

BANKA

SLOVENIJE

POROČILO

O NADZORU BANČNEGA POSLOVANJA

V LETU 2000 IN

PRVI POLOVICI LETA 2001

JULIJ 2001

Leto 5

Izdaja:

BANKA SLOVENIJE

Slovenska 35,
1505 Ljubljana
tel.: 01 17 19 000
fax.: 01 25 15 516
Telex: 31214 BS LJB SI
Internet E-mail: banka.slovenije@bsi.si
WWW: <http://www.bsi.si/>

Uredniški odbor:

Nadzor bančnega poslovanja

Ljubljana, Julij 2001

Na podlagi tretjega odstavka 54. člena zakona o Banki Slovenije (Uradni list RS, št. 1/91 – I) in 2. člena odloka o načinu izvajanja nadzora Državnega zbora Republike Slovenije nad poslovanjem Banke Slovenije (Uradni list RS, št. 7/99), poročamo Državnemu zboru Republike Slovenije o nadzoru poslovanja bank in hranilnic v letu 2000 in v prvi polovici leta 2001.

Namen tega poročila je predstaviti bonitetni nadzor kreditnih institucij in dogajanja v slovenskem bančnem prostoru v letu 2000 ter v prvi polovici leta 2001.

Zaradi zaščite splošne stabilnosti bančnega sistema in z namenom spodbujanja transparentnosti poslovanja bank in hranilnic, storitev, ki jih le-te opravljajo in načel, ki jim sledijo, poročilo objavljamo in ga namenjamo tudi širši javnosti.

POSLANSTVO

Z učinkovitim bančnim nadzorom Nadzor bančnega poslovanja pospešuje varno in skrbno poslovanje bank.

CILJ

Najpomembnejši cilj oddelka Nadzora bančnega poslovanja je zaščita vlagateljev v bančnem sistemu in zagotovitev stabilnosti v sistemu finančnega posredništva. Ta cilj mora služiti kot vodilo vsem aktivnostim oddelka, iz njega pa izhajajo posamezni delni cilji tako oddelka kot posameznih organizacijskih enot.

TEMELJNA IZHODIŠČA

Prizadevamo si za čimbolj pošteno in korektno poslovanje bank in hranilnic. Tržno gospodarstvo predpostavlja, da banke vodijo strokovnjaki, ki jih izberejo lastniki in na način, kot lastniki zahtevajo. Nadzor bančnega poslovanja se ne more odločati namesto lastnikov in ne sme posegati v odgovorno poslovanje uprav bank. S predpisi, priporočili, predlogi in zahtevami pa lahko prispevamo k izboljšanju bančne ponudbe, povečanju konkurenčnosti in širitvi etičnih načel poslovanja na vseh ravneh odločanja. To želimo storiti z redno in odprto komunikacijo z bankami in hranilnicami, kjer v smislu preventivnega delovanja sprožamo tudi ustrezne korektivne akcije pri bankah in hranilnicah.

VLOGA UPRAV IN NOTRANJNH REVIZORJEV

Bančne uprave so v prvi vrsti odgovorne lastnikom, nič manj pa tudi ne regulatorjem, ki skušajo zagotoviti varno in učinkovito poslovanje bank in hranilnic ter ustrezen nadzor nad njimi, kar vse šteje med temeljne sestavine urejenega gospodarskega okolja. Glede zagotavljanja odgovornosti vodstva bank za varnost poslovanja, je njihova dolžnost uvesti jasno opredeljeno ureditev ravnanja z vsemi oblikami bančnih tveganj, proti katerim se banka postavlja s sistemom notranjih kontrol. Glede nadzora tako lastnikov kot regulatorjev je potrebno zahtevati od bančnih uprav pisno opredeljena pravila in mehanizme, ki jih v ta namen uporabljajo. Kar zadeva poslovno uspešnost, pa morajo imeti bančne uprave dolgoročno poslovno strategijo, ki mora biti operacionalizirana v poslovnih politikah za vsako področje bančnega poslovanja. Na to se običajno navezuje tudi zahteva po razviti notranjerevizijski službi, ki naj ustreznost in primernost omenjene ureditve sproti nadzira ter v svojih izsledkih in priporočilih sproti obvešča bančno upravo. Bistveno pri tem je, da se poslovodstvo zaveda pomena, vloge in pristojnosti notranjerevizijske službe ter upošteva njene ugotovitve in priporočila, saj se ravno na podlagi realizacije njenih zahtev in priporočil, presoja učinkovitost delovanja notranjerevizijske službe.

POROČILO O NADZORU BANČNEGA POSLOVANJA

VSEBINA

I.	RAZVOJ BANČNEGA NADZORA	11
1.	NADZOR FINANČNIH INSTITUCIJ V SLOVENIJI	11
2.	PROGRAM OCENE FINANČNEGA SEKTORJA V SLOVENIJI	13
3.	LASTNIŠKA STRUKTURA BANČNEGA SEKTORJA IN ZAČETKI PRIVATIZACIJE	15
4.	IZDAJANJE DOVOLJENJ	16
5.	BANČNE SKUPINE V SLOVENIJI	18
6.	KONSOLIDIRANI RAČUNOVODSKI IZKAZI IN NADZOR NA KONSOLIDIRANI OSNOVI	19
7.	POROČANJE BANKI SLOVENIJE	20
8.	PREGLEDI BANK IN HRANILNIC	21
9.	OCENJEVANJE SISTEMA NOTRANJNH KONTROL IN NOTRANJEREVIZIJSKE SLUŽBE	22
10.	SODELOVANJE Z NADZORNIMI INSTITUCIJAMI	23
10.1.	Sodelovanje z domačimi nadzornimi institucijami	23
10.2.	Mednarodno sodelovanje	25
11.	SODELOVANJE Z REVIZORJI	26
II.	REZULTATI POSLOVANJA BANK IN HRANILNIC V LETU 2000 IN PRVI POLOVICI LETA 2001	27
1.	STRUKTURA BANČNEGA SEKTORJA	27
2.	POSLOVANJE BANK IN HRANILNIC	28
2.1.	Poslovanje bank	28
2.1.1.	Poslovanje bank v letu 2000	28
2.1.2.	Poslovanje bank v prvi polovici 2001	35

2.2.	Poslovanje hranilnic	38
2.2.1.	Poslovanje hranilnic v letu 2000	38
2.2.2.	Poslovanje hranilnic v prvi polovici 2001	39
3.	NADZOR NAD OBVLADOVANJEM TVEGANJ	40
3.1.	Kreditno tveganje	40
3.2.	Deželno tveganje	43
3.3.	Valutno tveganje	45
3.3.1.	Izpostavljenost valutnemu tveganju bank	45
3.3.2.	Izpostavljenost valutnemu tveganju hranilnic	46
3.4.	Solventnostno tveganje	46
3.5.	Likvidnostno tveganje	48
3.6.	Operativno tveganje	51
3.7.	Tveganja, ki jih prinaša okolje avtomatiziranih informacijskih sistemov	52
III.	RAZVOJ NA ZAKONODAJNEM PODROČJU IN REFORMA PLAČILNIH SISTEMOV	55
1.	ZAKON O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O BANČNIŠTVU	55
2.	SLOVENSKA KAPITALSKA REGULATIVA V LUČI SPREJETEGA NOVEGA BASELSKEGA KAPITALSKEGA SPORAZUMA	57
3.	HRANILNO KREDITNE SLUŽBE	60
4.	REFORMA PLAČILNIH SISTEMOV IN GOTOVINSKEGA POSLOVANJA	61
4.1.	Plačilni sistemi	61
4.2.	Gotovinsko poslovanje	64
5.	ORGANIZACIJA IN NALOGE ODDELKA NADZORA BANČNEGA POSLOVANJA	64
IV	DODATKI	67

UVOD

MAKROEKONOMSKO OKOLJE

Gospodarska aktivnost v mednarodnem okolju se umirja. Po majski oceni Mednarodnega denarnega sklada naj bi svetovna gospodarska rast znašala 3,2%, gospodarska rast EU pa 2,4%.

Tudi gospodarska rast v Sloveniji se umirja. Rast realnega BDP je v lanskem letu znašala 4,6%, že ob koncu lanskega leta pa je bila dosti nižja. V letošnjem prvem četrtletju je znašala le še 3,1% in je predvsem izvozno pogojena. Od komponent domačega trošenja je nekaj močnejša le potrošnja države, ki pa je tudi nižja od rasti BDP. Rast potrošnje gospodinjstev je kljub relativno hitri rasti plač zelo nizka, medtem ko investicije celo upadajo. Kljub umirjanju tujega povpraševanja je rast izvoza dokaj visoka.

Inflacija se v zadnjem letu giblje nekaj pod 10%. Na visoko rast cen življenjskih potrebščin v tem obdobju so vplivali predvsem zunanji dejavniki in rast cen, ki so pod vladnim nadzorom. Zunanji dejavniki rasti domačih cen so: rast cen nafte na svetovnih trgih, pospešena inflacija v tujini in visoka raven ameriškega dolarja nasproti evru.

Tekoči račun plačilne bilance se izboljšuje in v petih mesecih leta izkazuje skromen primanjkljaj. Izvozniki so slabše povpraševanje iz držav EU uspevali nadomeščati z izvozom na trge nekdanje Jugoslavije in Sovjetske zveze. Zaradi nizke domače potrošnje je tudi rast uvoza skromna.

Kljub visokim finančnim prilivom iz naslova neposrednih naložb iz tujine ostaja rast deviznega tečaja relativno stabilna. Ti devizni tokovi so glavni razlog za pospešitev rasti širokega denarja.

Denarna politika je bila v prvem polletju zmerno restriktivna. Presežno ponudbo deviz, ki je bila posledica zgoraj omenjenih plačilno bilančnih gibanj je Banka Slovenije odkupovala in sterilizirala z izdajo tolarskih blagajniških zapisov.

DOGAJANJE V SLOVENSKEM BANČNEM PROSTORU V LETU 2000 IN PRVI POLOVICI 2001

Finančna stabilnost je ena izmed ključnih tem, s katero se ukvarjajo po celem svetu, pri čemer Slovenija ne sme in ne more biti izjema. Globalno obravnavanje finančne stabilnosti je posledica različnih dejavnikov, vsekakor pa je potrebno izpostaviti predvsem povečanje prostega pretoka kapitala med državami, integracijo finančnih trgov in povezovanje različnih finančnih institucij. Omenjena gibanja zahtevajo večje in dosledno upoštevanje mednarodno sprejetih standardov in tesno sodelovanje med regulatorji in nadzornimi institucijami tako na mednarodnem, regijskem in domačem nivoju. Poslovanje v skladu z mednarodnimi standardi in mednarodno priznanimi načeli je ključnega pomena za doseganje finančne stabilnosti. V tem kontekstu mednarodno ugledne institucije, kot so Baselski komite za učinkovit bančni nadzor, Svetovna banka in Mednarodni denarni sklad, izvajajo pritisk nad posameznimi nadzorniki za dosledno izvajanje sprejetih standardov in načel. V tem kontekstu moramo nadzorniki stalno sprejemati, pregledovati in dopolnjevati ustrezno pravno ureditev kot tudi nadzorniške postopke in pristope.

Za doseganje finančne stabilnosti so mednarodne institucije razvile različne standarde. Naj omenimo samo nekatere izmed njih: Kodeks dobre prakse transparentnosti pri monetarni in finančni politiki in Kodeks dobre prakse davčne transparentnosti, ki jih je izdal Mednarodni denarni sklad, Mednarodni računovodski standardi, Štirideset priporočil Financial Action Task Force-a za pranje denarja, Cilji in načela reguliranja trga vrednostnih papirjev, ki jih je

izdal IOSCO itd. Za področje bančnega nadzora so ključnega pomena Temeljna načela učinkovitega bančnega nadzora, ki jih je izdal Baselski odbor za bančni nadzor. V tem kontekstu smo bili v novembru 2000 deležni pregleda v okviru Financial Sector Assessment Program (FSAP), ki ga v skupnem sodelovanju izvajata Mednarodni denarni sklad in Svetovna banka. Z veseljem lahko povzamemo ugotovitve iz FSAP, da se slovenski bančni sektor razvija v zdrav in varen sistem z zadostnim kapitalom, ki se zdi odporen na vrsto zunanjih šokov in ne povzroča pomembnih makroekonomskih tveganj. Ugotovitve, da izpolnjujemo oz. v veliki meri izpolnjujemo pretežno število temeljnih načel so v veliki meri potrdile ugotovitve iz že v letu 1999 opravljene samoocene. Temeljna načela oziroma področja, ki so izpolnjena zgolj delno pa predstavljajo glavne usmeritve razvoja v bližnji prihodnosti. Vsekakor je FSAP razkril tudi določene slabosti bančnega nadzora in bančnega sistema, ki se nanaša predvsem na relativno visoko izpostavljenost do povezanih oseb, konsolidiran nadzor in tržna tveganja. Priporočila, ki izhajajo iz FSAP smo sprejeli resno in pristopili k dodatnim aktivnostim tako, da je bila večina priporočil že izvršena. Popolno izvršitev ter usklajenost s temeljnimi načeli pa pričakujemo do konca leta 2002.

Nadaljnje uvajanje regulativnih standardov preko sprejetih podzakonskih predpisov, je našo bančno prakso še bolj približalo modernim razvitim bančnim sistemom ter nadalje prispeva k utrjevanju finančne stabilnosti. Pri tem mislimo predvsem na sprejetje jamstvene sheme za zavarovanje bančnih vlog, načel konsolidiranega nadzora in kapitalskih zahtev za tržna tveganja. Pri tem se zavedamo, da sta zadnji dve omenjeni področji dokaj zahtevni in, da bo potrebno vložiti še veliko dela, da se bo zahtevana regulativa izvajala na ustreznem kvalitetskem nivoju.

Podatki o bančnem sistemu v letu 2000, kot tudi v prvi polovici leta 2001, kažejo na ustrežno boniteto in stabilnost bančnega sistema, pri čemer so se v letu 2000 pokazali tudi nekateri pozitivni trendi. Stabilnost in zaupanje v bančni sektor se izraža predvsem v povečanju dolgoročnih vlog deponentov, ki so se izmed vseh vlog najbolj povečale.

Struktura bančnega sistema in število bank v tem obdobju ni doživelo bistvenih sprememb. Kljub temu, da sta Pridružitveni sporazum z Evropsko unijo in zakon o bančništvu odprla domači bančni prostor, se število tujih bančnih institucij ni povečalo. Tudi proces konsolidacije bančnega sistema ni bil tako izrazit kot smo predvidevali, zato pa je pričakovati veliko bolj intenzivne procese združevanja v drugi polovici leta 2001 in v letu 2002, saj so aktivnosti v tej smeri zelo izrazite in tudi že pričete. Koncentracija bank ostaja nespremenjena, delež največjih sedmih bank pa ostaja na nivoju 73%. Prva faza privatizacije bank se je začela, vendar sta prva in druga največja banka v sistemu še vedno v večinski državni lasti. Glede na trenutne aktivnosti vlade je tudi na tem področju pričakovati veliko aktivnosti v naslednjem poslovnem letu.

Nominalna rast bilančne vsote bank je v letu 2000 znašala 18,8% oziroma je bila ob upoštevanju inflacije realna rast 9,1%, kar je občutno višja rast kot v letu 1999. Rast bančnega sektorja ostaja višja od drugih sektorjev. Delež skupne bilančne vsote v BDP je konec leta 2000 znašal približno 81%, kar nas še vedno uvršča na sam vrh med tranzicijskimi državami, še vedno pa je zaostajanje za državami Evropske unije zelo veliko.

Inflacijska gibanja so bila tako v letu 2000, kot v prvi polovici leta 2001 neugodna, predvsem zaradi visokih rasti cen surovin na mednarodnih trgih in tečaja USD. Medletna stopnja inflacije se je v letu 2000 in prvi polovici 2001 gibala med 8 in 10%, kar je povzročilo tudi dvig temeljne obrestne mere in posledično dvig aktivnih in pasivnih obrestnih mer. Povečanje obrestnih mer in povečanje 'inflacijskega' dobička je vplivalo tudi na povišanje obrestne marže, ki se je po triletnem zniževanju (s 4,9% v letu 1997 na 4,0% v letu 1999) v letu 2000 dvignila na 4,5%, konec junija 2001 pa spet znižala – na 4,1%. Ob tem, da so stroški poslovanja v višini 3,4% na povprečno aktivno ostali na ravni prejšnjega leta, je sistem realiziral rekordnih 69,8 milijarde tolarjev neto dohodka (po dveh letih realnega padanja pomeni povečanje glede na preteklo leto 50%). Visok neto dohodek je omogočil oblikovanje dodatnih rezervacij za potencialne izgube. Tako je bančni sektor v letu 2000 oblikoval kar 37,2 milijarde tolarjev dodatnih neto rezervacij, kar je 10,8 milijard tolarjev več kot v letu 1999. Oblikovanje dodatnih rezervacij je vsekakor pozitiven znak zavedanja bank glede tveganj katerim so izpostavljene, saj je realni sektor v letu 2000 beležil ugodne rezultate. Pri tem je pomembno vlogo odigrala tudi Banka Slovenije z opozarjanjem, da večina problematičnih naložb izvira prav iz obdobj

prosperitete. Kljub visokemu oblikovanju dodatnih rezervacij, je bančni sistem ustvaril 32,6 milijarde tolarjev dobička, kar prinaša tudi soliden 1,1% donos na povprečno aktivo oziroma 11,3% donos na povprečni kapital.

Kapitalska ustreznost bank se je v tem obdobju še nadalje znižala, vendar je znižanje najmanjše v zadnjih 6-tih letih. Količnik kapitalske ustreznosti je konec leta 2000 znašal 13,5% (leta 1999 14,0%, leta 1998 16,0%) in še vedno ostaja visoko nad minimalno zakonsko določeno stopnjo 8%.

Globalizacija finančnih aktivnosti narekuje povečanje sodelovanja s tujimi nadzornimi institucijami, tako smo v tem obdobju poleg že prej podpisanega sporazuma o sodelovanju (Memorandum of Understanding - MoU) z State of New York Banking Department, podpisali MoU z avstrijskim Zveznim ministrstvom za finance (Bundesministerium für Finanzen), Bundesaufsichtsamt v Nemčiji in Narodno banko Makedonije. V teku so nadaljnje aktivnosti za podpis sodelovanja z bosanskimi, francoskimi in italijanskimi nadzorniki.

Sprejetje strateškega plana razvoja oddelka za obdobje 2000-2003 v začetku leta 2000, je potrdilo glavne usmeritve, kot tudi kadrovske potrebe oddelka. Predvsem kadrovska krepitev je ključnega pomena za učinkovito izvajanje novih zahtev, ki jih prinašajo nova kapitalska ureditev in druge zahteve iz mednarodnega okolja. Predvidevamo, da bi do konca leta 2003 dosegli želeno število kot tudi povečanje nivoja strokovnosti in profesionalnosti zaposlenih.

Poleg drugih nalog, mora oddelek Nadzor bančnega poslovanja namenjati še večjo pozornost kvaliteti izvajanja bančnega nadzora v letu 2000 ter 2001, predvsem na naslednjih področjih:

- Dosledno izvajati priporočila, ki sledijo iz FSAP,
- Doseči še večjo usklajenost s Temeljnimi načeli učinkovitega bančnega nadzora,
- Spremljanje mednarodnega razvoja na področju bančnega nadzora in njegova implementacija v domačo bančno prakso,
- Izobraževanje udeležencev finančnih trgov o pomenu finančne stabilnosti in nadzoru bančnega poslovanja,
- Krepitev nadzora nad z bankami povezanimi finančnimi institucijami tako doma kot v tujini,
- Vrednotenje 'corporate governance' na nivoju bančnih skupin,
- Nadaljnje razvijanje prakse nadzora na področju tržnih tveganj,
- Izvajanje 'stress' testov na nivoju celotnega bančnega sistema,
- Posvetiti večjo pozornost nadzoru elektronskega bančništva,
- Pri neposrednih pregledih dati večji poudarek obvladovanju vseh vrst bančnih tveganj, vključno z operativnim tveganjem in učinkovitim sistemom notranjih kontrol,
- Izobraževanje udeležencev v bančnem sektorju,
- Nadaljnje razvijati sodelovanje z drugimi domačimi nadzorniki,
- Podpisati MoU z vsemi državami s katerimi obstaja vzajemni interes po sodelovanju,
- Spremljati usklajevanja hranilno kreditnih služb z določili Zakona o bančništvu,
- Nadaljevati s kadrovske krepitevijo oddelka skladno s strateškimi opredelitvami oddelka,
- Biti gostitelj enega seminarja ali delavnice s področja upravljanja bančnih tveganj,

POROČILO O NADZORU BANČNEGA POSLOVANJA

I. RAZVOJ BANČNEGA NADZORA

1. NADZOR FINANČNIH INSTITUCIJ V SLOVENIJI

Za nadzor posameznih segmentov finančnega sistema v Sloveniji so zadolžene različne institucije. Banka Slovenije opravlja nadzor nad bankami (vključno s Slovensko izvozno družbo – bančnim delom) in hranilnicami. Nadzor nad hranilno kreditnimi službami, ustanovljenimi pred začetkom veljavnosti zakona o bančništvu prehaja na Banko Slovenije. Najkasneje v roku pet let od uveljavitve zakona o bančništvu morajo hranilno kreditne službe dokončno uskladiti svoje poslovanje z določbami zakona o bančništvu.

Agencija za trg vrednostnih papirjev je samostojna in neodvisna pravna oseba, ki nadzira borzno posredniške družbe, družbe za upravljanje, investicijske sklade in nekatere druge institucije (Klirinško depotno družbo, Ljubljansko borzo itd.).

Agencija za zavarovalni nadzor je začela delovati 01.06.2000¹ kot samostojna in neodvisna pravna oseba zadolžena za nadzor zavarovalnic², Jedrskega poola, Slovenskega zavarovalnega združenja – škodni sklad, Slovenske izvozne družbe-zavarovalniški del, Kapitalske družbe – v delu prostovoljnih pokojninskih zavarovanj, zavarovalno zastopniških in posredniških družb, zavarovalnih zastopnikov in posrednikov ter nekaterih drugih oseb.

Za primerjavo obsega nadzora navajamo v nadaljevanju nekaj podatkov o velikosti posameznega segmenta finančnega sistema.

V Sloveniji je konec leta 2000 delovalo 25 bank z bilančno vsoto 3.192,8 milijard (v nadaljevanju mia) SIT in 3 hranilnice z bilančno vsoto 12,3 mia SIT. Delež skupne bilančne vsote teh institucij v bruto domačem proizvodu (v nadaljevanju BDP) je konec leta 2000 znašal dobrih 79%, skupaj s hranilno kreditnimi službami pa skoraj 81% BDP. Nadzor nad njimi je opravljal 44 zaposlenih (na dan 30.06.2001 46 zaposlenih) v oddelku Nadzora bančnega poslovanja v okviru Banke Slovenije.

Agencija za trg vrednostnih papirjev je konec leta 2000 nadzirala 36 borzno posredniških družb³, 21 družb za upravljanje⁴, 43 pooblaščenih investicijskih družb in 19 vzajemnih skladov. Nadzor nad omenjenimi institucijami je konec leta 2000 opravljal 29 zaposlenih.

Borzno posredniške družbe so imele na dan 31.12.2000 za 230,5 mia SIT lastnih naložb (5,7% BDP), 21,1 mia SIT naložb v upravljanju (0,5% BDP) in 572,3 mia SIT naložb na posredovanju (14,2% BDP), skupaj torej 823,9 mia SIT naložb (20,4% BDP), kar predstavlja v primerjavi z letom 1999 26,2% porast. Bilančna vsota pooblaščenih investicijskih družb je 31.12.2000 znašala 573,5 mia SIT, kar predstavlja 4,3% znižanje glede na stanje 31.12.1999. To premoženje je ekvivalentno 14,2% BDP, pri čemer so upoštevani tudi neizkoriščeni lastninski certifikati, ki v povprečju še vedno predstavljajo slabo tretjino vseh sredstev. Bilančna vsota vzajemnih skladov je narasla za 22,4% na 10,7 mia SIT (0,26% BDP), tako da so družbe za upravljanje upravljale skupno 584,2 mia SIT kapitala.

V Sloveniji je konec leta 2000 delovalo 14 zavarovalnic (11 zavarovalnic, ki opravljajo zavarovalne posle in 3 zavarovalnice, ki opravljajo pozavarovalne posle) 299 zavarovalno zastopniških in posredniških družb, Slovenska izvozna družba, Kapitalska družba, Jedrski pool in Slovensko zavarovalno združenje – škodni sklad. Bilančna vsota zavarovalnic (brez Slovenske izvozne družbe in Jedrskega poola) je po nerevidiranih podatkih na

Nadzor finančnih institucij v Sloveniji poteka v treh institucijah.

Skupna bilančna vsota kreditnih institucij v BDP je konec leta 2000 znašala skoraj 81% BDP.

Delež naložb borzno posredniških družb je konec leta 2000 znašal 20,4% BDP.

Bilančna vsota zavarovalnic in pozavarovalnic je konec leta 2000 znašala 8% BDP.

¹ Pred 01.06.2000 je nadzor zavarovalniškega sektorja opravljal Urad RS za zavarovalni nadzor, organiziran znotraj Ministrstva za finance.

² Izraz zavarovalnica vključuje tako zavarovalnico, ki opravlja posle direktnega zavarovanja kot tudi zavarovalnico, ki opravlja posle pozavarovanja.

³ Vključenih je tudi 11 bank, ki imajo dovoljenje za opravljanje poslov z vrednostnimi papirji.

⁴ 10 družb za upravljanje upravlja izključno pooblaščen investicijske družbe, dve upravljata samo vzajemne sklade, preostalih 9 pa upravljata obe vrsti skladov.

dan 31.12.2000 znašala 273,8 mia SIT, bilančna vsota pozavarovalnic pa je znašala 48,1 mia SIT, skupaj torej 321,8 mia SIT (8% BDP). Kosmata obračunana premija je v letu 2000 znašala 190,6 mia SIT (4,7% BDP), od tega 105,6 mia SIT oz. 55,4% iz premoženjskih, 49,8 mia SIT oz. 26,1% iz prostovoljnih zdravstvenih in 35,1 mia SIT oz. 18,5% iz življenjskih zavarovanj.

Tabela 1: Število finančnih institucij

Vrsta finančne institucije	31.12.95	31.12.96	31.12.97	31.12.98	31.12.1999	31.12.2000
Banke	33	31	28	24	25	25
Hranilnice	10	7	6	6	6	3
Hranilno kreditne službe	72	71	70	70	68	64
Borzno posredniške družbe ¹⁾	44	46	43	42	42	36
Družbe za upravljanje	28	26	26	23	22	21
Pooblaščenice investicijske družbe	68	72	60	46	46	43
Vzajemni skladi	18	15	15	15	17	19
Zavarovalnice	12	12	13	13	13	11
Pozavarovalnice	2	2	2	3	3	3

* Skupaj z 11 bankami, ki imajo dovoljenje za opravljanje poslov z vrednostnimi papirji.
Vir: Banka Slovenije, Agencija za trg vrednostnih papirjev, Agencija za zavarovalni nadzor

Tabela 2: Izpostavljenost bank in hranilnic do borzno posredniških družb, družb za upravljanje in pooblaščenih investicijskih družb ter zavarovalnic v skupni bruto bilančni in zunajbilančni izpostavljenosti bank in hranilnic

	31.12.98		31.12.99		31.12.2000		30.6.01	
	Znesek	Delež v skupni izpostavljenosti	Znesek	Delež v skupni izpostavljenosti	Znesek	Delež v skupni izpostavljenosti	Znesek	Delež v skupni izpostavljenosti
BPD	6.257	0,22	10.178	0,32	7.755	0,20	7.746	0,18
PID-i	2.738	0,10	6.046	0,19	13.293	0,35	14.003	0,33
DZU	6.414	0,23	7.813	0,25	8.705	0,23	8.973	0,21
Zavarovalnice	7.296	0,26	9.557	0,30	15.283	0,40	12.707	0,30
Skupaj	22.705	0,81	33.594	1,06	45.035	1,18	43.429	1,02

Vir: Banka Slovenije

2. PROGRAM OCENE FINANČNEGA SEKTORJA V SLOVENIJI

Novembra 2000 je Mednarodni denarni sklad (v nadaljevanju MDS) v sodelovanju s Svetovno banko v Sloveniji izvedel t.i. program ocene finančnega sektorja Financial Sector Assessment Program (v nadaljevanju FSAP). Člani Misije MDS so v dveh tednih izdelali oceno finančnega sektorja v Sloveniji in usklajenosti nadzornikov finančnih institucij s Temelnjimi načeli za učinkovit bančni nadzor (v nadaljevanju temeljna načela), s cilji in načeli IOSCO-a za področje vrednostnih papirjev, z načeli IAIS-a za zavarovalni sektor in s Temelnjimi načeli za sistemsko pomembne plačilne sisteme, ki jih je izdal Bazelski odbor za plačilne in poravnalne sisteme.

Ocena bančnega sektorja in usklajenosti Banke Slovenije kot bančnega nadzornika, s temeljnimi načeli, ki jih je septembra 1997 sprejel Bazelski odbor za bančni nadzor, je bila narejena na podlagi lastne ocene Banke Slovenije iz avgusta 1999 (torej po uveljavitvi zakona o bančništvu februarja 1999). To je bila druga lastna ocena Banke Slovenije izpolnjevanja temeljnih načel (prva je bila izdelana v času veljavnosti starega zakona o bankah in hranilnicah junija 1998).

Iz ugotovitev članov Misije MDS izhaja, da se je slovenski bančni sistem razvil v zdrav in varen sistem, z zadostnim kapitalom, ki se zdi odporen na vrsto zunanjih šokov in ne povzroča pomembnega makroekonomskega tveganja. Problemi slovenskega bančnega sistema pa se po njihovem mnenju kažejo v precej zaščitenem okolju, v katerem je omejena konkurenca ovirala konsolidacijo in v katerem še vedno prevladujeta največji pretežno državni banki. Kljub dobremu bančnemu nadzoru, se kažejo pomanjkljivosti na področju kreditiranja povezanih oseb, tržnih tveganj in na področju konsolidiranega nadzora.

Na podlagi ugotovitev članov Misije MDS, je Nadzor bančnega poslovanja takoj pristopil k izdelavi akcijskega plana, na podlagi katerega bi izboljšali trenutno stanje. Svet Banke Slovenije je akcijski načrt sprejel na svoji seji 16.01.2001.

Kljub temu, da je zakon o bančništvu v veliki meri usklajen z evropskimi direktivami, bi moral biti po mnenju članov Misije zakon na določenih področjih dopolnjen ali spremenjen. Na podlagi teh ugotovitev, je Ministrstvo za finance v sodelovanju z Banko Slovenije predlagalo spremembe in dopolnitve zakona o bančništvu, ki so bile sprejete julija 2001. Junija 2001 pa je bil sprejet tudi zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o gospodarskih družbah. Ker nekatere ugotovitve članov Misije posegajo na zelo zahtevna področja bančnega poslovanja kot so nadzor na konsolidirani osnovi, kapitalske zahteve za tržna tveganja, kreditiranje povezanih oseb ipd., praktično izvajanje načel na omenjenih področjih terja določen čas in določena znanja.

Nadzor bančnega poslovanja spremlja implementacijo akcijskega načrta in o tem poroča MDS. Največji napredek je bil narejen s sprejetjem sprememb in dopolnitev zakona o bančništvu julija 2001, ki mu bodo sledile tudi spremembe in dopolnitve nekaterih podzakonskih aktov Banke Slovenije. Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o bančništvu upošteva večino priporočil članov Misije. Istočasno so z direktivami EU natančneje usklajene tudi nekatere druge določbe zakona o bančništvu. Spremembe in dopolnitve zakona o bančništvu vključujejo tudi izpostavljenost do oseb v posebnem razmerju z banko. Za vsako izpostavljenost omenjenih oseb do banke je po novem potrebno soglasje nadzornega sveta.

Na področju konsolidiranega nadzora so banke Banki Slovenije poleg kvartalnih poročil o sestavi bančne skupine, začele pošiljati tudi računovodske izkaze, poročila o kapitalu, veliki izpostavljenosti in naložbah v kapital nefinančnih organizacij in opredmetena osnovna sredstva. Prva tovrstna poročila so banke predložile 31.03.2001 po stanju na dan 31.12.2000. V letu 2001 so inšpektorji Banke Slovenije samostojno izvedli dva on-site pregleda v nekaterih hčerinskih družbah bank in en pregled v sodelovanju z Agencijo za trg vrednostnih papirjev in Agencijo za zavarovalni nadzor.

V Nadzoru bančnega poslovanja je bila oblikovana posebna delovna skupina za metodološko spremljavo nadzora na konsolidirani osnovi, sestavljena iz treh inšpektorjev, enega analitika in enega regulatorja.

Člani Misije MDS so izdelali oceno usklajenosti nadzornikov s Temelnjimi načeli.

Slovenski bančni sistem je zdrav in varen, z zadostnim kapitalom.

Na podlagi ugotovitev Misije je bil izdelan akcijski načrt.

Na podlagi nekaterih ugotovitev Misije, je bil julija 2001 spremenjen in dopolnjen zakon o bančništvu.

**Nov sklep o kapitalni
ustreznosti ureja tudi
tržna tveganja.**

Kar zadeva spremembe kapitalnih zahtev, je bil februarja 2001 sprejet sklep o kapitalni ustreznosti bank in hranilnic, v katerem je urejeno tudi področje tržnih tveganj. Zaradi potrebnih posegov v informacijske sisteme in vseh drugih novih zahtev je izvajanje sklepa odloženo za eno leto.

Da bi si pridobili ustrezne izkušnje in usposobili za področje tržnih tveganj nekaj inšpektorjev, smo sklenili pogodbo o svetovanju z nekdanjim sodelavcem ameriške nadzorne institucije Office of the Comptroller of the Currency, ki je strokovnjak prav na področju on-site nadzora za tržna tveganja. Oblikovana je bila delovna skupina za tržna tveganja, sestavljena iz treh inšpektorjev, enega strokovnjaka za računovodsko področje in enega regulatorja. Skupno delo se je že pričelo. V prvi fazi je bil opredeljen predmet tržnih tveganj v Sloveniji in opravljena dva pregleda v bankah, v drugi fazi jeseni 2001 pa bo potrebno izdelati navodila za izvedbo sklepa o kapitalni ustreznosti in praktične primere za izračun, revidirati priporočila za opravljanje poslov trgovanja in revidirati poglavje o tržnih tveganjih priručnika za kontrolo bank.

V zvezi z nadzorom kreditnega tveganja, je bilo bankam poslano gradivo Dobra bančna praksa v razkrivanju kreditnega tveganja in Načela upravljanja s kreditnim tveganjem, ki so bila napisana po zgledu publikacij Baselskega odbora za bančni nadzor. Inšpektorji Banke Slovenije pa bodo v neposrednih pregledih bank in hranilnic posebno pozornost usmerjali na upoštevanje omenjenih načel oziroma standardov.

**Napredek je bil dosežen
tudi na področju
konsolidiranega nadzora.**

Napredek je opazen tudi pri konsolidiranem nadzoru hčerinskih bank, podružnic in drugih odvisnih družb v tujini. Tako so bili sporazumi o sodelovanju (Memoranda of Understanding - MoU) doslej sklenjeni že z State of New York Banking Department, avstrijskim Zveznim ministrstvom za finance (Bundesministerium für Finanzen), Bundesaufsichtsamt v Nemčiji in Narodno banko Makedonije. Pogajanja potekajo še z Agencijo za bankarstvo Federacije Bosne in Hercegovine ter Republike srbske, Centralno banko Bosne in Hercegovine, Commission Bancaire v Franciji in Banco d'Italia, s katero že od leta 1998 poteka neformalna izmenjava informacij.

Pripravljen je tudi osnutek sporazuma o sodelovanju med Banko Slovenije in revizijskimi družbami po vzoru gradiva Baselskega odbora za bančni nadzor ki ureja razmerje med bančnimi nadzorniki in zunanjimi revizorji bank in ob upoštevanju možnosti in omejitev, ki jih v zvezi s pretokom informacij in podatkov določa slovenski pravni red. Predlog sporazuma je dan Slovenskemu institutu za revizijo v razpravo.

**Na podlagi poročila Misije
(FSSA) bo EU izvajala
preglede nad nadzorniki v
pridruženih članicah.**

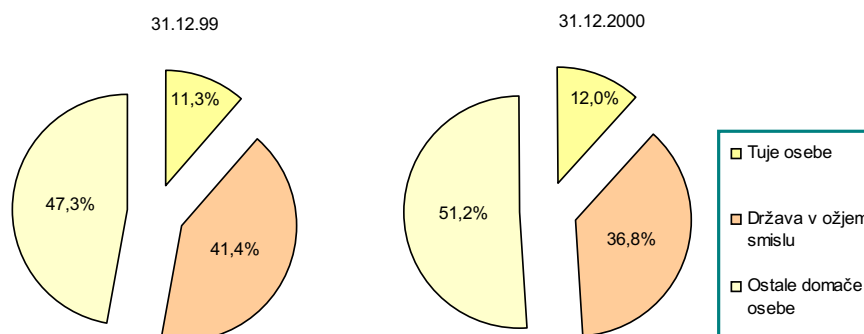
Na podlagi FSAP so člani Misije MDS izdelali poročilo Financial System Stability Assessment (FSSA), ki bo podlaga za t.i. peer review preglede s strani nadzornikov iz Evropske unije. Kratek povzetek poročila je vključen tudi v končno poročilo s posvetovanja na podlagi IV. člena Statuta MDS.

3. LASTNIŠKA STRUKTURA BANČNEGA SEKTORJA IN ZAČETKI PRIVATIZACIJE

Banke v Sloveniji so pretežno v zasebni lasti. Izjeme sta prvi največji banki (po bilančni vsoti) - Nova Ljubljanska banka (v nadaljevanju NLB) in Nova Kreditna banka Maribor (v nadaljevanju NKBM), ki sta bili podržavljeni ob sanaciji in Slovenska investicijska banka, d.d. z 21,6 odstotnim deležem Republike Slovenije v delniškem kapitalu oziroma 20 odstotnim deležem v upravljalnem delu delniškega kapitala. Poštna banka Slovenije d.d. je v posredni državni lasti.

Hranilnice so v celoti v lasti zasebnih domačih lastnikov.

Slika 1: Lastniška struktura bančnega sektorja po stanju na dan 31.12.1999 in 31.12.2000, merjena po lastniškem kapitalu⁵



Vir: Banka Slovenije

Višina tujega lastniškega kapitala se je iz 31,5 mia SIT na dan 31.12.1999, povečala 31.12.2000 na 37,8 mia SIT (19,9% nominalno), celotni lastniški kapital pa iz 279,3 mia SIT (31.12.1999) na 315,6 mia SIT (31.12.2000), kar predstavlja 13% nominalen porast. Celoten delež tujih delničarjev se je do konca leta 2000 povečal na 12%.

Državno lastništvo⁶, pri katerem je upoštevano tudi **posredno** državno lastništvo, se je od 31.12.1999, ko je znašalo 115,6 mia SIT, zvišalo 31.12.2000 na 116,3 mia SIT, kar predstavlja nominalen porast 0,6% (leto prej 15,9%). Ob 13% nominalnem porastu lastniškega kapitala, se je konec leta 2000 posredni delež države v kapitalu znižal iz 41,4% na 36,8%.

Po uspešnem zaključku sanacije dveh državnih bank julija 1997, ki je bila pri Ljubljanski banki d.d., uvedena z odločbo Banke Slovenije januarja 1993 in Kreditne banke Maribor d.d., ki je bila uvedena marca 1993, se je v letu 2000 začela prva faza privatizacije na podlagi sklepa Vlade Republike Slovenije iz julija 1999.

Privatizacija NLB in NKBM s skupnim 40% tržnim deležem poteka postopno. Aprila 2000 je bilo 10% delnic v lasti Republike Slovenije prenesenih na Kapitalski sklad pokojninskega in invalidskega zavarovanja (od 01.01.2000 Kapitalsko družbo pokojninsko invalidskega zavarovanja) ter Slovenski odškodninski sklad (preoblikovan v Slovensko odškodninsko družbo) oziroma zamenjanih za delnice drugih gospodarskih družb, ki so v lasti omenjenih skladov (družb).

Slovenske banke so pretežno v zasebni lasti.

Delež države v kapitalu bank se je v prejšnjem letu znižal.

⁵ Lastniški kapital je seštevek vpisanega kapitala in ustanovitvenih vlog hranilnic, vplačanega presežka kapitala, rezerv banke, revalorizacijskega popravka kapitala, prenesenega čistega dobička ali izgube prejšnjih let, čistega dobička ali izgube poslovnega leta z odštetim vpisanim, a ne vplačanim kapitalom in odkupljenimi lastnimi delnicami.

⁶ Upoštevali smo državo v ožjem pomenu – to je neposredne uporabnike državnega proračuna, kot so navedeni v Odredbi o določitvi neposrednih in posrednih uporabnikov državnega in občinskih proračunov (Uradni list RS, št. 13/00).

Država naj bi v NLB in NKBM obdržala 25% in eno delnico v vsaki banki.

Maja 2001 je Vlada Republike Slovenije sprejela programa privatizacije NLB in NKBM. Okvirni program privatizacije NLB predvideva pripojitev treh hčerinskih bank v začetni fazi ter odprodajo delnic Republike Slovenije ključnim investitorjem (34% minus ena delnica) in portfeljskim investitorjem (14% minus ena delnica). V letu 2002 je predvidena pripojitev še treh bank iz bančne skupine NLB, lastniška struktura pa naj bi bila predvidoma naslednja:

Republika Slovenije:	25% + 1 delnica
sedanji drugi delničarji:	15%
delničarji treh pripojenih bank:	12%
portfeljski investitorji:	14% -1 delnica
ključni investitorji:	34%

Model za privatizacijo NKBM je nekoliko drugačen. Republika Slovenija bo predvidoma odprodala skoraj 65% delež delnic v NKBM strateškemu investitorju in ostala lastnica 25% delnic, povečano za eno delnico.

Vlada želi s privatizacijo obeh bank doseči stabilno lastniško strukturo, prispevati k večji učinkovitosti obeh bank in posledično glede na pomemben delež obeh bank v slovenskem bančnem prostoru, tudi bančnega sektorja kot celote. Prav tako pa želi optimizirati privatizacijski iztržek.

4. IZDAJANJE DOVOLJENJ

Banke v Sloveniji lahko opravljajo bančne storitve, druge finančne storitve in pomožne bančne storitve.

Banke v Sloveniji lahko opravljajo bančne storitve, druge finančne storitve iz prvega odstavka 6. člena zakona o bančništvu in pomožne bančne storitve iz 2. točke drugega odstavka 96. člena zakona o bančništvu.

Hranilnice lahko opravljajo bančne in druge finančne storitve razen upravljanja pokojninskih in investicijskih skladov. Posle lahko opravljajo le v tolarjih, razen menjalniških poslov.

Bančne storitve so naslednje finančne storitve:

- sprejemanje depozitov od fizičnih in pravnih oseb ter dajanje kreditov iz teh sredstev za svoj račun in
- storitve, za katere drug zakon določa, da jih smejo opravljati samo banke.

Druge finančne storitve po zakonu o bančništvu so naslednje finančne storitve:

1. factoring,
2. finančni zakup (leasing),
3. izdajanje garancij in drugih jamstev,
4. kreditiranje, vključno s potrošniškimi krediti, hipotekarnimi krediti in financiranjem komercialnih poslov,
5. trgovanje s tujimi plačilnimi sredstvi, vključno z menjalniškimi posli,
6. trgovanje z izvedenimi finančnimi instrumenti,
7. zbiranje, analiza in posredovanje informacij o kreditni sposobnosti pravnih oseb,
8. posredovanje pri prodaji zavarovalnih polic, po zakonu, ki ureja zavarovalništvo,
9. izdajanje in upravljanje s plačilnimi instrumenti (npr. plačilne in kreditne kartice, potovalni čeki, bančne menice),
10. oddajanje sefov,
11. posredovanje pri sklepanju posojilnih in kreditnih poslov,
12. storitve v zvezi z vrednostnimi papirji, po zakonu, ki ureja trg vrednostnih papirjev,
13. upravljanje pokojninskih oziroma investicijskih skladov po zakonu, ki ureja pokojninske oziroma investicijske sklade in
14. opravljanje poslov plačilnega prometa.

V skladu s spremembami in dopolnitvami zakona o bančništvu sta omenjenim drugim finančnim storitvam dodani še izdajanje elektronskega denarja in opravljanje skrbniških storitev.

Banka lahko opravlja tudi pomožne bančne storitve, ki so povezane z upravljanjem z nepremičninami, z upravljanjem ali vodenjem sistema za obdelavo podatkov oziroma z opravljanjem podobnih poslov in imajo naravo pomožne dejavnosti v razmerju do glavne dejavnosti ene ali več bank.

Banka se lahko ustanovi samo kot delniška družba, za opravljanje bančnih storitev in drugih finančnih storitev pa mora imeti dovoljenje Banke Slovenije.

Pogoji za izdajo dovoljenja za opravljanje bančnih storitev in drugih finančnih storitev so vsebovani v zakonu o bančništvu. Banki Slovenije je prepuščena le določitev kadrovskih, organizacijskih in tehničnih pogojev za opravljanje bančnih in drugih finančnih storitev.

Najnižji znesek osnovnega kapitala banke je 1,1 mia SIT (po tečaju na dan 30.06.2001 5,1 mio EUR) ne glede na vrsto bančnih storitev, za hranilnice pa 220 mio SIT (po tečaju na dan 30.06.2001 1 mio EUR), enako bo po 5-letnem prilagoditvenem obdobju veljalo za hranilno kreditne službe.

Do polnopravnega članstva Slovenije v EU, lahko tuja banka na ozemlju Republike Slovenije opravlja bančne storitve in druge finančne storitve samo preko podružnice. Tuja banka lahko na ozemlju Republike Slovenije ustanovi podružnico, če pridobi dovoljenje Banke Slovenije. Banka Slovenije lahko kot pogoj za izdajo dovoljenja za ustanovitev podružnice tuje banke zahteva, da tuja banka na ozemlju Republike Slovenije deponira določen denarni znesek oziroma drugo ustrezno finančno premoženje oziroma predloži drugo ustrezno zavarovanje, kot jamstvo za poravnavo obveznosti iz poslov, sklenjenih na območju Republike Slovenije.

Za podružnico, ki je poslovno-organizacijska enota tuje banke in torej ni samostojna pravna oseba, se smiselno uporabljajo določila zakona o bančništvu, ki veljajo za banke na področju obvladovanja tveganj, varovanja zaupnih podatkov, poslovnih knjig in poslovnih poročil, notranje in zunanje revizije ter določbe o upravi banke (za poslovodje podružnic).

Poleg dovoljenj za opravljanje bančnih storitev in dovoljenj za opravljanje drugih finančnih storitev, Banka Slovenije izdaja še dovoljenja za:

- pridobitev kvalificiranega deleža,
- združitve,
- ustanovitev podružnice v tujini,
- ustanovitev podružnice tuje banke v Republiki Sloveniji,
- ustanovitev predstavništva tuje banke in
- opravljanje funkcije člana uprave banke.

Odločitev za izdajo ali zavrnitev dovoljenja sprejmejo člani Sveta Banke Slovenije na podlagi mnenja strokovne službe, za opravljanje funkcije člana uprave banke pa na podlagi mnenja komisije Sveta Banke Slovenije za pripravo mnenj o izdaji dovoljenja za opravljanje funkcije člana uprave banke.

20. avgusta 2000 je potekel 18-mesečni rok za statusno-organizacijsko usklajevanje bank in hranilnic z zakonom o bančništvu. Te zahteve vključujejo:

- znesek najnižjega osnovnega kapitala,
- nematerializirane imenske delnice (od tega največ tretjina prednostnih),
- dovoljenje Banke Slovenije za imetnike kvalificiranih lastniških deležev,
- najmanj dvočlanska uprava z dovoljenjem Banke Slovenije,
- ustrezna kadrovska zasedba službe interne revizije in
- ustrezen statut banke.

Vse banke in hranilnice so se uskladile z zakonom o bančništvu, zato jim je Banka Slovenije izdala dovoljenje za opravljanje bančnih storitev in tistih finančnih storitev, za katere so že imele dovoljenje.

V skladu s spremembami in dopolnitvami zakona o bančništvu se k drugim finančnim storitvam štejeta tudi izdajanje elektronskega denarja in opravljanje skrbniških storitev.

Za ustanovitev podružnice mora tuja banka pridobiti dovoljenje Banke Slovenije.

Vse banke in hranilnice so se uskladile z zakonom o bančništvu.

Tabela 3: Število odobrenih in zavrženih dovoljenj bankam in hranilnicam v letu 2000 in prvi polovici 2001

Vrsta dovoljenja		2000		Prva polovica 2001	
		Št. izdanih	Št. zavrženih	Št. izdanih	Št. zavrženih
1	Dovoljenje za opravljanje bančnih storitev	25	0	0	0
2	Dovoljenje za opravljanje drugih finančnih storitev	194	1	6	0
3	Dovoljenje za ustanovitev podružnice tuje banke	0	0	0	0
4	Dovoljenje za združitev banke ali hranilnice	2	0	0	0
5	Dovoljenje za ustanovitev predstavništva tuje banke	0	0	1	0
6	Dovoljenje za pridobitev kvalificiranega deleža	9	0	3	0
7	Dovoljenje za opravljanje funkcije člana uprave	25	2	5	0
Skupaj		255	3	15	0

Vir: Banka Slovenije

5. BANČNE SKUPINE V SLOVENIJI

Bančne skupine so v Sloveniji začele nastajati leta 1997. Takrat veljavni zakon o bankah in hranilnicah je določal, da banke sestavljajo bančno skupino, kadar je ena banka neposredno ali posredno udeležena v ustanovitvenem kapitalu druge banke z najmanj 40% deležem ali če je neposredno ali posredno upravljala z drugo banko. Tako so v letu 1997 nastale bančne skupine Banke Celje, Nove Ljubljanske banke, SKB banke in Banke Koper.

Od štirih bančnih skupin, nastalih leta 1997, deluje le še skupina NLB.

Čeprav se je zniževanje števila bank začelo že po letu 1994 in je z nastankom bančnih skupin leta 1997 že bilo slutiti nadaljevanje konsolidacije bančnega sektorja, je bila konsolidacija bančnega sektorja najbolj izrazita leta 1998, ko je poleg pripojitve Banke Creditanstalt d.d. k Banki Avstrii d.d. Ljubljana in likvidacije Hipotekarne banke d.d. Brežice, prišlo do dveh pripojitev, povezanih z bančnimi skupinami. Hmezd banka d.d. Žalec se je pripojila k Banki Celje d.d., UBK univerzalna banka d.d. Ljubljana pa k SKB banki d.d. Ljubljana. V letu 1999 se je M banka d.d., Ljubljana pripojila k Banki Koper d.d., tako da sedaj od štirih bančnih skupin nastalih leta 1997 deluje le še bančna skupina NLB. Bančno skupino NLB na dan 30.06.2001 sestavljajo Banka Zasavje d.d., Trbovlje, Pomurska banka d.d., Murska Sobota, Koroška banka d.d., Slovenj Gradec, Banka Velenje d.d., Velenje, Banka Domžale d.d., Domžale, Dolenjska banka d.d. in Banka Celje d.d..

V drugi polovici leta 2001 je pričakovati nadaljno konsolidacijo bančnega sektorja, ko bo prišlo do pripojitve treh bank iz bančne skupine NLB (Pomurske banke d.d., Murska Sobota, Banke Velenje d.d., Velenje in Dolenjske banke d.d.) k NLB. V teku so tudi aktivnosti za pripojitev Banke Societe Generale Ljubljana d.d. k SKB banki d.d. Ljubljana, v kateri je Banka Societe Generale Pariz udeležena z več kot 96% kapitalskim deležem.

Z uveljavitvijo zakona o bančništvu je prišlo do spremembe definicije bančne skupine, ki je definirana precej širše kot v zakonu o bankah in hranilnicah. O bančni skupini govorimo, kadar je banka ali finančni holding s sedežem v Republiki Sloveniji nadrejena družba eni ali več bankam oziroma drugim finančnim organizacijam ali družbi za pomožne bančne storitve (podrejene družbe). Banka Slovenije je pristojna za opravljanje konsolidiranega nadzora nad banko v bančni skupini v primerih, določenih s sklepom o nadzoru bank in hranilnic na konsolidirani osnovi.

Banka oziroma finančni holding je nadrejena družba drugi družbi (podrejeni družbi):

1. če ima večino glasovalnih pravic v drugi družbi, ali
2. če ima pravico imenovati oziroma odpoklicati večino članov uprave ali nadzornega sveta druge družbe, ali
3. če ima pravico izvrševati prevladujoč vpliv nad drugo družbo na podlagi podjetniške pogodbe oziroma na podlagi drugega pravnega temelja, ali

4. če ima v drugi družbi najmanj 20% glasovalnih pravic in je bila večina članov uprave ali nadzornega sveta te družbe, ki so opravljali to funkcijo v preteklem poslovnem letu in jo še opravljajo takrat, ko je treba izdelati konsolidirana poročila, imenovana izključno zaradi izvrševanja glasovalnih pravic nadrejene družbe, ali
5. če je delničar oziroma družbenik v drugi družbi in če na podlagi dogovora z drugim delničarjem oziroma družbenikom te družbe nadzoruje večino glasovalnih pravic v tej družbi, ali
6. če je udeležena v kapitalu druge družbe z najmanj 20%, ali
7. če po oceni Banke Slovenije nadrejena družba na katerikoli drugi podlagi izvršuje pomemben vpliv na drugo družbo.

V skladu s to definicijo se je število bančnih skupin v Sloveniji bistveno povečalo – medtem ko imamo po prvotni definiciji bančne skupine (ki za bančno skupino šteje le skupino kapitalsko povezanih bank) v Sloveniji le eno bančno skupino, je število bančnih skupin po novi definiciji naraslo na 14.

Po definiciji iz zakona o bančništvu imamo v Sloveniji 14 bančnih skupin.

6. KONSOLIDIRANI RAČUNOVODSKI IZKAZI IN NADZOR NA KONSOLIDIRANI OSNOVI

Konsolidirani računovodski izkazi in pojasnila revizorja o obvladovanju tveganj v bančni skupini so bila za leto 2000 prvič sestavni del dodatka revizorjevega poročila. K sestavi konsolidiranih računovodskih izkazov bančne skupine in poročil o obvladovanju tveganj v bančni skupini je bilo zavezano 10 bank.

Konsolidirani računovodski izkazi so bili za leto 2000 prvič sestavni del revizorjevega poročila.

Pripravo konsolidiranih računovodskih izkazov za banke in hranilnice urejata sklep o poslovnih knjigah in poslovnih poročilih bank in hranilnic (v nadaljevanju: sklep o poslovnih knjigah) in sklep o nadzoru bank in hranilnic na konsolidirani osnovi (v nadaljevanju: sklep o konsolidiranem nadzoru). Konsolidirani računovodski izkazi po enem in drugem sklepu se lahko medsebojno razlikujejo, saj služijo različnemu namenu.

Konsolidirani računovodski izkazi po sklepu o poslovnih knjigah, ki so sestavni del letnega poročila banke, dajejo informacijo o finančnem položaju, poslovnem izidu in spremembah finančnega položaja skupine podjetij kot celote. Skupino podjetij po Slovenskih računovodskih standardih (v nadaljevanju SRS) sestavljajo matično podjetje in njegova odvisna podjetja (ki jih matično podjetje usmerja), v njej pa niso pridružena podjetja, to je tista, v katerih ima vlagatelj zgolj pomemben vpliv in niso odvisna podjetja. Takšni konsolidirani računovodski izkazi morajo osvetliti vse pomembne povezave banke z drugimi osebami (finančnimi in nefinančnimi) in učinek teh povezav na poslovni izid banke. Po SRS je potrebno iz konsolidiranja izključiti računovodske izkaze odvisnih oseb, ki jih matično podjetje usmerja le začasno ter odvisnih oseb, ki poslujejo v okviru strogih dolgoročnih omejitev za prenos sredstev na matično podjetje.

Konsolidirani računovodski izkazi za namen konsolidiranega nadzora so predvsem podlaga za pripravo poročil o obvladovanju tveganj v bančni skupini. Bančna skupina po sklepu o konsolidiranem nadzoru vključuje banke, finančne holdinge, druge finančne organizacije in družbe za pomožne bančne storitve, ki jih nadrejena banka (ali finančni holding) neposredno ali posredno obvladuje ali je v njih neposredno ali posredno udeležena (več kot 20% udeležba v kapitalu ali glasovalnih pravicah). Na konsolidiranem nivoju v bančni skupini, je potrebno iz nje izločiti nefinančna podjetja (razen tistih, ki so v razmerju do bank pomožne narave) in drugače obravnavati zavarovalnice (zaradi specifične njihove dejavnosti oz. tveganj). Ti konsolidirani računovodski izkazi so v obliki kratkih shem del dodatka k revizorjevemu poročilu (skladno s sklepom o najmanjšem obsegu ter vsebini revizijskega pregleda in revizorjevega poročila, v nadaljevanju sklep o revidiranju). Sklep o konsolidiranem nadzoru daje možnost, da se iz konsolidiranega nadzora izključijo druge finančne organizacije in družbe za pomožne bančne storitve, če so zaradi svoje majhnosti zanemarljivega pomena za ugotavljanje finančnega položaja bančne skupine, kadar obstajajo ovire za prenos informacij nadrejeni banki oz. kadar bi njihova vključitev dala zavajajoče rezultate glede na cilje konsolidiranega nadzora.

Konsolidirani računovodski izkazi za namen konsolidiranega nadzora so podlaga za pripravo poročil o obvladovanju tveganj v bančni skupini.

Po SRS banke za izdelavo konsolidiranih računovodskih izkazov uporabijo za odvisna podjetja metodo popolne konsolidacije, v solo izkazih pa morajo finančne naložbe v odvisna podjetja, katerih računovodski izkazi so vključeni v konsolidiranje, izkazati po kapitalski metodi. Finančne naložbe v odvisna podjetja, ki niso vključena v konsolidacijo, kot tudi finančne naložbe v pridružena podjetja, morajo banke izkazati po naložbeni metodi.

Za namen konsolidiranega nadzora se praviloma vse osebe, v katerih je banka neposredno ali posredno večinsko udeležena ali nanje kako drugače izvaja prevladujoč vpliv, vključijo v konsolidirane računovodske izkaze po metodi popolne konsolidacije. V primeru udeležb (nad 20% v kapitalu) ali pomembnega vpliva banke na druge osebe, se le-te vključijo v konsolidirane računovodske izkaze po kapitalski metodi.

Skladno s sklepom o poslovnih knjigah mora poslovno poročilo banke med drugim vsebovati tudi osnovne podatke o bančni skupini in organizacijsko shemo bančne skupine, ki jih mora revizor preveriti v okviru revidiranja konsolidiranih računovodskih izkazov. Gre za podatke in pojasnila o skupini, za katero je banka pripravila konsolidirane računovodske izkaze v skladu s SRS. V primeru, da je banka hkrati nadrejena banka v smislu sklepa o konsolidiranem nadzoru, je potrebno v nadaljevanju dodati še kratko pojasnilo, da je banka pripravila tudi konsolidirane računovodske izkaze, prirejene za namen konsolidiranega nadzora banke v bančni skupini, in navesti članice te skupine.

7. POROČANJE BANKI SLOVENIJE

V zvezi z bonitetnim nadzorom, morajo banke poročati centralni banki dnevno, mesečno, trimesečno, polletno in letno.

Vrste poročil na solo osnovi:

Dnevno	·	predvideni tokovi tolarske likvidnosti
Mesečno	·	knjigovodsko stanje računov,
	·	depoziti 30 največjih deponentov in deponentov, katerih skupni znesek depozitov presega 200 mio SIT,
	·	količniki likvidnosti tolarske likvidnostne lestvice
Trimesečno	·	kapital
	·	razvrstitev aktivnih bilančnih in zunajbilančnih postavk,
	·	velika izpostavljenost,
	·	naložbe v kapital nefinančnih organizacij,
	·	aktivne in pasivne obrestnie mere
Polletno	·	kapitalske naložbe,
	·	zajamčene vloge
Letno	·	revizorjevo poročilo o revizijskem pregledu.

Vrste poročil na konsolidirani osnovi:

Trimesečno	·	sestava bančne skupine
Polletno	·	računovodski izkazi,
	·	kapital,
	·	velika izpostavljenost,
	·	naložbe v kapital nefinančnih organizacij in opredmetena osnovna sredstva.

8. PREGLEDI BANK IN HRANILNIC

Stalnost nadzora bank in hranilnic je zagotovljena preko rednega pošiljanja in preverjanja poročil s strani analitikov, kot tudi s pregledi inšpektorjev na terenu. Zagotovljeno je t.i. načelo štirih oči, kar pomeni, da so analitiki in inšpektorji skupaj odgovorni za spremljanje posameznih bank in hranilnic.

Analitiki sodelujejo pri oceni rezultatov poslovanja bank in hranilnic, pri izdajanju in spremembah dovoljenj za poslovanje, ocenjujejo predloge novih sistemskih rešitev, svetujejo pri izvajanju standardov za varno in skrbno poslovanje, nadzirajo spoštovanje omejitev za varno in skrbno poslovanje, skrbijo za kontinuirano spremljanje uspešnosti poslovanja na podlagi prejetih podatkov in informacij vsaj enkrat mesečno, sodelujejo pri pripravah na kontrolo v bankah in hranilnicah in pri razgovorih z vodstvom bank in hranilnic ter z drugimi institucijami, pripravljajo različna gradiva za organe Banke Slovenije itd. O ugotovitvah, ki odstopajo od običajnega poslovanja za posamezno banko oziroma hranilnico, analitiki takoj obvestijo inšpektorje in vodstvo Nadzora bančnega poslovanja, ki se lahko na tej podlagi odločijo tudi za neposreden pregled v banki ali hranilnici.

Tako analitiki kot inšpektorji v primeru ugotovljenih nepravilnosti v poslovanju bank ali hranilnic ukrepajo in spremljajo odpravljanje nepravilnosti.

V zadnjih treh letih je bilo neposredno celovito pregledanih od 6 do 13 bank in hranilnic ter delno pregledanih od 5 do 30 bank in hranilnic na leto.

V strateškem planu Nadzora bančnega poslovanja za obdobje 2000 – 2003, je predvideno, da bi se število celovitih pregledov gibalo med 7 do 9 letno, posameznih področij poslovanja bank in hranilnic pa do 30 letno. Pri tem bi lahko bila posamezna banka ali hranilnica tako kot doslej pregledana večkrat letno. Vsaka banka ali hranilnica naj bi bila vsaj delno pregledana enkrat letno. Področja pregleda se določijo po potrebi, pri čemer predstavlja posebno področje pregleda ocena tveganj na področju informacijske tehnologije. Z delnimi pregledi oziroma pregledi določenega področja je dana možnost poglobljenih pregledov področij, kjer je tveganje večje ali za katera v Banki Slovenije ni dovolj ustreznih podatkov.

Ker je kreditno tveganje največje tveganje v bankah in hranilnicah, je poudarek pri pregledih na ustrezni razvrstitvi bilančnih in zunabilančnih terjatev. Posebna pozornost je posvečena konsolidiranemu nadzoru - pregledu banke in z njo povezanih oseb. Inšpektorji Banke Slovenije preverjajo finančne izkaze povezanih oseb, politiko banke (sedanja in bodoča) do povezanih oseb, kvaliteto njihove aktive - naložb, vodenje in odnose z banko in tveganja v poslovanju. Na tej osnovi inšpektorji med drugim ugotavljajo, ali so oblikovane rezervacije in popravki vrednosti za izpostavljenost banke (kreditni, kapitalske naložbe) do povezanih oseb ustrezne.

V letu 2000 so opravili inšpektorji Banke Slovenije v bankah in hranilnicah 28 pregledov, ki so zajeli kontrolo celotnega poslovanja (6 pregledov v štirih bankah in dveh hranilnicah) ali posameznih področij (23 pregledov v 13 bankah in dveh hranilnicah). Inšpektorji Nadzora bančnega poslovanja so skupaj s sodelavci iz drugih oddelkov Banke Slovenije sodelovali tudi pri preverjanju meril prehoda plačilnega prometa v banke.

V prvem polletju leta 2001 je bilo neposredno celovito pregledanih 5 bank in ena hranilnica. Opravljeno je bilo tudi 24 delnih pregledov bank, hranilnic, hranilno kreditnih služb in drugih družb, od tega samo v bankah 18.

Z vodstvi bank in hranilnic so vzpostavljeni redni letni sestanki bodisi v okviru zaključka celovitega pregleda ali posebej. Ti sestanki so namenjeni predvsem oceni rezultatov poslovanja ter položaja banke in seznanitvi s strategijo razvoja banke. Izmenjava mnenj in informacij med nadzorniki in vodstvom bank in hranilnic je tudi pogoj za pravočasno ustrezno ravnanje v primeru morebitnih težav v poslovanju banke ali hranilnice.

V skladu z zakonom o bančništvu je Banka Slovenije pooblaščen tudi za opravljanje nadzora nad poslovanjem pravnih oseb, povezanih z banko, če je to potrebno zaradi nadzora nad poslovanjem banke. Nekaj pregledov oseb, povezanih z banko, so

Stalnost nadzora bank je zagotovljena tudi z rednimi pregledi inšpektorjev na terenu.

Vsaka banka in hranilnica naj bi bila pregledana vsaj enkrat letno.

Banka Slovenije je pooblaščen tudi za opravljanje nadzora nad pravnimi osebami, povezanimi z banko.

inšpektorji Banke Slovenije v letu 2000 opravili samostojno, skupaj z inšpektorji Agencije za trg vrednostnih papirjev pa so bili opravljeni pregledi v treh bankah in borzno posredniških hišah. V prvi polovici 2001 so inšpektorji Banke Slovenije samostojno izvedli delne preglede poslovanja štirih bank, ki so obsegali tudi pregled poslovanja nekaterih družb v 100% lasti teh bank.

Nadzorna pristojnost Banke Slovenije je razširjena tudi na druge osebe v primeru utemeljenega suma, da opravljajo bančne storitve, ne da bi za to pridobile dovoljenje Banke Slovenije. Tako je bilo v letu 2000 v sodelovanju z Ministrstvom za gospodarstvo oziroma Tržnim inšpektoratom Republike Slovenije opravljenih 5 neposrednih pregledov družb, za katere je obstajal sum, da se ukvarjajo z dejavnostjo, za katero nimajo ustreznega dovoljenja Banke Slovenije. V prvi polovici 2001 sta bila opravljena dva tovrstna pregleda.

Banka Slovenije sodeluje z drugimi nadzornimi institucijami doma in v tujini.

Poleg izmenjave mnenj in podatkov z drugimi nadzornimi institucijami doma, se je sodelovanje nadaljevalo tudi z bančnimi nadzorniki v tujini.

V letu 2000 je bil na podlagi sporazuma o sodelovanju prvič opravljen skupen nadzor hčerinske banke največje slovenske banke v ZDA Banke Slovenije z State of New York Banking Department in Federal Deposit Insurance Corporation. Čeprav sporazum o sodelovanju še ni bil podpisan z Banca d'Italia, pa je že v letu 1998 bil dogovorjen in izveden pregled podružnice največje slovenske banke v Italiji.

9. OCENJEVANJE SISTEMA NOTRANJIH KONTROL IN NOTRANJEREVIZIJSKE SLUŽBE

Učinkovit sistem notranjih kontrol in ustrezno delovanje notranjerevizijske službe sta zelo pomembna za obvladovanje tveganj v bankah.

Učinkovit sistem notranjih kontrol in ustrezno delovanje notranjerevizijske službe sta pomembni sestavini kontroliranja učinkovitosti in obvladovanja tveganj ter preprečevanje negotovosti vsake banke.

V zakonu o bančništvu je ustrezno podano tudi mesto, vloga in pristojnosti notranjerevizijske službe. Hkrati s tem pa je dosežena implementacija 14. načela učinkovitega bančnega nadzora, ki poudarja pomembnost ustreznega notranjega nadzora in učinkovit sistem notranjih kontrol. Bistveno je namreč, da ima banka oblikovan sistem notranjih kontrol in da le-ta tudi deluje, motiv za učinkovito delovanje notranjih kontrol pa je v potrebi po obvladovanju poslovnih tveganj, ki jim je banka neprestano izpostavljena. Če notranjerevizijska služba izpolnjuje vse zakonske zahteve in notranji revizorji banke delujejo skladno s standardi notranjega revidiranja ter kodeksom poklicne etike notranjega revizorja, to predstavlja trdno oporo bančnim nadzornikom pri izpolnjevanju načel varnega in skrbnega poslovanja bank.

Presojanje primernosti in učinkovitosti notranjega kontrolnega sistema sodi med osrednja področja bančnega nadzora.

Presojanje primernosti in učinkovitosti notranjega kontrolnega sistema sodi med osrednja področja pregledov bančnih nadzornikov pri pregledih. Temu področju pa bo tudi v bodoče potrebno nameniti veliko pozornosti.

14. temeljno načelo učinkovitega bančnega nadzora in zakon o bančništvu poudarjata pomen učinkovitega sistema notranjih kontrol v bankah, ki mora biti v sorazmerju z vrsto, stopnjo zahtevnosti in obsegom tveganja njihovih bilančnih in zunajbilančnih dejavnosti in ki se hitro odziva na spremembe v bančnem okolju in tržnih pogojih. V primerih, ko nadzorniki ugotovijo, da sistem notranjih kontrol ni ustrezen, morajo takoj ukrepati proti taki banki in zahtevati, da banka nemudoma izboljša svoj sistem notranjih kontrol.

Čeprav sta nadzorni svet in uprava v končni fazi odgovorna za učinkovito funkcioniranje sistema notranjih kontrol, pa morajo bančni nadzorniki oceniti sistem notranjih kontrol v posamezni banki v okviru svojih tekočih nadzornih nalog. Prav tako je pri slednjem potrebno ugotoviti, ali vodstvo posamezne banke posveča ustrezno (takojšnjo) pozornost težavam, ki se odkrijejo že skozi postopek notranjega revidiranja. To pomeni, da mora bančni nadzornik zelo natančno proučiti odnos vodstva do poročil notranjega revizorja, tudi glede na pravočasnost in pravilnost odziva na ta poročila. Če se vodstvo ni odzvalo na pomembne izsledke v poročilu notranjega revizorja, jih lahko bančni nadzornik prav

tako uporabi, vendar pa bo to dejstvo zbudilo sum o njihovi vrednosti pri izboljševanju učinkovitosti kontrole. Pomembno pri tem je, da bančni nadzorniki ne ocenjujejo le učinkovitost celotnega sistema notranjih kontrol, ampak da ocenijo tudi kontrole, ki so vgrajene zlasti v visoko tvegana področja (npr. področja, za katera je značilno izjemno visoka donosnost, hitra rast oziroma nova vrsta poslov). Bančni nadzorniki morajo posebno pozornost nameniti zlasti bančnim politikam in postopkom, izdanim v pisni obliki.

Sicer pa morajo bančni nadzorniki vedno pregledati tudi ugotovitve in priporočila zunanjih revizorjev glede učinkovitosti notranjih kontrol in ugotovitev, ali sta uprava banke in nadzorni svet ukrepala skladno s priporočili zunanjih revizorjev. Obseg in narava problemov v zvezi s kontrolnimi postopki, ki so jih ugotovili revizorji, bi se morali upoštevati tudi v oceni bančnih nadzornikov glede učinkovitosti notranjih kontrol banke.

Čeprav je potrebno na področju notranje revizije storiti še marsikaj za popolno in učinkovito delovanje le-te, lahko vseeno ugotovimo, da se kvaliteta dela in usposobljenost kadra v notranjerevizijskih službah vztrajno izboljšuje; vse več je tudi revizorjev z ustreznimi certifikati znanja Slovenskega inštituta za revizijo, saj morajo banke zaradi uskladiitve z določili zakona o bančništvu, imeti za opravljanje nalog notranjega revidiranja zaposleno najmanj eno osebo, ki je pridobila naziv revizor oziroma preizkušeni notranji revizor.

Razlike v kvaliteti in številu notranjih revizorjev med bankami so še vedno precejšnje, so pa seveda pogojene tako z velikostjo banke kot tudi sredstvi, ki jih banke namenjajo funkciji notranjega revidiranja. Zaradi vse večje pomembnosti področja informacijske tehnologije in tveganj, ki izhajajo iz le-tega, se vse bolj poudarja nujnost kontrole tudi tega področja s strani notranjega revizorja.

Pri vsem tem je pomembno, da se vodstva bank zavedajo pomena in koristnosti notranjega revidiranja, saj so le-ta zadolžena za varno, učinkovito in uspešno poslovanje bank ter morajo zato v notranjem nadziranju videti pripomoček za ciljno delovanje v smeri pravočasnega sprejemanja določenih ukrepov ter v izogibanju neugodnim poslovnim situacijam.

Kvaliteta dela in usposobljenost kadra v notranjerevizijskih službah se izboljšuje.

10. SODELOVANJE Z NADZORNIMI INSTITUCIJAMI

10.1. Sodelovanje z domačimi nadzornimi institucijami

Za učinkovit nadzor nad finančnimi institucijami je potrebno usklajeno delovanje vseh nadzornih organov in ker so za nadzor posameznih segmentov finančnega sistema v Sloveniji zadolžene različne institucije, je bil v letu 1999 na podlagi zakona o bančništvu izdan pravilnik o medsebojnem sodelovanju nadzornih organov.

Za učinkovit nadzor je potrebno usklajeno delovanje vseh nadzornih organov.

Pred uveljavitvijo pravilnika julija 1999, je bilo medsebojno sodelovanje med finančnimi nadzorniki urejeno v protokolih med Banko Slovenije in drugimi nadzornimi institucijami.

Pravilnik o medsebojnem sodelovanju nadzornih organov določa vsebino in način sodelovanja med Banko Slovenije, Agencijo za trg vrednostnih papirjev in Agencijo za zavarovalni nadzor (pred 1. junijem 2000 Uradom RS za zavarovalni nadzor). To sodelovanje obsega naslednja področja:

Vsebino in način sodelovanja med nadzornimi institucijami določa pravilnik.

- strateška vprašanja razvoja, letno načrtovanje usmeritev medsebojnega sodelovanja, ki jih sprejema koordinacija in spremljanje izvajanja sporazumov,
- izmenjavo podatkov, potrebnih v postopku opravljanja nadzora nad finančnimi organizacijami,
- izmenjavo podatkov, potrebnih v postopku v zvezi z izdajo dovoljenj,
- izmenjavo podatkov o dejstvih in dogodkih, ki se nanašajo na povezane osebe in ki lahko vplivajo na stanje ali poslovanje osebe, ki je subjekt nadzora drugega nadzornega organa,
- posredovanje podatkov, potrebnih za odločanje o drugih posamičnih zadevah,
- organizacijo skupnih pregledov,
- obveščanje o nepravilnostih, ki jih nadzorni organ ugotovi pri opravljanju nadzora, če so te ugotovitve pomembne tudi za delo drugih nadzornih organov,

- druge skupne aktivnosti, ki prispevajo k usklajenemu izvajanju nadzora, povečanju učinkovitosti delovanja nadzornih organov in k povečanju učinkovitosti delovanja finančnega trga.

Na podlagi omenjenega pravilnika je bilo ustanovljeno koordinacijsko telo pod vodstvom ministra za finance, v njem pa sodelujejo tudi guverner Banke Slovenije, predsednik Sveta Agencije za trg vrednostnih papirjev, od septembra 2000 pa tudi predsednik strokovnega sveta Agencije za zavarovalni nadzor.

Pravilnik predvideva tudi sklenitev sporazumov med nadzornimi organi.

Ker pravilnik predvideva tudi sklenitev sporazumov med nadzornimi organi, sta bila novembra 1999 sklenjena sporazuma o sodelovanju med Banko Slovenije in Agencijo za trg vrednostnih papirjev in o sodelovanju med Banko Slovenije in Ministrstvom za finance – Uradom RS za zavarovalni nadzor. Novembra 2000 je bil zaradi prenehanja delovanja Urada RS za zavarovalni nadzor sporazum sklenjen nov sporazum med Banko Slovenije in Agencijo za zavarovalni nadzor, v februarju 2001 pa še sporazum med Agencijo za trg vrednostnih papirjev in Agencijo za zavarovalni nadzor.

Za izvajanje sporazumov skrbi komisija za medsebojno sodelovanje.

V sporazumih, ki torej pomenijo uskladitev prejšnjih protokolov s pravilnikom, je določena podrobnejša vsebina in način medsebojnega sodelovanja in posredovanja podatkov. Za uresničevanje sporazumov med nadzornimi organi in nalog, ki jih sprejema koordinacijsko telo, skrbi komisija za medsebojno sodelovanje, ki se sestaja najmanj enkrat na tri mesece. Komisijo sestavljajo namestnik guvernerja Banke Slovenije oziroma direktor oddelka za nadzor bančnega poslovanja v Banki Slovenije, direktor Agencije za trg vrednostnih papirjev in direktor Agencije za zavarovalni nadzor.

Sodelovanje med nadzornimi institucijami, ki uspešno poteka, se na podlagi teh sporazumov odvija v obliki redne izmenjave podatkov in posredovanja določenih podatkov na zahtevo drugega nadzornega organa. Kot predpogoj za izmenjavo informacij je po zakonu o bančništvu potrebna zavezanost nadzornikov k varovanju zaupnih podatkov in ohranjanju poslovnih skrivnosti. Nadzorne institucije so tudi dolžne obvestiti drugo nadzorno institucijo o ugotovljenih nepravilnostih, ki zadevajo njeno področje. Nadzorne institucije sodelujejo tudi pri skupnih pregledih.

Nadzorne institucije sodelujejo tudi pri skupnih pregledih.

Sporazum med Banko Slovenije in Agencijo za trg vrednostnih papirjev je postal operativen, saj sta nadzorna organa skupaj realizirala nekatere preglede v bankah in borzno posredniških hišah. Sodelovanje med Banko Slovenije in Agencijo za zavarovalni nadzor je uspešno potekalo zlasti v zvezi z dovoljenji bankam za finančno storitev posredovanja pri prodaji zavarovalnih polic po zakonu, ki ureja zavarovalništvo.

Januarja 2000 so se prvič sestali člani koordinacijskega telesa nadzornih organov finančnih organizacij, katerega glavni namen je bila vzpostavitev dela koordinacije in komisije za medsebojno sodelovanje. Dogovorjeno je bilo, da bo komisija za medsebojno sodelovanje spremljala problematiko izvajanja novih predpisov in opozarjala koordinacijsko telo nadzornih organov finančnih organizacij na probleme, ki se pojavljajo, zlasti z vidika stopnje pokritosti (ali predpisi zadovoljivo pokrivajo delovanje finančnih posrednikov) in s tem v zvezi dajala pobude za morebitne spremembe ali dopolnitve predpisov.

Komisija za medsebojno sodelovanje se je doslej sestala petkrat, prvič februarja 2000. Prvo leto delovanja je skupne sestanke sklicevala Banka Slovenije, trenutno jih sklicuje Agencija za trg vrednostnih papirjev, drugo leto pa bo to nalogo prevzela Agencija za zavarovalni nadzor.

Komisija je doslej obravnavala:

1. Problematiko podzakonskih predpisov izdanih na podlagi zakona o bančništvu, zakona o trgu vrednostnih papirjev in zakona o zavarovalništvu.
2. Problematiko finančnih konglomeratov. Komisija stalno pregleduje kompleksnejše povezave in skrbi za ustrezno sodelovanje med nadzorniki, vendar je finančne konglomerate potrebno obravnavati od primera do primera.
3. Medsebojno sodelovanje domačih nadzornih organov pri neposrednih pregledih v bančnih oziroma finančnih organizacijah. V letu 2000 so bili opravljeni nekateri skupni pregledi inšpektorjev Banke Slovenije in Agencije za zavarovalni nadzor.

4. Mednarodno sodelovanje na podlagi sklenjenih sporazumov o sodelovanju Banke Slovenije in nekaterimi tujimi bančnimi nadzorniki ter Agencije za trg vrednostnih papirjev z nekaterimi tujimi nadzorniki kapitalnih trgov.
5. Sistem poročanja nadzorovanih subjektov z namenom racionalizacije pri poročanju. Zlasti pri bankah ne sme priti do podvajanja podatkov Banki Slovenije in Agenciji za trg vrednostnih papirjev.
6. Problematiko kazenskih pristojnosti nadzornikov. Banka Slovenije in Agencija za trg vrednostnih papirjev sta podali Ministrstvu za finance pobudo za pripravo osnutka posebnega zakona, ki bi nadzornim institucijam omogočal samostojno izrekanje denarnih kazni za kršitve predpisov, katerih izvrševanje nadzirajo in ki bi določal tudi posamične postopke (izrek, pritožbo, izvršbo). Imenovana je bila delovna skupina vseh treh nadzornih organov za pripravo predlogov nove ureditve sistema izrekanja sankcij za prekrške s strani nadzornih organov finančnih institucij. Delovna skupina naj bi sodelovala z Ministrstvom za pravosodje v smeri uzakonitve učinkovitega in poenotenega sistema izrekanja denarnih kazni. Aktivnosti za realizacijo navedene pobude se nadaljujejo.
7. Projekt FSAP in peer review, v katerega so vključeni vsi trije nadzorniki finančnega trga.
8. Problematiko zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju in podzakonskih aktov, ki so pogoj za ustanavljanje in delovanje vzajemnih pokojninskih skladov, pokojninskih družb in za upravljanje pokojninskih skladov. Zaradi večje preglednosti in obveščanja v zvezi z dogajanjem na področju pokojninskih skladov in družb, se nadzorniki medsebojno obveščajo o vseh prispelih vlogah za izdajo dovoljenj in dejansko izdanih licencah. Izpostavljeno je bilo tudi vprašanje v zvezi z načinom zagotavljanja zjamčenega donosa vzajemnih pokojninskih skladov.
9. Pojav ponarejanja osebnih identifikacijskih dokumentov in posledično nezakonito prodajo vrednostnih papirjev. V primeru ugotovljenih kršitev pri poslovanju z vrednostnimi papirji, bodo nadzorniki takoj začeli postopek kontrole in se predhodno sestali glede možnosti eventualnega ukrepanja.
10. Problem kadrovske zasedbe Agencije za zavarovalni nadzor in seznanitev s Phare programom »Usposobitev slovenskega zavarovalniškega nadzora«. Agencija za zavarovalni nadzor se je do sedaj kadrovsko okrepila, zato bodo do konca leta 2001 že možne skupne nadzorne aktivnosti.
11. Problematiko izdajanja dovoljenj članom uprav bank, zavarovalnic, družb za upravljanje in borzno posredniških hiš. Predstavniki vseh treh nadzornih institucij so si izmenjali strokovne izkušnje in interne kriterije ter podali določene predloge.
12. Informacijo o možnosti nalaganja premoženja zavarovalnic oziroma zavarovalno-tehničnih rezervacij v tujino na podlagi zakona o zavarovalništvu. Poenotenje stališč glede izvoza obstoječega dolgoročnega kapitala (t.i. investicijske politike) pa sodi v pristojnost koordinacije.
13. Predlog o pripravi skupne publikacije za finančni sektor v angleškem jeziku, ki bi obsegala vso zakonodajo na finančnem področju (zakone in podzakonske akte) in obsegala delovanje vseh finančnih nadzornikov.
14. Sodelovanje z drugimi organi, ki opravljajo nadzor (Davčno upravo, Policijo, Tržnim inšpektoratom) itd.

10.2. Mednarodno sodelovanje

Banka Slovenije kot nadzorna institucija je članica Skupine bančnih nadzornikov iz Centralne in Vzhodne Evrope, zato se redno udeležujemo srečanj, seminarjev, delavnic in konferenc članic skupine, septembra 1999 pa je Banka Slovenije prvič organizirala 12. konferenco Skupine bančnih nadzornikov iz Centralne in Vzhodne Evrope.

Kot je bilo že omenjeno v poglavju o programu ocene finančnega sektorja v Sloveniji in v poglavju pregledi bank in hranilnic, poteka izmenjava informacij s tujimi nadzornimi organi tudi v praksi.

Zakon o bančništvu je odpravil vse večje ovire, ki so onemogočale izmenjavo informacij med Banko Slovenije in tujimi nadzornimi organi, njegova določila pa praktično pomenijo pooblastilo za vzpostavitev načela kontrole domače države, ki bo v celoti zaživel s polnopravno vključitvijo Slovenije v EU. Že prej pa je imela Banka Slovenije možnost

Banka Slovenije je članica Skupine bančnih nadzornikov iz Centralne in Vzhodne Evrope.

Zakon o bančništvu je odpravil vse večje ovire za izmenjavo informacij s tujimi nadzornimi organi.

opravljati kontrolo podružnic in hčerinskih bank slovenskih bank v tujini preko kontrole poročil in druge dokumentacije.

Ker je Slovenija pridružena članica Evropske unije, so predstavniki Banke Slovenije sodelovali na sestankih Pododbora za notranji trg v okviru Evropske komisije (prej Pododbora za finančne storitve) in Pododbora za ekonomska in monetarna vprašanja, gibanje kapitala in statistiko. Nadzor bančnega poslovanja je bil vključen tudi v razgovore z Misijo MDS in Svetovne banke pri FSAP programu in pri posvetovanjih na podlagi IV. člena Statuta MDS.

Julija 2001 je bila Slovenija vključena v drugo ocenjevalno misijo Posebnega odbora strokovnjakov Sveta Evrope za ocenjevanje ukrepov preprečevanja pranja denarja (PC-R-EV), njen namen pa je bil predvsem preverjanje učinkovitosti sistema in izvajanje priporočil iz prve ocenjevalne misije aprila 1998.

Nadzor bančnega poslovanja je bil vključen tudi v vrsto informativnih obiskov predstavnikov rating organizacij, tujih poslovnih bank in drugih gostov iz tujine.

11. SODELOVANJE Z REVIZORJI

Revizijo slovenskih bank na dan 31.12.2000 so za preteklo poslovno leto opravile naslednje revizijske hiše: PriceWaterhouseCoopers (devet bank), KPMG (sedem bank), Ernst & Young (pet bank), Deloitte & Touche (tri banke) in ITEO-Abeceda (ena banka in tri hranilnice). Menjava revizorja za leto 2001 je predvidena pri treh bankah (pri dveh Ernst & Young namesto Deloitte & Touche in pri eni Ernst & Young namesto PriceWaterhouseCoopers).

Mnenje revizorjev je bilo pri vseh bankah pozitivno.

Mnenje o računovodskih izkazih je bilo pri vseh bankah in hranilnicah pozitivno, kar pomeni, da po mnenju revizorjev računovodski izkazi slovenskih bank in hranilnic podajajo resnično in pošteno sliko finančnega stanja, izidov poslovanja in gibanje finančnih tokov v preteklem letu. Dolžnost revizorjev je namreč, da izrazijo mnenje o bilanci stanja, izkazu uspeha in izkazu finančnih tokov, za katere je odgovorno vodstvo banke oziroma hranilnice.

Sestanki z revizorji so organizirani v primeru večjih pomanjkljivosti oziroma težav pri posamezni banki ali hranilnici in v primeru odprtih strokovnih vprašanj po potrebi.

Nadzor bančnega poslovanja sodeluje pri razvoju revizijske stroke (tako zunanje kot notranje) preko Slovenskega inštituta za revizijo in Odbora za notranjo revizijo pri Združenju bank Slovenije, aktivno pa sodeluje tudi pri razreševanju odprtih računovodskih vprašanj in razvijanju računovodskih standardov preko Odbora za računovodstvo pri Združenju bank Slovenije.

Kot je bilo že omenjeno v poglavju o programu ocene finančnega sektorja v Sloveniji, v Banki Slovenije čakamo na morebitne pripombe Slovenskega inštituta za revizijo na osnutek sporazuma o sodelovanju med Banko Slovenije in revizijskimi družbami. Slovenski inštitut za revizijo opravlja nadzor nad revizijskimi družbami.

II. REZULTATI POSLOVANJA BANK IN HRANILNIC V LETU 2000 IN PRVI POLOVICI LETA 2001⁷

1. STRUKTURA BANČNEGA SEKTORJA

Na dan 31.12.2000 in 30.06.2001 je v Sloveniji delovalo 25 bank, od tega štiri hčerinske banke tujih bank in ena podružnica tuje banke. Poleg tega so delovale tri hranilnice in 64 hranilno kreditnih služb (na dan 31.12.2000) oziroma 57 na dan 30.06.2001.

Število bank se po letu 1994 postopno znižuje. Od takratnih 33 bank se je v naslednjih letih število bank zmanjševalo, najbolj leta 1998 s tremi pripojitvami in likvidacijo ene banke. V letu 1999 je prišlo še do ene pripojitve, po petih letih pa je dobila dovoljenje Banke Slovenije nova banka - Hypo Alpe-Adria-Bank. Ker je zakon o bančništvu omogočil tudi ustanavljanje podružnic tujih bank v Sloveniji, je v letu 1999 začela delovati tudi prva podružnica tuje banke - Kaerntner Sparkasse AG, Podružnica v Sloveniji, ki je tudi edina podružnica tuje banke v Sloveniji doslej.

Nespremenjeno število bank in...

Proces konsolidacije bančnega sistema v zadnjih dveh letih ni bil tako izrazit kot smo predvidevali, zato pa je pričakovati veliko bolj intenzivne procese združevanja v drugi polovici leta 2001 in v letu 2002, saj so aktivnosti v tej smeri zelo izrazite in tudi že pričete. V juliju 2001 je Svet Banke Slovenije izdal dovoljenje Novi Ljubljanski banki za združitev z Banko Velenje in Pomursko banko (doslej članicama bančne skupine Nove Ljubljanske banke) ter SKB banki za združitev z Banko Societe Generale Ljubljana.

Število hranilnic pa se je konec leta 2000 v primerjavi s koncem leta 1999 prepolovilo. V dveh hranilnicah sta bili izvedeni pripojitvi, v eni pa se je začel postopek redne (prostovoljne) likvidacije. Tudi število hranilno kreditnih služb se znižuje, za štiri v letu 2000 in še za sedem v prvi polovici 2001.

.. prepolovljeno število hranilnic.

Od 25 delujočih bank jih je bilo 31.12.2000 in 30.06.2001 v popolni domači lasti deset in v popolni ali večinski lasti tujcev šest. Preostalih devet je bilo v večinski domači lasti, vendar pa delež tujih delničarjev pri šestih bankah gibal le okrog 1%. Vse hranilnice so v lasti domačih oseb s pretežno zasebnim lastništvom.

Tržni delež hranilnic in hranilno kreditnih služb (merjen z bilančno vsoto) je zelo nizek v primerjavi z bankami, saj je 31.12.2000 znašal le 2,2%, 30.06.2001 pa še manj – 2,1% (hranilnice 0,4%, hranilno kreditne službe pa 1,7%).

Razvoj bančnega sektorja se kaže tudi v razmerju med bilančno vsoto bank in bruto domačim proizvodom (v nadaljevanju BDP). 31.12.2000 je predstavljala bilančna vsota bank približno 79% BDP, bilančna vsota bank, hranilnic in hranilno kreditnih služb skupaj pa približno 81% BDP.

Tabela 4: Število poslovnih enot in zaposlenih v bankah, bilančna vsota bank in BDP

	31.12.1995	31.12.1996	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	30.06.2001
Število poslovnih enot	558	577	590	557	570	576	
Število zaposlenih	10.137	10.317	10.410	10.394	10.445	10.929	
Bilančna vsota (v mio SIT)	1.497.544	1.729.083	2.022.037	2.350.359	2.687.600	3.192.792	3.489.302 ¹⁾
Bilančna vsota/Število zaposlenih (v mio SIT)	147,7	167,6	194,2	226,1	257,3	292,1	319,3
BDP v tekočih cenah (v mio SIT)	2.221.459	2.555.369	2.907.277	3.253.751	3.637.437	4.035.518	4.035.518 ²⁾
Bilančna vsota/BDP (v %)	67,4%	67,7%	69,6%	72,2%	73,9%	79,1%	86,5%

* Bilančna vsota ne vključuje podružnice NLB v Italiji.

** Ocena BDP po tekočih cenah za celo leto 2001 je 4.567.400 mio SIT, vendar smo v izračunu upoštevali podatek za BDP za leto 2000.

Vir: Banka Slovenije

⁷ Podatki za prvo polovico leta 2001 oziroma 30.06.2001 so nerevidirani.

2. POSLOVANJE BANK IN HRANILNIC

2.1. Poslovanje bank

2.1.1. Poslovanje bank v letu 2000

18,8 odstotna nominalna rast obsega poslovanja.

Bilančna vsota vseh slovenskih bank je po revidiranih podatkih na dan 31.12.2000 znašala 3.192,8 mia SIT, kar je glede na konec leta 1999 18,8 odstotni nominalni oziroma 9,1 odstotni realni porast. Tako je bila dosežena druga najvišja realna rast obsega poslovanja slovenskega bančnega sistema v zadnjih petih letih (1998: 9,1%).

V letu 2000 so se bilančne vsote večine bank (24 bank, z izjemo ene) povečale, pri čemer znašajo realne stopnje rasti med 2,6% in 32,1% (nominalne med 11,7% in 43,9%). Izraziteje kakor pri večini bank sta se povečali le bilančni vsoti v letu 1999 ustanovljene banke in podružnice tuje banke. Obseg poslovanja slovenske banke, ki se je v letu 2000 spopadala z večjimi težavami, se je realno zmanjšal za 3,5% (nominalno porasel za 5,1%).

Tabela 5: Bilančna vsota bank na dan 31.12.1999 in 31.12.2000 s stopnjami rasti in tržnimi deleži

Banka	v mio SIT		v %		v %	
	Bilančna vsota		Nominalna rast		Tržni delež	
	31.12.1999	31.12.2000	1999/1998	2000/1999	31.12.1999	31.12.2000
NLB	752.343	918.828	16,0	22,1	28,0	28,8
NKBM	321.813	368.109	12,9	14,4	12,0	11,5
SKB banka	307.637	323.353	9,4	5,1	11,4	10,1
Banka Koper	167.905	198.310	22,4	18,1	6,2	6,2
Abanka	149.301	188.133	21,2	26,0	5,6	5,9
Banka Celje	155.712	185.182	15,3	18,9	5,8	5,8
Gorenjska banka	130.310	159.137	20,6	22,1	4,8	5,0
Skupaj prvih 7 bank	1.985.022	2.341.054	15,5	17,9	73,9	73,3
Vse banke skupaj	2.687.600	3.192.792	14,3	18,8	100,0	100,0
Bančna skupina NLB	1.041.409	1.443.222	25,5	38,6	38,7	45,2
Banke v večinski tuji lasti	129.158	497.246	13,0	285,0	4,8	15,6

Vir: Banka Slovenije

Še naprej stabilni tržni deleži največjih bank.

Za bančni sistem so v zadnjih letih značilni zelo stabilni tržni deleži največjih bank, in precejšnja koncentracija bank. Največja banka v Sloveniji ima skoraj 29% tržni delež, merjen z nekonsolidirano bilančno vsoto. Skupaj z bankami v skupini NLB, ki se jim je 31.12.2000 pridružila še Banka Celje d.d., je tržni delež bančne skupine konec leta 2000 znašal že več kot 45%. Banke, v večinski tuji lasti doslej v Sloveniji niso imele velikega tržnega deleža. Z vstopom Banke Societe Generale Pariz v SKB banko d.d. Ljubljana, se je tržni delež bank v večinski tuji lasti povečal na skoraj 16%.

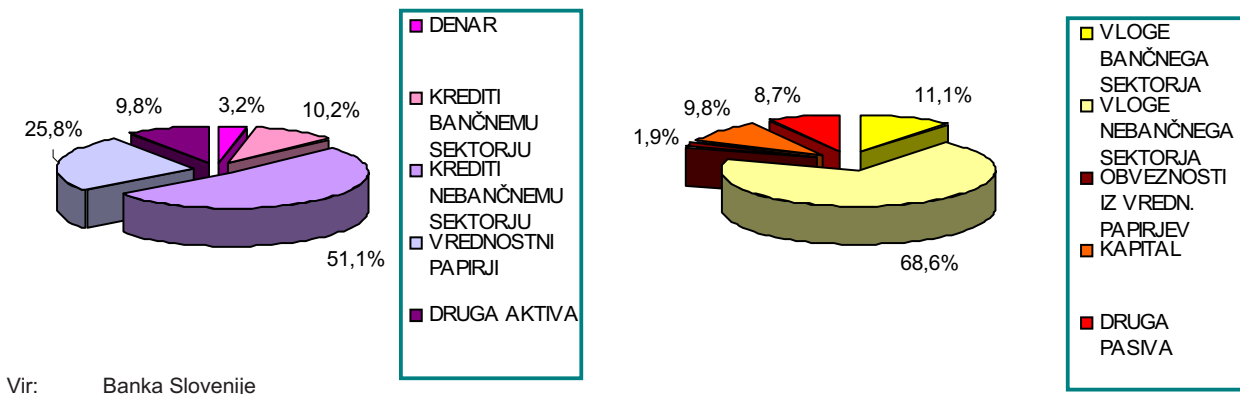
Tabela 6: Deleži največjih slovenskih bank v celotnem bančnem sektorju na dan 31.12.1999 in 31.12.2000

	Tržni delež		Kreditni nebančnemu sektorju		Depoziti nebančnega sektorja		Kapital	
	31.12.99	31.12.00	31.12.99	31.12.00	31.12.99	31.12.00	31.12.99	31.12.00
1 največja banka	28,0	28,8	25,5	27,1	27,7	28,0	24,5	24,7
3 največje banke	51,4	50,4	48,6	47,6	51,5	50,2	43,1	43,2
5 največjih bank	63,5	62,5	61,4	60,0	63,8	63,1	56,3	54,3
7 največjih bank	73,9	73,3	73,3	71,7	74,3	73,4	67,5	68,4
10 največjih bank	91,6	93,5	91,2	89,7	92,4	91,6	86,1	86,6

Vir: Banka Slovenije

Iz tabele je razvidno, da tri največje banke obvladujejo približno polovico trga, pet največjih bank ima približno 60% tržni delež, sedem največjih bank pa pokriva skoraj tri četrtine trga. Podobna kot je porazdelitev pri tržnih deležih (merjenih z nekonsolidiranimi bilančnimi vsotami), je tudi porazdelitev pri kreditih nebančnemu sektorju in depozitih, prejetih od nebančnega sektorja. Nekoliko nižji so deleži največjih bank v kapitalu. Tako se delež prvih treh bank v kapitalu vseh bank giblje malo nad 40%, delež največjih petih nekaj nad polovico, največjih sedem pod 70% in delež največjih desetih bank pod 90%.

Slika 2: Povprečna struktura naložb in virov sredstev bank 31.12. 2000



Vir: Banka Slovenije

V povprečni sestavi pasive se je v letu 2000 v primerjavi z letom prej nekoliko povečal delež vlog bančnega (od 10,7% na 11,1%) in znižal delež vlog nebančnega sektorja (nefinančnih podjetij, gospodinjstev, države, drugih finančnih organizacij, neprofitnih izvajalcev storitev gospodinjstvom in nerezidentov). Znižanje z 69,3% na 68,6% je posledica nižjih strukturnih deležev vlog nefinančnih podjetij in države za eno odstotno točko (na 13,9% oziroma 6,9%), ki so dosegle najnižji ravni v zadnjih štirih letih. To je predvsem posledica razmeroma hitrejši rasti celotne pasive ter izrazito nadpovprečne rasti obveznosti iz vrednostnih papirjev in drugih obveznosti. Poleg tega sta na povprečno strukturno dinamiko v pasivi vplivali tudi novo oblikovani kategoriji podrejenih obveznosti in rezervacij za splošna bančna tveganja v okviru sprememb kontnega okvira v letu 1999. Obe sta lani dosegli visoko rast.

V absolutnem izkazu je slika lanskega dogajanja v pasivi bančnega sektorja razmeroma ugodna. **Obveznosti bank do nebančnega sektorja** so v letu 2000 postopno naraščale in konec leta dosegle 16,1 odstotno nominalno rast (leto prej 11,5 odstotno). To je deloma posledica povečanja pasivnih obrestnih mer v istem obdobju za 1,2 odstotne točke (oziroma realnih za 0,5 odstotne točke).

16,1 odstotna nominalna rast obveznosti bank do nebančnega sektorja.

Vloge nefinančnih podjetij so po 5,3 odstotnem realnem zmanjšanju v letu 1999 in stagnaciji v prvi polovici leta 2000 do konca leta porasle za 11,8% (realno 2,7%). Nadpovprečne stopnje rasti dosegajo že vse od svoje uvedbe v letu 1999 devizni računi podjetij, njihovo stanje pa je bilo konec leta 2000 glede na leto poprej nominalno višje za 105,3% (realno 88,5%). Njihov delež v sestavi vseh vlog nefinančnih podjetij se je v letu 2000 povečal z 9,9% na 18,3%.

V letu 2000 so ponovno naraščale vloge gospodinjstev (prebivalstva in samostojnih podjetnikov) z največjim deležem v sestavi obveznosti do nebank (60,0% vlog nebank oziroma 40,5% pasive konec leta 2000). Vloge prebivalstva so se nominalno povečale za 25,5% (realno 15,2%) in sicer dokaj uravnoteženo v tolarskem in deviznem delu. Zato je ostal delež deviznih v vseh vlogah prebivalstva razmeroma stabilen (44,8% konec leta 1999 in 45,0% konec leta 2000) kljub lanski 15,8 odstotni realni rasti deviznih vlog prebivalstva, ki je prekinila nekajletno obdobje stagnacije.

Vloge gospodinjstev poleg prevladujočih vlog prebivalstva (s kar 98,4 odstotnim deležem v vlogah gospodinjstev konec leta 2000) vključujejo vloge samostojnih podjetnikov (z 1,6 odstotnim deležem v vlogah gospodinjstev). Med zbranimi sredstvi gospodinjstev se je lani znižal delež vpoglednih vlog (s 43,3% konec leta 1999 na 38,0%), povečala pa sta se deleža kratkoročnega (s 53,2% na 57,8% konec leta 2000) in dolgoročnega varčevanja (s 3,5% na 4,2%).

**Povečan delež
dolgoročnega varčevanja
gospodinjstev.**

Kratkoročno varčevanje se je po lanski enakomerni rasti povečalo za 36,1%, dolgoročno pa po močnejši rasti v prvem in zadnjem trimesečju za 47,0%. Tako se je delež dolgoročnega varčevanja gospodinjstev po upadanju v letih 1997 in 1998 (deleža 2,4% oziroma 2,0%) nekoliko povečal, predvsem zaradi nove ponudbe stanovanjskega in podobnega varčevanja. Med kratkoročnimi vezavami so hitreje rasle tiste od 91 do 180 dni (43,2%, oziroma realno 31,5%) ter vezave od 181 dni do 1 leta (42,8% oziroma realno 31,1%). Vezave gospodinjstev do 30 dni pa so se lani znižale za 734 mio SIT.

Vloge samostojnih podjetnikov so v letu 2000 porasle za 8,5%, pri čemer se je močno povečalo njihovo devizno varčevanje (za 74,0% oziroma realno 59,8%), tolarsko pa se je realno znižalo za 2,1%.

Od vlog preostalega nebančnega sektorja (države, drugih finančnih organizacij, neprofitnih izvajalcev storitev gospodinjstvom in tujih oseb) se je najbolj znižal delež države (za 3,3 odstotne točke oziroma na 7,9% konec leta 2000). Vlog države je bilo konec lanskega leta za 37,6 mia SIT ali za 18,0% manj kakor leto poprej. Za pol odstotne točke se je na 7,4% zmanjšal tudi delež vlog drugih finančnih organizacij. Vloge neprofitnih izvajalcev storitev gospodinjstvom so se lani realno povečale za 10,0% in vloge tujih oseb za 14,0%, toda njun skupni delež v vlogah nebančnega sektorja konec leta dosega le 4,2%.

Bančni viri so se do konca leta 2000 povečali za 29,4% (v letu 1999 38,1%), s čimer se je delež sredstev bančnega sektorja v povprečni pasivi povečal z 10,7% v letu 1999 na 11,1% v letu 2000. Na rast poslovanja so lani vplivale poleg domačih tudi tuje banke. V prvem in delno še v drugem trimesečju leta 2000 so bili najpomembnejši centralnobančni viri sredstev, v drugi polovici leta pa viri sredstev domačih oziroma tujih bank. Delež sredstev centralne banke v bančnih virih je tako od 7,0% konec leta 1999 upadel na 1,6% konec leta 2000. Čeprav se je lani povečal delež virov domačih bank (s 27,5% na 30,7%), je slovenski bančni sektor tudi v letu 2000 ohranil pretežno naravnanoost k virom sredstev bank iz tujine (s 65,5% leta 1999 na 67,7% leta 2000).

Delež obveznosti iz **izdanih vrednostnih papirjev** v povprečni strukturi pasive je tudi konec leta 2000 znašal 1,9%. Kljub temu pa so se obveznosti iz vrednostnih papirjev lani realno povečale za 42,4% glede na leto 1999, od tega dolgoročne nekoliko bolj (44,8%) od kratkoročnih (38,4%). Delež kapitala v povprečni sestavi pasive se je znižal z 10,3% v letu 1999 na 9,8% v letu 2000, delež druge pasive pa se je v enakem obdobju povečal z 7,8% na 8,7%.

Tabela 7: Glavne postavke bilance stanja po stanju na dan 31.12.1999 in 31.12.2000

	Znesek v mio SIT		Nominalna rast v %		Realna rast v %
	31.12.1999	31.12.2000	1999/1998	2000/1999	2000/1999
Denar pri centralni banki	88.761	98.631	4,8	11,1	2,0%
Kreditni bančnemu sektorju	252.615	364.388	11,1	44,2	32,5%
Kreditni gospodarstvu	777.134	939.660	24,9	20,9	11,0%
Kreditni gospodinjstvom	429.999	483.789	24,3	12,5	3,3%
Kreditni državi	124.719	150.921	20,2	21,0	11,1%
Vrednostni papirji	708.622	793.180	-0,8	11,9	2,8%
Druga aktiva	305.750	362.224	21,4	18,5	8,8%
Skupaj aktiva	2.687.600	3.192.792	14,3	18,8	9,1%
Obveznosti do bančnega sektorja	309.002	399.712	38,1	29,4	18,8%
Obveznosti do gospodarstva	395.257	441.787	2,3	11,8	2,6%
Obveznosti do gospodinjstev	1.033.559	1.293.711	14,2	25,2	14,9%
Obveznosti do države	208.773	171.202	1,3	-18,0	-24,7%
Obveznosti iz vrednostnih papirjev	44.755	69.405	-22,4	55,1	42,4%
Druge obveznosti	416.972	501.364	32,3	20,2	10,4%
Kapital	279.281	315.611	9,0	13,0	3,8%
Skupaj pasiva	2.687.600	3.192.792	14,3	18,8	9,1%

Vir: Banka Slovenije

V sestavi aktive je v letu 2000 porasel delež kreditov nebančnemu sektorju z 49,0% na 51,1%. Njihova nominalna rast v letu 2000 s 17,9% ni dosegla tiste iz leta 1999 (25,2%). Sestava kreditov nebančnemu sektorju se v letu 2000 glede na leto prej ni dosti spremenila: povečali so se deleži nefinančnih podjetij (s 56,0% na 57,4%), države (z 9,0% na 9,2%) in drugih finančnih organizacij (z 2,4% na 2,6%). Upadli pa so strukturni deleži prebivalstva (s 26,7% na 25,6%), samostojnih podjetnikov (s 4,3% na 3,9%) in nerezidentov (z 1,5% na 1,0%).

Večji tudi delež kreditov nebančnemu sektorju.

Skoki leto enakomerna rast kreditov nefinančnim podjetjem je znašala lani 20,9%, kar presega stopnjo rasti iz leta 1999 (15,6%). Krediti gospodinjstvom so v navedenem obdobju porasli za 12,5% (leto poprej za 45,3%), kar je predvsem posledica manjše rasti kreditov prebivalstvu v lanskem letu (za 13,2%) v primerjavi s predlanskim (za 25,1%), medtem ko so se krediti samostojnim podjetnikom celo realno znižali za pol odstotne točke. Lani so se realno znižali tudi krediti neprofitnim izvajalcem storitev gospodinjstvom (za 6,7%) in pa tujim osebam (za 27,3%). Približno na ravni leta 1999 je bila rast kreditov državi (21,0% nominalno, 11,1% realno), najbolj pa so porasli krediti drugim finančnim organizacijam (30,0% nominalno oziroma 19,4% realno).

Tabela 8: Ročnost vlog in kreditov nebančnega sektorja

	31.12.1998	31.12.1999	30.6.00	31.12.00	30.6.01
Vpogledne vloge nebančnega sektorja	33,3	34,9	34,8	33,6	33,0
Kratkoročne vloge nebančnega sektorja	57,9	56,8	56,2	57,6	58,5
Dolgoročne vloge nebančnega sektorja	8,8	8,4	9,0	8,8	8,5
Skupaj vloge nebančnega sektorja	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Kratkoročni krediti nebančnemu sektorju	57,2	57,0	57,1	57,8	58,7
- Terjatve iz danih jamstev	0,2	0,2	0,2	0,1	0,2
Dolgoročni krediti nebančnemu sektorju	42,6	42,8	42,7	42,1	41,2
Skupaj krediti nebančnemu sektorju	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Vir: Banka Slovenije

Struktura ročnosti kreditov, danih nebankam, se je v aktivi bilance stanja bank v zadnjih štirih letih le nekoliko spremenila in sicer v korist dolgoročnih kreditov. Tako je bilo razmerje med kratkoročnimi in dolgoročnimi krediti leta 1997 58,1% proti 41,9%, v letu 2000 pa 57,9% proti 42,1%. Kratkoročnih je bilo v letu 2000 več za 19,3% (oziroma 9,6% realno), od tega deviznih za 21,2% (oziroma 11,3% realno). Pospešeno so naraščali dolgoročni krediti v devizah (nominalno 46,0%, realno 34,1%), medtem ko je znašala rast celotnih dolgoročnih kreditov nominalno 16,0% oziroma realno 6,5%.

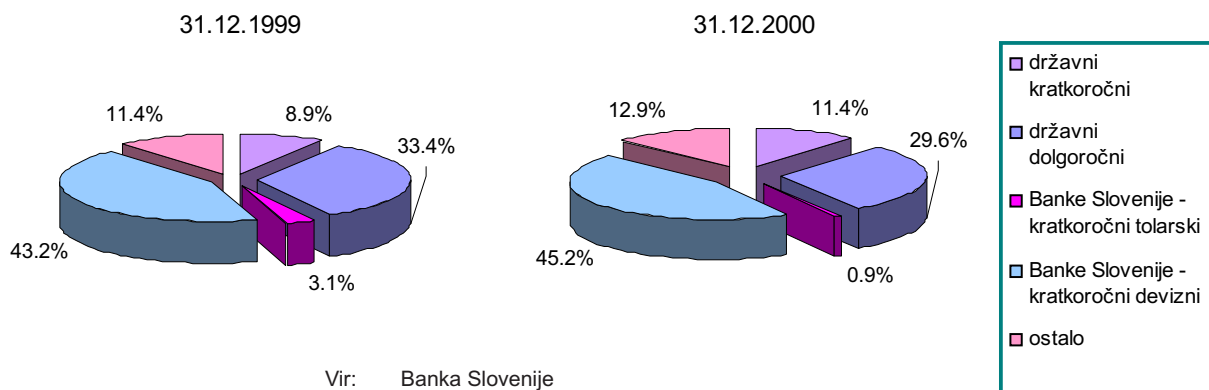
V letih 1997 in 1998 je bilo naložb v vrednostne papirje še približno tretjina povprečne skupne aktive bank, z letom 1999 pa se je začelo njihovo upadanje (znižanje deleža na 28,5%), in to se je nadaljevalo tudi v letu 2000 – naložbe v vrednostne papirje dosegajo le še 25,8% povprečne skupne aktive. V sestavi vrednostnih papirjev je zadnjih nekaj let opazno stalno povečevanje deleža preostalih vrednostnih papirjev (s 6,2% konec leta 1997 na 12,9% konec leta 2000) na račun zmanjševanja deležev vrednostnih papirjev države (s 43,7% na 41,0%) in Banke Slovenije (s 50,0% na 46,1%).

Ponovno zmanjšan delež naložb v vrednostne papirje.

Naložb v vrednostne papirje je bilo v letu 2000 za 11,9% več (realno 2,8%), pri čemer so najbolj porasli kratkoročni vrednostni papirji države (zakladne menice) in drugi vrednostni papirji (delnice bank in drugih izdajateljev, drugi vrednostni papirji bank, nerezidentov, držav itn). Slednji so porasli predvsem v četrtem trimesečju, kar je posledica usmerjanja sredstev v vrednostne papirje nefinančnih podjetij proti koncu leta, zato da se zmanjša davčna osnova. Kratkoročni vrednostni papirji Banke Slovenije so se po dveh letih znova povečali, in sicer za 11,4% (realno 2,3%).

Spremenila pa se je sestava portfelja centralnobančnih vrednostnih papirjev pri poslovnih bankah, – skoraj v celoti ga predstavljajo devizni blagajniški zapisi. Delež tolarskih blagajniških zapisov se je z 18,4% leta 1997 znižal na samo 1,9% v letu 2000, hkrati pa se je v tem obdobju povečal delež deviznih blagajniških zapisov in sicer z 81,6% na 98,1%.

Slika 3: Struktura naložb bank v vrednostne papirje (VP) na dan 31.12.1999 in 31.12.2000



Vir: Banka Slovenije

Naložbe v bančni sektor so se v letu 2000 povečale za 44,3% (realno za 32,5%), med njimi predvsem vezane vloge. V povprečni sestavi aktive se je zato povečal delež naložb bančnemu sektorju z 9,4% v letu 1999 na 10,2% v letu 2000. Sestava naložb bankam se je v zadnjih štirih letih spremenila zaradi postopnega večanja deleža vezanih vlog v SIT in manjšanja deleža vezav v tuji valuti, medtem ko je po obsegu manj pomembni delež vpoglednih deviznih vlog nihaj. V strukturi konec leta 2000 so dosegle vezane devizne vloge 79,3% (1999: 77,0%), vezane tolarske vloge 16,5% (1999: 13,8%) in vpogledne devizne vloge 4,2% (1999: 9,2%).

Delež denarja v blagajni in stanje na računih pri centralni banki v celotni aktivi sta v zadnjih štirih letih rahlo upadla in dosegla konec prejšnjega leta 3,1% (1997: 3,7%), delež **druge aktive** pa je nekoliko porasel in znaša 9,4% (1997: 7,4%).

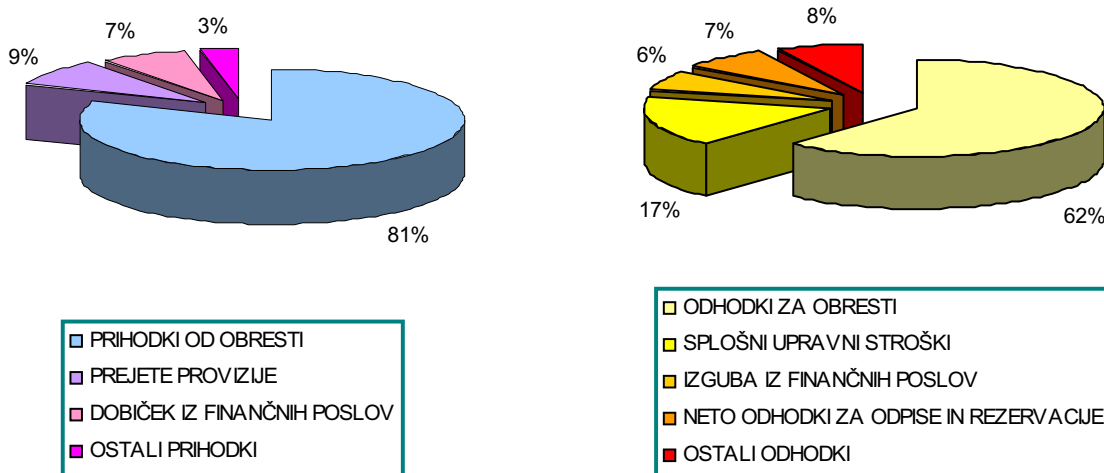
Delež povprečne devizne pasive v celotni povprečni pasivi bank se je po zniževanju od leta 1997 (35,8%) do leta 1999 (30,5%) lani ponovno povečal na 32,7%. Podobno velja za povprečni **delež devizne aktive v celotni povprečni aktivi bank**, ki je med letoma 1997 in 1999 upadel z 32,8% na 29,6%, lani pa se je povečal na 31,6%. V letu 2000 sta devizna aktiva in devizna pasiva rasli enakomerno, vendar so do konca leta nekoliko bolj porasli viri sredstev v tuji valuti (29,9%, oziroma realno 19,3%) kakor sredstva v tuji valuti (29,2%, oziroma realno 18,6%). V povprečju leta 2000 so imele banke v tuji valuti 3,9% več virov sredstev kakor naložb, a bistveno manj kakor pred leti (1997: 9,1%).

32,6 mia SIT dobička pred obdavčitvijo...

... in 19,95 mia SIT dobička po njej.

Rezultat poslovanja bank v letu 2000 je 32,6 mia SIT **dobička pred obdavčitvijo**, od tega znaša pozitivni **saldo revalorizacijskega izida** 38,6 mia SIT. V primerjavi s prejšnjim letom se je rezultat povečal za 61,8% (realno 48,5%), vendar pa je bil v letu 1999 zaradi izkazane izgube ene večjih bank realno za 28,2% nižji kakor v letu 1998. Dobiček **po obdavčitvi** je lani znašal 19,95 mia SIT, realno 82,3% več v primerjavi z letom 1999.

Slika 4: Struktura prihodkov in odhodkov bank v letu 2000



Vir: Banka Slovenije

Zasluzek iz **neto obresti**, ki je v letu 2000 znašal 123,3 mia SIT, se je po zmerni rasti v letu 1998 naslednje leto realno znižal za 2,7% (zaradi velike izgube ene večjih bank). Lani je dosegel 30,1-odstotno oziroma 19,5 odstotno realno rast glede na leto 1999. **Neto provizije** v višini 37,9 mia SIT so ostale nominalno na enaki ravni kakor leta 1999 (12,3%), zaradi višje rasti cen življenjskih potrebščin v letu 2000 pa so realno nekoliko nižje kakor v letu 1999 (3,1%). **Neto finančni posli** (dobiček, zmanjšan za izgubo iz finančnih poslov, in prihodki od vrednostnih papirjev) v znesku 13,4 mia SIT so bili lani za 40,0% višji (realno za 28,5%) kakor leta 1999. Na njihovo rast so vplivali predvsem višji prihodki iz kapitalskih naložb bank in prihodki iz kupoprodaje deviz. Postavka **neto ostalo** je v letu 2000 narasla za 11,5% (oziroma realno za 2,4%) in dosegla raven 4,7 mia SIT.

Nominalna rast **bruto dohodka** (169,8 mia SIT) bank je bila v letu 2000 bistveno višja kakor v zadnjih nekaj letih in je dosegla 26,9% (realno 16,5%). To je posledica visoke realne rasti v delu neto finančnih poslov (28,5%), pa tudi neto obresti (19,5%). V bruto dohodku sta se glede na leto poprej povečala delež neto obresti (s 70,8% na 72,6%) in neto finančnih poslov (s 7,1% na 7,9%), znižal pa se je delež neto provizij (s 25,2% na 22,3%).

Operativni stroški (100,0 mia SIT) so v letu 2000 v primerjavi z letom 1999 realno porasli za 5,2% (nominalno za 14,6%). Med operativnimi stroški bank so se povečali **stroški dela** (realno za 3,1%, nominalno za 12,3%), pa tudi **drugi upravni stroški** (realno za 11,1%, nominalno za 21,0%), med slednjimi predvsem storitve drugih ter svetovalne, revizijske, računovodske in podobne storitve, pa tudi stroški vzdrževanja osnovnih sredstev. Delež operativnih stroškov v bruto dohodku se je v primerjavi s prejšnjim letom znižal s 65,2% na 58,9%, delež stroškov dela pa z 32,6% na 28,9% bruto dohodka.

Razmeroma uspešno obvladovanje bančnih stroškov se je leta 2000 pokazalo tudi v 69,8 mia SIT doseženega **neto dohodka**, ki se je po dveh letih realnega zmanjševanja povečal za 50% (realno za 37,7%).

Banke so v letu 2000 oblikovale 37,2 mia SIT **neto rezervacij**, kar znaša ob 41,0 odstotni rasti (oziroma 29,5 odstotni realni) 10,8 mia SIT več kakor leta 1999. V povprečju bančnega sistema je to 1,3% aktive.

Saldo revalorizacijskega izida v znesku 38,6 mia SIT se je leta 2000 povečal za 54,1% (realno 41,5%), kar kaže na pomen tako imenovanih »inflacijskih dobičkov« v uspešnosti poslovanja bank zadnjih let.

Tabela 9: Glavne postavke iz izkaza uspeha za leto 1999 in leto 2000

v mio SIT, v %

	Znesek		Delež v bruto dohodku		Nominalna rast	
	1999	2000	1999	2000	99/98	00/99
Neto obresti	94.770	123.298	70,8	72,6	5,1	30,1
Neto provizije	33.726	37.858	25,2	22,3	11,7	12,3
Neto finančni posli	9.541	13.355	7,1	7,9	42,6	40,0
Neto ostalo	-4.183	-4.666	-3,1	-2,7	-19,0	11,5
Bruto dohodek	133.854	169.845	100,0	100,0	9,8	26,9
Operativni stroški	87.318	100.041	65,2	58,9	13,2	14,6
- v tem: stroški dela	43.701	49.085	32,6	28,9	14,0	12,3
Neto dohodek	46.536	69.804	34,8	41,1	3,9	50,0
Neto rezervacije in neto odpisi	-26.401	-37.233	-19,7	-21,9	40,4	41,0
Rezultat pred obdavčitvijo	20.134	32.571	15,0	19,2	-22,5	61,8

Vir: Banka Slovenije

Po slabši dobičkonosnosti poslovanja bank v letu 1999 in znižanju kazalca donosnosti na aktivno na raven 0,8% ter donosnosti na kapital na 7,8% (kot posledice izgube pri eni večjih bank), se je dobičkonosnost bank v letu 2000 ponovno vrnila v okviru iz let 1997 in 1998. **Donos na povprečno aktivno je** na koncu leta znašal 1,1% in **donos na povprečni kapital** 11,3%.

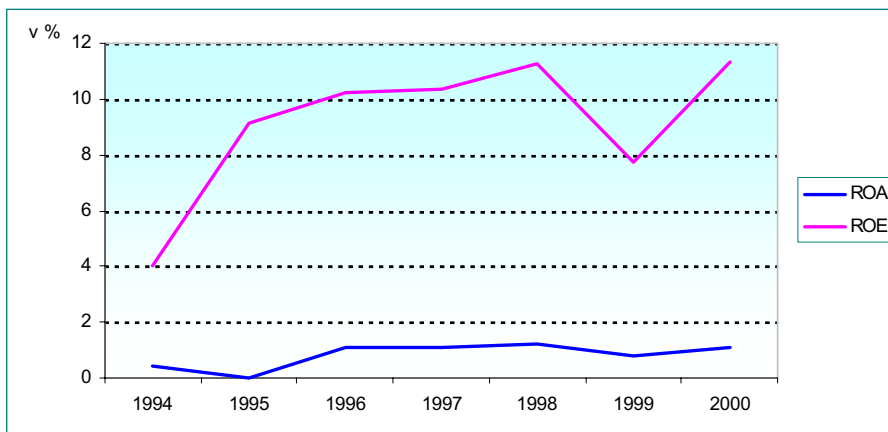
Ob 26,9 odstotni rasti bruto dohodka...

... 14,6 odstotni rasti operativnih stroškov...

... se je neto dohodek povečal za 50%.

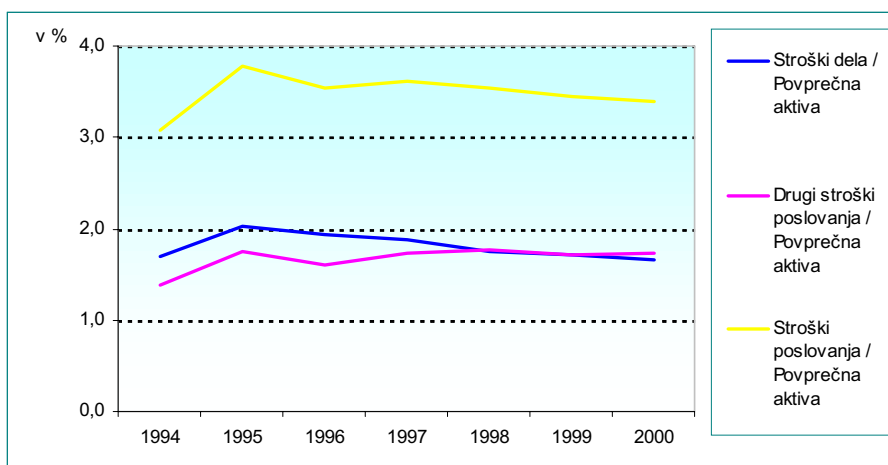
Donosnost bank po slabšem letu 1999 spet višja.

Slika 5: Donosnost bank v letih (1994-2000)



Vir: Banka Slovenije

Slika 6: Učinkovitost bank v letih (1994 – 2000)



Vir: Banka Slovenije

Kazalec **operativni stroški na povprečno aktivo**, ki ima v števcu splošne upravne stroške, amortizacijo in druge odhodke poslovanja (davke, prispevke, članarine in drugo), je v letu 2000 ostal na ravni 3,4%.

Neto obrestna marža kot razmerje med neto obrestmi in povprečno bruto obrestonosno aktivo, se je po triletnem zniževanju (s 4,9% v letu 1997 na 4,0% v letu 1999) v letu 2000 ponovno povečala na 4,5%. To so omogočili zaslužki bank iz naslova neto obresti, ki so prvič po treh letih rasli hitreje (30,1% oziroma realno 19,5%) od povprečne bruto obrestonosne aktive (16,2% oziroma realno 6,7%). Posamezne banke so dosegle v letu 2000 zelo različne neto obrestne marže, med 2,2% in 7,9%.

Obrestni razmik znižan od 4,9 odstotne točke leta 1997 na 2,7 odstotne točke leta 2000.

Obrestni razmik, razlika med povprečno letno realno aktivno in pasivno obrestno mero za tolarske naložbe oziroma sredstva nebančnega sektorja, se je s 4,9 odstotne točke konec leta 1997 zniževal na 3,7 odstotne točke leta 1998 in 3,3 odstotne točke konec leta 1999. V letu 2000 se je razmik še ožil in dosegel konec leta 2,7 odstotne točke.

2.1.2. Poslovanje bank v prvi polovici 2001

Bilančna vsota vseh slovenskih bank je po stanju na dan 30.06.2001 znašala 3.489,3 mia SIT, kar predstavlja v primerjavi s stanjem konec leta 2000 9,3%-ni nominalni porast oz. povečanje za 296,5 mia SIT. Ob upoštevanju stopnji rasti cen življenjskih potrebščin v prvem polletju 2001 v višini 4,9% je bilančna vsota realno porasla za 4,2%, kar je le za malenkost počasneje kot v enakem obdobju preteklega leta (realno za 4,4%).

Bilančna vsota se je 30.06.2001 povečala za 9,3% nominalno glede na konec leta 2000.

V letošnjem letu se je bilančna vsota večine bank (24 bank, z izjemo ene) nominalno povečala, realno upadanje obsega poslovanja sta beležili dve banki. Nadpovprečno nominalno stopnjo rasti je v opazovanem obdobju zabeležilo 13 bank, nominalne stopnje rasti pri teh bankah so se gibale med 9,8% in 64,5%, intenzivno stopnjo rasti so poleg podružnice tuje banke zabeležile še tri manjše banke.

Skupni **tržni delež** največjih treh bank, merjen z velikostjo bilančne vsote, se je zaradi realnega upadanja bilančne vsote ene od bank, znižal na 49,7%, medtem ko je tržni delež največjih sedmih bank ostal razmeroma nespremenjen (73,1%), ravno tako tudi tržni delež prvih desetih bank (81,6%).

Tabela 10: Struktura bilance stanja s stopnjami rasti

v mio SIT, v %

	31.12.00		30.6.01		Rast 06/2001/2000	
	Znesek	Delež	Znesek	Delež	Nominalno	Realno
Kreditni bančnemu sektorju	364.388	11,4	375.899	10,8	3,2	-1,7
Kreditni nebančnemu sektorju	1.636.557	51,3	1.754.575	50,3	7,2	2,2
- gospodarstvo	939.660	29,4	1.050.030	30,1	11,7	6,5
- gospodinjstvo	483.789	15,2	503.278	14,4	4,0	-0,8
- država	150.921	4,7	133.542	3,8	-11,5	-15,6
Vrednostni papirji	793.180	24,8	934.833	26,8	17,9	12,4
Druga aktiva	398.667	12,5	424.017	12,2	6,4	1,4
Skupaj aktiva	3.192.792	100,0	3.489.324	100,0	9,3	4,2
Obveznosti do bančnega sekt.	399.712	12,5	402.727	11,5	0,8	-4,0
Obveznosti do nebančnega sekt.	2.157.509	67,6	2.369.014	67,9	9,8	4,7
- gospodarstvo	441.787	13,8	473.205	13,6	7,1	2,1
- gospodinjstvo	1.293.711	40,5	1.454.840	41,7	12,5	7,2
- država	171.202	5,4	155.653	4,5	-9,1	-13,3
Kapital in podrejene obveznosti	354.875	11,1	360.872	10,3	1,7	-3,1
Druga pasiva	280.696	8,8	356.711	10,2	27,1	21,1
Skupaj pasiva	3.192.792	100,0	3.489.324	100,0	9,3	4,2

Vir: Banka Slovenije

K ohranjanju **strukturnega deleža** izvornih sredstev bank (67,9% pasive) je v prvih šestih mesecih leta 2001 pripomogla predvsem **živahnejša realna rast vlog gospodinjstev**, predvsem na račun porasta vlog gospodinjstev v domači valuti, ki so realno rastle s stopnjo 8,6% oziroma za 100,1 mia SIT, ter deloma v tuji valuti (realna rast 5,4% oziroma za 61 mia SIT). Neenakomerno in precej počasneje so naraščale vloge gospodarstva (realno za 2,1% oziroma za 31,4 mia SIT), glavnina porasta je nastala pri vlogah v tuji valuti (30,4 mia SIT). Podoben prirast kot vloge gospodarstva beležijo tudi vloge drugih finančnih organizacij (30,1 mia SIT, večinoma v domači valuti), precej manj pa vloge tujih oseb (8,6 mia SIT, pretežno v tuji valuti), medtem ko so vloge države upadle (za 15,5 mia SIT, samo v tuji valuti).

Zadolževanje pri bankah se v primerjavi s preteklim letom umirja, zato je strukturni delež vlog bank za odstotno točko nižji kot ob koncu preteklega leta (11,5%). V okviru zadolževanja pri bankah, se je najizraziteje zmanjšal obseg medbančne zadolžitve. Znesek zadolževanja na medbančnem trgu izražen s povprečnim dnevno stanjem, je do maja upadal, v juniju pa povprečno dnevno stanje ne dosega niti polovico povprečne

Zadolževanje pri bankah se nekoliko umirja.

zadolžitve v decembru 2000. Umirjen trend iz druge polovice preteklega leta nakazuje zadolževanje v okviru centralne banke, po instrumentih centralne banke so v letošnjem letu občasno posegale le posamične velike banke (z bilančno vsoto nad 100 mia SIT). Pomemben delež bančnih virov oblikuje zadolževanje bank pri tujih bankah; del porasta v okviru tega segmenta predstavlja črpani sindicirani kredit večje banke v domači lasti, ostali del porasta pa beležijo banke, ki so v popolni lasti tujih oseb.

V letošnjem polletju je opaziti večjo aktivnost posameznih bank znotraj sedmerice največjih bank v delu zbiranja sredstev z izdanimi **vrednostnimi papirji**, predvsem z izdajo dolgoročnih imenskih obveznic ter v manjši meri z izdajo potrdil o vlogah, zaradi česar se je delež tovrstnih virov v bilancah vseh bank povečal iz 2,2% pasive ob koncu preteklega leta na 2,6% po stanju konec polletja 2001.

Največji del v **strukturi aktive** predstavljajo krediti nebančnemu sektorju (50,3%), katerih delež se od druge polovice preteklega leta znižuje zaradi realnega upadanja kreditov gospodinjstvom (-0,8%), medtem ko krediti državi, tujim osebam in neprofitnim izvajalcem storitev gospodinjstvom ne dosegajo višine danih kreditov ob koncu leta 2000.

Delež kreditov gospodarstvu se je povečal.

V okviru kreditov nebančnemu sektorju **realno rastejo krediti gospodarstvu** (6,5%), zato se je njihov delež okrepil iz 29,4% na 30,1% aktive. Hitrejše realno rast beležijo krediti gospodarstvu v tuji valuti (9,2%) od kreditov gospodarstvu v domači valuti (5,7%), zato se je delež kreditov gospodarstvu v tuji valuti v strukturi kreditov gospodarstvu povečal za pol odstotne točke (od 23,6% na 24,2%). Upočasnjeno kreditiranje gospodinjstev iz druge polovice preteklega leta je v letošnjem letu nadomestilo realno upadanje tovrstnih kreditov, kar je vplivalo na zmanjšanje njihovega deleža v strukturi aktive iz 15,2% na 14,4%. Opaznejše absolutno znižanje kreditov v okviru nebančnega sektorja je zabeleženo pri kreditih državi, katerih delež predstavlja 3,8% aktive, manjše absolutno znižanje pa pri kreditih tujim osebam (0,5% aktive) in kreditih neprofitnim izvajalcem storitev gospodinjstvom (0,1% aktive). Najvišjo stopnjo rasti kreditiranja znotraj nebančnega sektorja beležijo druge finančne organizacije (realno 9,7%), vendar z relativno nizkim deležem v strukturi aktive (1,4% aktive).

Po nekajletnem upadanju se je letos okrepilo nalaganje sredstev bank v vrednostne papirje.

Upadanje strukturnega deleža naložb v **vrednostne papirje** iz preteklih let je v letošnjem letu nadomestila ponovna krepitev nalaganja sredstev bank v vrednostne papirje Banke Slovenije (porast za 70,2 mia SIT), vrednostne papirje države (porast za 51,0 mia SIT) in v ostale vrednostne papirje (20,4 mia SIT), kar je povzročilo, da se je strukturni delež naložb v vrednostne papirje ponovno okrepil na 26,8% aktive. Izrazitejše nalaganje v vrednostne papirje beležijo večje banke. Še vedno največji delež - skoraj polovico (46,6%) vseh vrednostnih papirjev predstavljajo blagajniški zapisi Banke Slovenije, ki so od marca letos izraziteje naraščali tudi v tolarskem delu, vendar še vedno oblikujejo glavnino devizni blagajniški zapisi (91,7% blagajniških zapisov). V strukturi portfelja vrednostnih papirjev so državni vrednostni papirji udeleženi z 40,2%, do opaznejšega povečanja v letošnjem letu je prišlo na račun zakladnih menic v kratkoročnem delu in na račun republiških obveznic v delu dolgoročnih vrednostnih papirjev. V letošnjem letu so naraščale hitreje naložbe v ostale vrednostne papirje, ki oblikujejo 13,2% vrednostnih papirjev, do porasta v višini 20,4 mia SIT je prišlo predvsem zaradi povečanja naložb v vrednostne papirje tujih bank v tuji valuti, naložb v vrednostne papirje tujih oseb in dolgoročnih naložb v vrednostne papirje bank.

Tabela 11: Struktura ročnosti kreditov in vlog nebančnemu sektorju

v mio SIT, v %

	31.12.99		31.12.00		30.6.01		Rast 6.01/12.00	
	Znesek	Delež	Znesek	Delež	Znesek	Delež	Nomin.	Realno
Kratkoročni krediti	794.357	57,2	947.305	57,9	1.032.314	58,8	9,0	3,9
Dolgoročni krediti	594.083	42,8	689.253	42,1	722.261	41,2	4,8	-0,1
Skupaj krediti	1.388.440	100,0	1.636.557	100,0	1.754.575	100,0	7,2	2,2
Vpogledne vloge	648.265	34,9	723.962	33,6	780.967	33,0	7,9	2,8
Kratkoročne vloge	1.055.074	56,7	1.243.653	57,6	1.386.661	58,5	11,5	6,3
Dolgoročne vloge	155.669	8,4	189.894	8,8	201.386	8,5	6,1	1,1
Skupaj vloge	1.859.008	100,0	2.157.509	100,0	2.369.014	100,0	9,8	4,7

Vir: Banka Slovenije

Naložbe v **bančni sektor** so v letošnjem letu realno upadale, kar je vplivalo na zmanjšanje deleža v strukturi aktive (10,8%), nizek prirast (11,5 mia SIT) gre pripisati kratkoročno vezanim vlogam v tuji valuti v tujini.

Naložbe v bančni sektor so v prvi polovici letošnjega leta upadle.

Ročnost virov sredstev nebančnega sektorja se je v šestih mesecih leta 2001 ugodno spremenila v kratkoročnem delu, kajti delež vpoglednih vlog se je zmanjšal na račun povečanja deleža kratkoročnih vlog, predvsem vlog z ročnostjo od 91-180 dni ter vlog z ročnostjo od 181 dni do 1 leta. V okviru porasta kratkoročnih vlog gre največji del porasta pripisati vlogam gospodinjstev, v manjši meri pa vlogam gospodarstva in drugih finančnih organizacij. Dolgoročne vloge nebančnega sektorja so realno višje samo za odstotno točko zaradi nižjega stanja dolgoročnih vlog države konec junija 2001.

Delež vpoglednih vlog se je zmanjšal na račun povečanja vlog z ročnostjo nad 91 dni.

Na **aktivni strani** se je upadanje kreditiranja gospodinjstev, države, neprofitnih izvajalcev storitev gospodinjstvom in tujih oseb v dolgoročnem delu odrazilo v realnem zmanjševanju dolgoročnih kreditov in posledično znižanju deleža dolgoročnih kreditov v kreditih nebančnemu sektorju. Izrazitejše kratkoročno kreditiranje gospodarstva in v manjši meri drugih finančnih organizacij je vplivalo, da se je delež kratkoročnih kreditov nebančnemu sektorju povečal za odstotno točko na 58,8%.

Aktiva v **tuji valuti** je v letošnjem letu naraščala malenkostno hitreje (9,8%) kakor aktiva v domači valuti (9,05%), predvsem na račun naložb v vrednostne papirje Banke Slovenije, danih kreditov gospodarstvu in kratkoročno vezanih vlog bančnega sektorja v tuji valuti, zaradi česar se je delež aktive v tuji valuti ohranil na doseženem nivoju konec preteklega leta (32,9%).

V pasivi je hitreje naraščala pasiva v domači valuti (10,1%) od pasive v tuji valuti (7,8%), k čemur so najbolj prispevale vloge gospodinjstev, drugih finančnih organizacij, obveznosti iz izdanih vrednostnih papirjev in obveznosti iz bančnega sektorja v domači valuti, zaradi česar se je delež pasive v tuji valuti znižal na 33,7% pasive.

Tabela 12: Izkaz uspeha bank ter struktura v % od bruto dohodka

v mio SIT, v %

	01.-06.2000		01.-06.2001		Rast 2001/2000	
	Znesek	% od bruto dohodka	Znesek	% od bruto dohodka	Nomin.	Realno
Neto obresti	59.218	77,4	63.464	74,6	7,2	-2,1
Neto provizije	18.280	23,9	21.213	24,9	16,0	6,0
Neto finančni posli	2.033	2,7	6.616	7,8	225,4	197,2
Neto ostalo	-3.034	-4,0	-6.201	-7,3	104,4	86,7
Bruto dohodek	76.497	100,0	85.092	100,0	11,2	1,6
Operativni stroški	45.543	59,5	54.196	63,7	19,0	8,7
- stroški dela	22.645	29,6	26.712	31,4	18,0	7,7
Neto dohodek	30.954	40,5	30.896	36,3	-0,2	-8,8
Neto rezervacije	-14.288	-18,7	-11.634	-13,7	-18,6	-25,6
Rezultat pred obdavčitvijo	16.666	21,8	19.262	22,6	15,7	5,7

Vir: Banka Slovenije

Dobiček vseh bank (rezultat pred obdavčitvijo) je v prvem polletju 2001 znašal 19.262 mio SIT (v tem revalorizacijski saldo 16.798 mio SIT), kar je realno za 5,7% oz. 2.596 mio SIT več kot v enakem obdobju leta 2000. Razen dveh manjših bank in podružnice tuje banke so v opazovanem obdobju vse banke realizirale pozitivni poslovni rezultat. Bruto dohodek bank v višini 85.092 mio SIT je v letošnjem polletju višji le za 8.595 mio SIT oziroma realno za 1,6%, kar je precej manj kot v enakem obdobju preteklega leta (porast realno za 11,3%), predvsem zaradi manjšega zasluga iz dela neto obresti zaradi splošnega dviga pasivnih obrestnih mer. Obrestna marža je v letošnjem polletju za pol odstotne točke nižja kot v enakem obdobju lanskega leta (4,1%, lani 4,6%). V nasprotju z nekoliko nižjim realnim zaslužkom iz neto obresti, beležijo banke v letošnjem letu realno povečanje zasluga iz neto provizij, predvsem za opravljene administrativne storitve, za opravljanje plačilnega prometa v državi, s tujino in provizije za opravljanje

Dobiček bank v prvem polletju 2001 je znašal 19,3 mia SIT.

posredniških in komisijskih poslov. K realnemu porastu zaslužka iz neto finančnih poslov je izraziteje prispevala živahnjša aktivnost na kapitalskem trgu, zaradi česar so banke beležile nižje odhodke vrednotenja tržnih in investicijskih vrednostnih papirjev ter višje prihodke od prodanih delnic in drugih vrednostnih papirjev, nekoliko višji pa so bili tudi prihodki iz kupoprodaje deviz. Realen porast beležijo banke v postavki neto ostalo zaradi večjih izrednih odhodkov večje banke. Stroški dela so se v opazovanem obdobju realno povečevali hitreje od bruto dohodka (stroški dela 7,7%, bruto dohodek 1,6%), zato se je povečal tudi del bruto dohodka, ki je potreben za pokrivanje operativnih stroškov. Razmerje operativnih stroškov na povprečno aktivo se je v polletju malenkostno znižalo iz 3,4% na 3,3%, predvsem zaradi hitrejše rasti povprečne aktive od rasti operativnih stroškov. V polletju letošnjega leta so banke oblikovale 11.634 mio SIT neto rezervacij, najizraziteje v juniju, vendar je znesek neto rezervacij v primerjavi s polletjem 2000, za 2.654 mio SIT nižji zaradi večjega povečanja prihodkov od ukinjenih dolgoročnih rezervacij pri večji banki.

Donos na povprečno aktivo in donos na kapital v letošnjem polletju ne odstopata od primerjanega obdobja v letu 2000. Poleg dveh bank in podružnice z izkazano izgubo beleži podpovprečen donos na aktivo (pod 1,2%) še 9 bank, sicer pa se kazalec med posameznimi bankami giblje v razponu med 0,07%-2,4%.

Tabela 13: Nekateri kazalci poslovanja bank (v %)

	1999	2000	1.-6.2001
Donos na povprečno aktivo (ROA)	0,8	1,1	1,2
Donos na povprečni kapital (ROE)	7,8	11,3	12,5
Neto obrestna marža	4,0	4,5	4,1
Stroški dela / Povprečna aktiva	1,7	1,7	1,6
Drugi stroški poslovanja / Povprečna aktiva	1,7	1,7	1,7

Vir: Banka Slovenije

2.2. Poslovanje hranilnic

2.2.1. Poslovanje hranilnic v letu 2000

Delež hranilnic v bančnem sektorju še naprej 0,4-odstoten.

Na začetku leta 2000 je v Sloveniji poslovalo šest, konec leta pa še tri hranilnice. Ena od hranilnic se je med letom pripojila k večji hranilnici, druga konec leta k srednje veliki poslovni banki, sredi leta pa se je pri tretji pričel postopek redne likvidacije. Bilančna vsota preostalih treh hranilnic je konec leta znašala 12,3 mia SIT in je bila glede na leto poprej višja za 11,5%. Tako je ostal delež hranilnic v slovenskem bančnem prostoru razmeroma skromen (0,4%).

Hranilnice se precej razlikujejo po velikosti, pa tudi po sestavi bilance stanja. Vloge nefinančnih podjetij so se po izredni rasti v letu 1999 lani zmanjšale za 1,5 odstotne točke in so z 21,0% drugi najpomembnejši vir v sestavi pasive hranilnic. Med vlogami nebančnega sektorja je največ vlog gospodinjstev, katerih delež v povprečni sestavi pasive se je povečal z 22,0% na 26,5%. Vloge bančnega sektorja so se lani realno znižale za 43,7% in so konec leta znašale 687 mio SIT ali 9,1% v povprečni pasivi hranilnic.

76,1% aktive hranilnic namenjeno za kredite gospodinjstev.

Zbrana sredstva v hranilnicah so namenjena predvsem kreditom gospodinjstev, ki so se lani realno povečala za 22,2% in dosegla konec leta že 76,1% povprečne skupne aktive hranilnic. Delež naložb v bančni sektor se je do konca leta 2000 zmanjšal na 5,4% in v nefinančna podjetja na 6,9% povprečne aktive. Po izredni rasti v letu 1994 so hranilnice v naslednjih letih postopno opuščale naložbe v vrednostne papirje, katerih delež v povprečni skupni aktivni je konec leta 2000 znašal le še 1,7%.

Razmerje med kratkoročnimi in dolgoročnimi krediti nebančnemu sektorju v hranilnicah je konec leta 1997 znašalo še 64,1% proti 35,9%, konec leta 1999 pa je bilo že približno uravnovešeno. Ob realnem zmanjšanju kratkoročnih (18,7%) in povečanju dolgoročnih kreditov (43,9%) pa se je razmerje lani močno prevesilo v korist slednjih (63,6% proti

36,4%). Ročnost vlog nebančnega sektorja v hranilnicah se je lani nekoliko podaljšala. Delež dolgoročnih vlog se je z 21,2% konec leta 1999 povečal na 21,2% konec leta 2000, delež kratkoročnih vlog se je znižal s 74,5% na 74,7%, medtem ko je delež vpoglednih vlog ostal na ravni 4,2%.

V letu 2000 so vse hranilnice poslovale z dobičkom, ki je pred obdavčitvijo znašal 156,9 mio SIT oziroma 24,5 mio SIT manj kakor v letu 1999. Bruto dohodek se je v letu 2000 v primerjavi z letom prej realno zmanjšal za 16,3% predvsem zaradi nižjih zaslužkov iz naslova neto obresti in neto finančnih poslov. Neto provizije so realno porasle za 8,9%. Stroški so se realno znižali za 18,0%, od tega stroški dela za 23,1%. Delež stroškov dela v povprečni aktivni se je znižal z 2,4% v letu 1999 na 1,7%, delež celotnih operativnih stroškov pa s 5,0% na 3,8%. Hranilnice so oblikovale neto rezervacije v znesku 63,4 mio SIT, realno 17,3% več kakor leto prej.

Povprečni donos na aktivo hranilnic se je zmanjšal na 1,3%, donos na kapital pa s 17,7% leta 1999 na 12,6% v letu 2000. Hranilniška obrestna marža se je v letu 2000 znižala še za 1,5 odstotne točke na raven 3,6% in tako prvič v zadnjih letih dosegla nižjo raven od obrestne marže bank.

Aktivne in pasivne obrestne mere hranilnic so že vsa leta precej višje kakor pri bankah, vendar pa se postopno znižujejo. V zadnjem četrtletju leta 2000 je znašala realna aktivna obrestna mera hranilnic 7,5% (bank 5,7%), realna pasivna obrestna mera hranilnic pa 4,4% (bank 3,0%). Realni obrestni razmik hranilnic je tako s 3,1 odstotne točke še vedno višji kakor v bankah (2,7 odstotne točke), vendar se razlika počasi zmanjšuje.

Dobiček hranilnic je v letu 2000 znašal 156,9 mio SIT.

Padajoče aktivne in pasivne obrestne mere in...

... znižan realni obrestni razmik hranilnic.

2.2.2. Poslovanje hranilnic v prvi polovici 2001

Bilančna vsota vseh treh hranilnic je po stanju na dan 30.06.2001 znašala 13.703 mio SIT, kar predstavlja v primerjavi s stanjem konec leta 2000 11,3%-ni nominalni porast oziroma povečanje za 1.396,6 mio SIT. V opazovanem obdobju beležijo hranilnice hitrejšo realno rast bilančne vsote kot banke (6,1% oziroma 4,2%), predvsem zaradi izrazitejše rasti bilančne vsote dveh hranilnic, medtem ko je bilančna vsota najmanjše hranilnice upadala. Največji hranilnici beležita že 80% tržni delež, medtem ko **tržni delež** vseh treh hranilnic v celotnem bančnem sektorju ostaja skromen (0,4%), hranilnice pa ohranjajo tudi vse razlike in posebnosti v strukturi bilance stanja.

Bilančna vsota hranilnic se je 30.06.2001 zvišala 11,3% nominalno v primerjavi s koncem leta 2000.

Izvirna sredstva hranilnice so v letošnjem letu porastla za 606 mio, kar realno pomeni skromno 1,4%-no rast in zaostajanje za rastjo bilančne vsote, zato se je delež izvirmih sredstev v **strukturi virov hranilnic** znižal na 74% pasive. Do upadanja izvirmih sredstev hranilnic je prišlo zaradi vlog gospodarstva, ki so še v preteklem letu nakazovale blago rast, v letošnjem letu pa realno upadle za 14,1% oziroma 253 mio SIT in predstavljajo 16,8% pasive. Najpomembnejši vir sredstev ostajajo vloge gospodinjestev, ki so porastle za 430 mio SIT oziroma realno za 6,8% in predstavljajo 29,3% pasive. Pomemben in stalen vir sredstev pri hranilnicah so tudi vloge neprofitnih izvajalcev storitev gospodinjestev in države (skupaj 26,8% pasive), ki so porastle za 404 mio SIT, manjši porast pa beležijo še vloge drugih finančnih organizacij. Izpad izvirmih sredstev hranilnice nadomeščajo z zadolževanjem na medbančnem trgu (8,3% pasive).

Na strani **naložb** so hranilnice v letošnjem letu nadaljevale z intenzivnim kreditiranjem gospodinjestev. Krediti gospodinjestvom so porastli za 1.150 mio SIT, kar predstavlja realno 6,1% rast, zaradi česar se je delež kreditov gospodinjestvom povzpел že na 82,9% aktive. Trend upadanja naložb gospodarstvu iz preteklega leta se nadaljuje tudi v letošnjem letu. Krediti gospodarstvu so ob polletju realno nižji za 8,4%, zato se je delež naložb gospodarstvu v opazovanem obdobju znižal na 3,1% v strukturi aktive. V opazovanem obdobju se je povečal znesek kreditov danih hranilnicam in bankam, zato se je delež kreditov okrepil na 4,7% aktive. Delež naložb v državne vrednostne papirje in vrednostne papirje Banke Slovenije je nizek, saj predstavlja le 1,6% v strukturi aktive hranilnic.

Na strani zbranih sredstev je prišlo do izboljšanja **rokovne strukture** vlog nebančnega sektorja; upadanje kratkoročnih vlog gospodarstva je vplivalo na zmanjšanje deleža kratkoročnih vlog v vlogah nebančnega sektorja (na 66,8%), medtem ko so pridobile na pomenu dolgoročne vloge neprofitnih izvajalcev storitev gospodinjestev in vloge gospodinjestev, ki so okrepile delež dolgoročnih vlog na 28,5% vseh vlog nebančnega sektorja. Delež vpoglednih vlog je ostal praktično nespremenjen (4,7%). Zaradi

Izboljšala se je rokovna struktura vlog nebančnega sektorja.

prevladujočega kratkoročnega kreditiranja gospodinjstev se je delež kratkoročnih kreditov na strani naložb povzpел iz 36,6% na 41,5% vseh naložb nebančnemu sektorju.

104,3 mio SIT dobička hranilnic v prvi polovici 2000.

V prvi polovici leta 2001 so vse hranilnice poslovale z **dobičkom** ter skupaj ustvarile za 104,3 mio SIT dobička, kar je za 4,5 mio SIT več kot v enakem lanskem obdobju, čeprav se je število hranilnic glede na lansko obdobje zmanjšalo za dve hranilnici. Rezultat iz **neto obresti** pri hranilnicah je, podobno kot pri bankah, realno nižji, medtem ko so hranilnice realno več zaslužile iz naslova **neto provizij**, predvsem provizij od kreditnih poslov. Delež neto obresti v bruto dohodku se tudi letos postopno znižuje na račun krepitve deleža neto provizij, izraziteje pri dveh hranilnicah. Hranilnice so v letošnjem letu realizirale višje odhodke iz naslova **neto rezervacij** (43 mio SIT), za kar so namenile 10,3% svojega bruto dohodka. Delež operativnih stroškov in delež stroškov dela v bruto dohodku sta se znižala v primerjavi s koncem leta 2000, vendar je delež operativnih stroškov v povprečni aktivni hranilnici še vedno višji kot pri bankah (4,2%, banke 3,3%), predvsem na račun drugih stroškov poslovanja, ki predstavljajo pri hranilnicah 2,2% aktive, deloma pa tudi višjih stroškov dela (2% aktive). Pri **obrestni marži** se nadaljuje trend zniževanja in sicer v letu dni iz 4,4% na 4,1%, s čimer se je obrestna marža hranilnic povsem izenačila z obrestno maržo bank. Kazalci profitabilnosti so ugodni, saj donos na povprečno aktivo ob koncu polletja znaša 1,6%, donos na kapital pa 17,5%.

3. NADZOR NAD OBVLADOVANJEM TVEGANJ

Sklep o kapitalski ustreznosti bank in hranilnic iz februarja 2001 določa kapitalske zahteve tudi za tržna tveganja.

Marca 2001 je začel veljati sklep o kapitalski ustreznosti bank in hranilnic (Uradni list RS, št. 16/01), ki je nadomestil sklep o izračunu kapitala, kapitalskih zahtev in kapitalske ustreznosti bank in hranilnic (Uradni list RS, št. 32/99 in 122/00). V starem sklepu iz leta 1999 so bile definirane samo kapitalske zahteve za kreditno in valutno tveganje. Nov sklep iz marca 2001 določa kapitalske zahteve tudi za tržna tveganja, ki vključujejo posebno in splošno tveganje spremembe cen finančnih instrumentov (pozicijsko tveganje), tveganje neizpolnitve nasprotne stranke, tveganje spremembe cen blaga ter tveganje velikih izpostavljenosti do posamezne osebe in skupin povezanih oseb. Bankam ni potrebno izračunavati in izpolnjevati kapitalskih zahtev za tržna tveganja, če je obseg njihovih aktivnosti majhen (kadar posli trgovanja običajno ne presegajo 5% in nikoli 6% celotnega poslovanja in skupna pozicija iz postavk trgovanja običajno ne presega 15 mio EUR in nikoli 20 mio EUR).

Pomembna novost sklepa je tudi dopustitev pogodbenega pobotanja terjatev in obveznosti iz naslova pogodb z izvedenimi finančnimi instrumenti z isto pogodbeno stranko.

Uporaba določil sklepa glede kapitalskih zahtev za tržna tveganja je odložena na 30.06.2002, ker nove kapitalske zahteve pomenijo dodatno obremenitev za banke, predvsem v smislu izgradnje ustrezne informacijske podpore, ki je potrebna za dnevno spremljanje pozicij in ovrednotenje tveganj. Poleg tega je sklep tehnično zahteven, posli trgovanja pa so v Sloveniji relativno nerazviti.

3.1. Kreditno tveganje

Največje tveganje v bankah in hranilnicah je kreditno tveganje, ki pomeni tveganje nastanka izgube zaradi neizpolnitve obveznosti dolžnika do banke. Pri ocenjevanju kreditnega tveganja je potrebno upoštevati koncentracijo kreditov (merjeno z velikimi izpostavljenostmi), obseg kreditov (absolutno vrednost izpostavljenosti) in kvaliteto kreditov (razvrščanje terjatev v skupine od A do E).

Banke ugotavljajo kreditno tveganje na podlagi kriterijev iz sklepa o razvrstitvi aktivnih bilančnih in zunajbilančnih postavk.

Banke ugotavljajo kreditno tveganje na podlagi kriterijev za razvrščanje terjatev v skupine od A do E. Kriteriji so se od konca leta 1992, ko so temeljili zgolj na zamudah plačil, zaostri leta 1993 in veljali nespremenjeni do konca leta 1996. Z letom 1997 so začeli veljati strožji kriteriji. Metodologija, veljavna do leta 1996, je upoštevala oceno bonitete posameznika, vendar je bilo pod določenimi pogoji dopuščeno, da se je terjatev, zavarovana z zastavo premičnega ali nepremičnega premoženja, razvrstila v skupino

A, ne glede na boniteto dolžnika. Od januarja 1997 pa je terjatev, zavarovano z zastavo premoženja, možno razvrstiti le v eno skupino višje kot na podlagi ocene bonitete komitenta.

Po uveljavitvi zakona o bančništvu je bil sprejet sklep o razvrstitvi aktivnih bilančnih in zunajbilančnih postavk bank in hranilnic (Uradni list RS, št. 32/99), ki je nadomestil istoimenski sklep iz decembra 1996 (in dopolnjen julija 1998) in po vsebini ni bistveno drugačen od sklepa iz leta 1996.

Banke morajo pri upravljanju kreditnega tveganja namenjati posebno pozornost tveganju, povezanemu s koncentracijo kreditne izpostavljenosti do posameznih oseb in skupin povezanih oseb. Sklep o veliki izpostavljenosti bank in hranilnic (Uradni list, št. 32/99) opredeljuje veliko izpostavljenost in omejitve s tem v zvezi. Za veliko izpostavljenost se šteje izpostavljenost banke ali hranilnice do komitenta, ki presega 10% kapitala banke. Vsota vseh velikih izpostavljenosti ne sme presegati 800% višine kapitala, največja izpostavljenost do posameznega komitenta pa ne sme biti večja od 25% kapitala banke.

Vsota velikih izpostavljenosti bank je pri vseh bankah še vedno bistveno pod predpisano. 31.12.1999 je vsota velikih izpostavljenosti dosegala v povprečju 182,7% kapitala bank, 31.12.2000 185,1% in 31.03.2001 189,6% kapitala bank.

Petindvajsetodstotno izpostavljenost do skupine povezanih oseb so 31.12.2000 presegle tri banke, dve od njih sta kriterij presegle za manj kot odstotek, ena pa za 12,1%. Na isti dan so prav tako tri banke presegle dvajsetodstotno izpostavljenost glede na kapital do oseb, ki jih banka posredno ali neposredno obvladuje oziroma do oseb, ki so v razmerju do banke posredno ali neposredno obvladujoče družbe. Odstopanje od merila teh bank je bilo v razponu od 0,1% do 24,3%. Z zakonom o bančništvu določeni rok prilagoditve za odpravo evidentiranega preseganja zakonskih omejitev pri izpostavljenosti je 31.12.2001.

Kvaliteta kreditnega portfelja se v zadnjih letih bistveno ni spreminjala. Delež donosne aktive (terjatve skupin A in B) se je gibal med 93 in 95% (delež nedonosne aktive med 5 in 6%), delež neizterljive aktive (terjatve skupin D in E) pa med 3 in 4%.

Vsota velikih izpostavljenosti je pri vseh bankah bistveno pod predpisano.

Delež donosne aktive znaša približno 95%.

Tabela 14: Razvrstitev bilančne in zunajbilančne aktive bank

Skupina	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	30.06.2001
A	90,1	89,6	88,5	87,4	87,8
B	4,4	5,0	6,3	7,4	7,2
C	2,3	2,1	2,0	2,1	2,0
D	1,8	1,8	1,5	1,6	1,5
E	1,4	1,5	1,7	1,6	1,5

Vir: Banka Slovenije

Če v razvrstitvi terjatev ne upoštevamo terjatev do Banke Slovenije in Republike Slovenije, je sicer donosnih terjatev manj (po stanju 30.06.2001 nekaj več kot 93%), vendar je kvaliteta portfelja bank brez omenjenih terjatev še vedno zelo dobra.

Tabela 14 a: Razvrstitev bilančne in zunajbilančne aktive bank brez terjatev do Banke Slovenije in Republike Slovenije

Skupina	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	30.06.2001
A	85,7	85,7	84,9	83,9	84,4
B	6,3	6,9	8,3	9,5	9,2
C	3,3	2,8	2,7	2,6	2,5
D	2,5	2,5	2,0	2,0	1,9
E	2,1	2,1	2,2	2,0	1,9

Vir: Banka Slovenije

Če pa bi upoštevali le boniteto komitentov brez različnih zavarovanj, bi bil delež donosne aktive še nekoliko nižji, vendar še vedno nad 92% po stanju na dan 30.06.2001.

Tabela 14 b: Razvrstitev bilančne in zunajbilančne aktive bank brez upoštevanja zavarovanj

v %

Skupina	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	30.06.2001
A	84,8	79,2	82,0	80,7	81,5
B	7,4	11,2	11,0	11,5	10,8
C	3,2	4,1	2,6	3,0	3,2
D	2,4	2,5	2,1	2,2	1,9
E	2,2	3,0	2,3	2,7	2,6

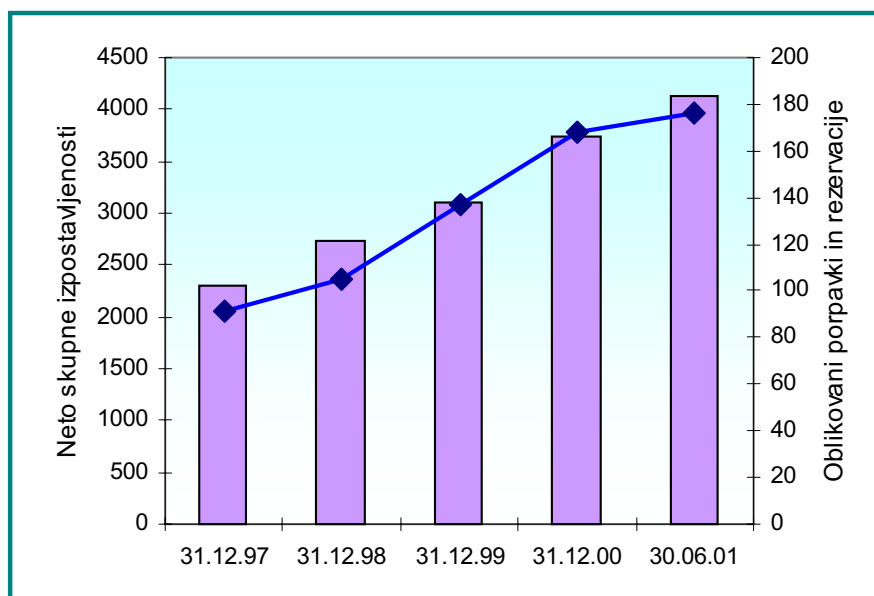
Vir: Banka Slovenije

Neto skupna izpostavljenost je konec leta 2000 znašala 3.736,5 mia SIT.

Neto skupna (bilančna in zunajbilančna) izpostavljenost kreditnemu tveganju je na dan 31.12.2000 znašala 3.736,5 mia SIT, kar predstavlja 20,2% nominalni porast od konca 1999. Najvišji porast so beležile terjatve iz skupin B in D. Na dan 30.06.2001 je neto skupna izpostavljenost znašala 4.122,3 mia SIT in se je povečala glede na konec leta 2000 za 10,3% nominalno.

Skupaj z izključenimi prihodki je izpostavljenost (bruto skupna izpostavljenost) 31.12.2000 znašala 3.804,7 mia SIT (od tega 3.103,0 mia SIT tveganih bilančnih terjatev in 701,7 mia SIT tveganih zunajbilančnih postavk), 30.06.2001 pa 4.199,9 mia SIT.

V skladu s porastom neto skupne izpostavljenosti so se v letu 2000 povečali tudi oblikovani popravki in rezervacije. Porast v letu 2000 je znašal 22,5% nominalno, v prvem kvartalu leta 2001 pa 5,2%. V skupini A je opazen občuten porast oblikovanih popravkov in rezervacij na prehodu med letoma 1998 in 1999, kar je posledica izdanega sklepa o oblikovanju posebnih rezervacij bank in hranilnic, po katerem se splošne rezervacije za terjatve iz skupine A štejejo k posebnim rezervacijam za kreditno (in deželno) tveganje.

Slika 7: Neto skupna izpostavljenost in oblikovani popravki in rezervacije (v mia SIT)

Vir: Banka Slovenije

Delež dvomljivih in spornih terjatev v bruto aktivih se je 31.12.2000 glede na leto poprej povečal od 11,6% na 13,1%, v prvem polletju letos pa se je znižal na 12,8%. Tudi delež popravkov vrednosti v bruto aktivih bank se je v istem obdobju povečal - iz 6,3% na 6,5%, konec junija 2001 pa je malenkost padel glede na 31.12.2000 (6,4%). Pokritje dvomljivih in spornih terjatev s popravki vrednosti se je od konca leta 1999 do konca leta 2000 zmanjšalo za 5,1 odstotnih točk, vendar se je v prvem polletju leta 2001 spet nekoliko povečalo, tako da 30.06.2001 znaša 44,6%. Dohodkovna pokritost manj kvalitetnih terjatev je še vedno ustrezna in prispeva k varnosti bank.

Obseg dvomljivih in spornih bilančnih terjatev je v letu 2000 naraščal precej hitreje kakor skupni obseg poslovanja. Od 31.12.1999 do 31.12.2000 je znašala stopnja rasti dvomljivih in spornih bilančnih terjatev 34,5%, medtem ko je obseg poslovanja narasel po stopnji 18,8%. V prvem polletju leta 2001 so dvomljive in sporne terjatve narasle za 6,6%, obseg poslovanja pa za 9,3%.

Struktura naložb bank po sektorjih se do konca junija 2001 v primerjavi s koncem leta 1999 ni bistveno spremenila. Skoraj 75% izpostavljenosti bank je do gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov, 14% do prebivalstva, ostalo predstavlja izpostavljenost do tujih oseb. Pri izpostavljenosti do gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov po višini izpostavljenosti ostaja vodilna dejavnost finančnega posredništva, kamor so vključene tudi terjatve do Banke Slovenije (ta dejavnost ima okrog 17% delež v skupni izpostavljenosti bank do gospodarstva in samostojnih podjetnikov). Na drugem mestu so predelovalne dejavnosti s približno 14% deležem (med njimi najmočnejša kovinska in strojna industrija), na tretjem mestu pa javna uprava, obramba in socialno varstvo z 12%.

Pri hranilnicah je opazno povečanje deleža terjatev v skupini A od konca leta 1999 do konca leta 2000, s čemer se je povečal tudi delež donosne aktive. Le-ta je konec leta 1999 znašal dobrih 95%, konec leta 2000 in konec marca 2001 pa se je povečal na 98%. Strožji kriteriji razvrščanja terjatev iz leta 1997 pri hranilnicah niso vplivali na kvaliteto kreditnega portfelja do konca leta 1999, ko so hranilnice prvič začele razvrščati terjatve bolje kot komitente zaradi različnih oblik zavarovanj.

Obseg dvomljivih in spornih bilančnih terjatev je v letu 2000 naraščal hitreje kot skupni obseg poslovanja.

Delež donosne aktive se je pri hranilnicah precej povečal.

Tabela 15: Razvrstitev bilančne in zunajbilančne aktive hranilnic

v %

Skupina	31.12.1994	31.12.1995	31.12.1996	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	30.06.2001
A	91,6	86,2	85,8	88,7	88,6	91,4	97,0	97,1
B	4,1	7,2	6,3	6,5	5,5	3,9	1,0	0,9
C	2,2	3,4	3,7	1,3	1,8	1,3	0,5	0,5
D	0,5	1,3	2,3	1,8	2,3	1,0	0,3	0,2
E	1,6	1,9	1,9	1,7	1,9	2,3	1,2	1,3

Vir: Banka Slovenije

Neto skupna izpostavljenost hranilnic, ki je 31.12.2000 znašala 11,7 mia SIT (skupaj z izključenimi prihodki pa 12,0 mia SIT) je glede na 31.12.1999 porasla za 12,7% nominalno, do konca junija 2001 pa se je dvignila na 13,0 mia SIT. Dne 31.12.2000 je bila vsota velikih izpostavljenosti pri hranilnicah bistveno nižja od dovoljene in sicer je dosegla 23,2% kapitala. V okviru zakonskih omejitev so bili tudi drugi kazalci, ki varujejo pred preveliko koncentracijo kreditne izpostavljenosti (do komitenta oziroma komitentov ter do drugih oseb v skupini) v razmerju do kapitala hranilnice.

3.2. Deželno tveganje

V skladu s sklepom o razvrstitvi aktivnih bilančnih in zunajbilančnih postavk bank in hranilnic (Uradni list RS, št. 32/99), so banke dolžne pri terjatvah do tujih oseb upoštevati tudi deželno tveganje. Deželno tveganje je definirano kot tveganje nastanka izgube, povezano z državo izvora dolžnika. Banke za zavarovanje pred tem tveganjem oblikujejo rezervacije najmanj v višini, ki jo določi Banka Slovenije na podlagi ocen tveganosti posameznih držav.

Banke za zavarovaje pred deželnim tveganjem oblikujejo rezervacije v skladu s predpisi Banke Slovenije.

Potencialne izgube za deželno tveganje banke ne ugotavljajo za:

1. terjatve do tujih oseb s pogodbeno dospelostjo do 6 mesecev,
2. terjatve do podružnic prvovrstnih tujih bank,
3. terjatve s prvovrstnimi zavarovanji⁸ in
4. terjatve, zavarovane s solidarnim poroštvom prvovrstnega domačega komitenta.

⁸ Prvovrstna zavarovanja so: bančna vloga, ki se lahko uporabi za poplačilo terjatve, vrednostni papirji Republike Slovenije, Banke Slovenije, držav EEA in z njimi primerljivih držav OECD, nepreklicne garancije na prvi poziv bank z dovoljenjem Banke Slovenije in prvovrstnih tujih bank, prvovrstni dolžniški vrednostni papirji bank, s katerimi se trguje na finančnih trgih (brez podrejenih in zamenljivih papirjev) ter nepreklicna jamstva Slovenske izvozne družbe in Republike Slovenije.

Bruto izpostavljenost do tujih oseb strmo raste.

Bruto izpostavljenost (bilančne in zunajbilančne postavke) bank do tujih oseb od leta 1997 raste in je 30.06.2001 dosegla 484,3 mia SIT. V omenjenem obdobju se je delež izpostavljenosti do tujih oseb gibal med 10 in 12%. Bruto izpostavljenost do tujih oseb se je konec leta 2000 v primerjavi z letom poprej povečala kar za tretjino, za približno 9% pa še do konca marca 2001.

Banke so najbolj izpostavljene do oseb iz EU.

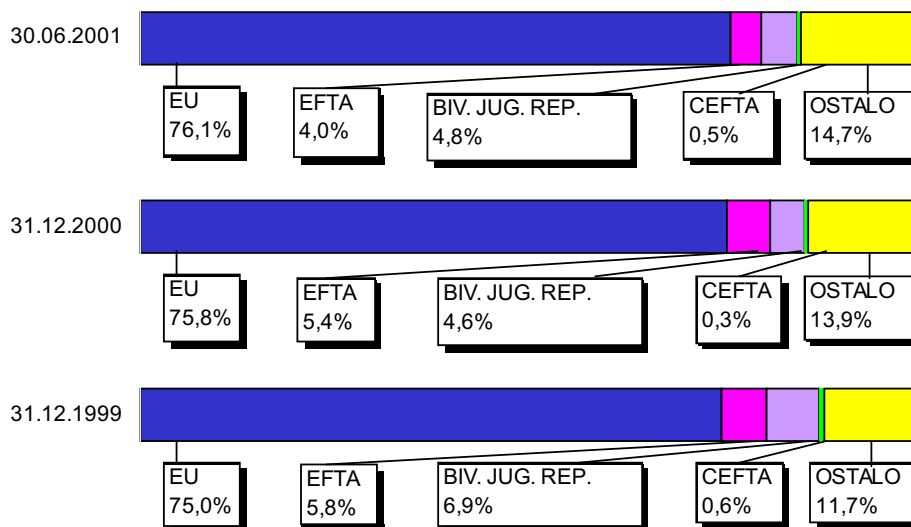
Banke so najbolj izpostavljene do oseb Evropske Unije, saj je 30.06.2001 76,1% celotne izpostavljenosti do tujih oseb predstavljala izpostavljenost do tujih oseb iz držav EU. Tako v letu 2000 kot v prvem polletju leta 2001, se je izpostavljenost do EU povečevala hitreje kot celotna izpostavljenost do tujih oseb. Izpostavljenost do oseb iz EU se iz leta v leto povečuje, slovenske banke pa so najbolj izpostavljene nasproti osebam iz Nemčije, Velike Britanije, Avstrije, Italije, Francije in Luksemburga.

Izpostavljenost do oseb iz republik bivše Jugoslavije je 30.06.2001 znašala 4,8% celotne izpostavljenosti do tujih oseb. V letu 2000 se je izpostavljenost do tujih oseb iz držav bivše Jugoslavije zmanjšala za 6%, padajoč trend se je nadaljeval tudi v letu 2001. Nasprotno velja za izpostavljenost bank do držav EFTE. V letu 2000 je izpostavljenost do teh držav narasla za skoraj 36% in se še povečevala v prvem polletju leta 2001. V omenjeni skupini držav prevladuje Švica.

V letu 2000 se je nadaljevalo padanje izpostavljenosti do držav CEFTE (za 22,1%), vendar je izpostavljenost do tega dela Evrope v prvih šestih mesecih leta 2001 precej narasla.

Med ostalimi državami so bile slovenske banke 30.06.2001 najbolj izpostavljene do oseb iz ZDA, Ruske Federacije in Ukrajine.

Slika 8: Izpostavljenost bank do tujih oseb



Vir: Banka Slovenije

Hranilnice ne opravljajo plačilnega prometa in kreditnih poslov s tujino, zato niso izpostavljene deželnemu tveganju.

3.3. Valutno tveganje

3.3.1. Izpostavljenost valutnemu tveganju bank

Devizno neravnovesje bank

Banke že nekaj let izkazujejo kratko devizno pozicijo. Tudi konec leta 2000 so devizne obveznosti presegle devizna sredstva (za 49,9 mia SIT).

Struktura po valutah se je od leta konca leta 1999 nekoliko spremenila v korist EUR-a. 31.12.2000 je od skupno 1.052,4 mia SIT deviznih terjatev bilo približno 74% v EUR (povečanje za 15,2 odstotnih točk od konca leta 1999). Delež terjatev v USD je ostal približno na enaki ravni, v ostalih valutah pa se je znižal za 14,3 odstotnih točk, na 91,4 mia SIT. Tudi na pasivni strani devizne podbilance je prišlo do povečanja postavk v EUR na račun postavk v ostalih valutah. Od skupno 1.102,4 mia SIT deviznih obveznosti jih je bilo za 721,7 mia SIT v EUR (65,5%), 190,9 mia SIT v USD (17,3%) in za 189,8 mia SIT v ostalih valutah (17,2%).

Na podlagi sklepa o neizravnanih aktivnih in pasivnih postavkah banke v tujem denarju (o odprti poziciji banke) (Uradni list RS, št. 37/99) dolga ali kratka devizna pozicija dnevno ne sme presegati 20% kapitala banke, povprečna mesečna odprta devizna pozicija pa ne sme presegati 10% kapitala banke.

Odprta devizna pozicija vseh bank, izračunana po zgoraj omenjenem sklepu, je na dan 31.03.2001 predstavljala 5,9% kapitala bank (31.12.2000 6,5%).

Neravnovesje pri poslih z valutno klavzulo

Tolarska podbilanca z valutno klavzulo v nasprotju z devizno podbilanco izkazuje dolgo devizno pozicijo, in sicer so bile aktivne postavke za 23,3 mia SIT večje od pasivnih. V primerjavi z letom 1999, ko je presežek znašal 23,9 mia SIT to pomeni 2,5% znižanje dolge devizne pozicije.

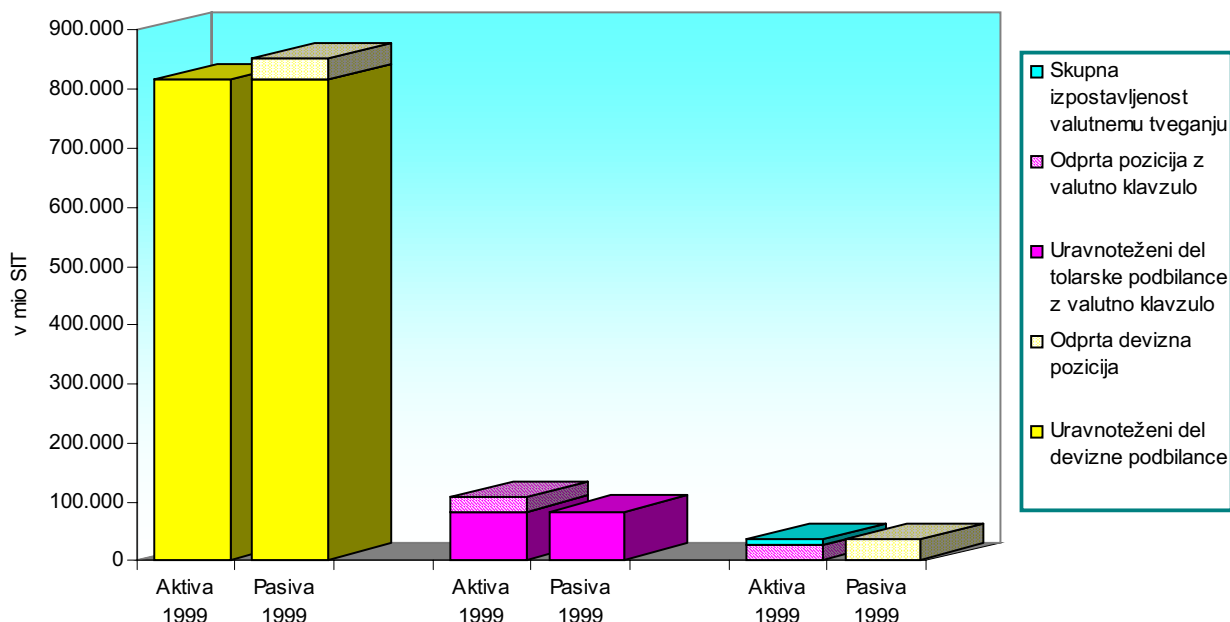
Skupna izpostavljenost valutnemu tveganju

Skupna neto izpostavljenost valutnemu tveganju upošteva tako devizno neravnovesje kot neravnovesje pri poslih z valutno klavzulo. Skupna neto izpostavljenost slovenskih bank valutnemu tveganju je že od konca leta 1997 kratka in je 31.12.2000 znašala 26,6 mia SIT. Gre za 34,2% povečanje skupne neto izpostavljenosti valutnemu tveganju glede na konec leta 1999.

Banke izkazujejo kratko devizno pozicijo.

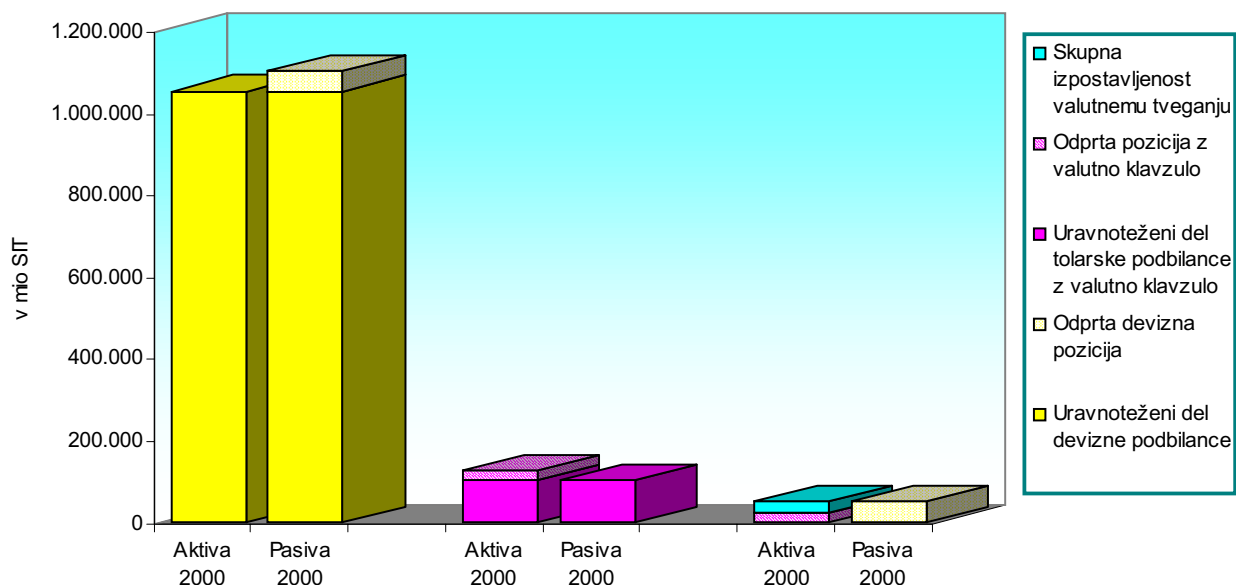
Skupna izpostavljenost bank valutnemu tveganju se je povečala.

Slika 9: Izpostavljenost bank valutnemu tveganju na dan 31.12.1999



Vir: Banka Slovenije

Slika 10: Izpostavljenost bank valutnemu tveganju na dan 31.12.2000



Vir: Banka Slovenije

3.3.2. Izpostavljenost valutnemu tveganju hranilnic

Devizno neravnovesje hranilnic

Hranilnice za razliko od bank izkazujejo dolgo pozicijo v devizni podbilanci. 31.12.2000 so imele hranilnice za 29,6 mio SIT deviznih terjatev in nobenih deviznih obveznosti. Leto prej so imele 10,8 mio deviznih terjatev in nobenih deviznih obveznosti. Dolga pozicija se je v enem letu povečala za 73,4%.

Neravnovesje pri poslih z valutno klavzulo

Pri tolarski podbilanci z valutno klavzulo so hranilnice izkazovale kratko pozicijo. 31.12.2000 so imele 1.026,8 mio SIT tolarskih terjatev z valutno klavzulo in 1.039,7 mio SIT tolarskih obveznosti z valutno klavzulo. Kratka pozicija je tako znašala 12,9 mio SIT (11,9 mio SIT 31.12.1999).

Skupna izpostavljenost valutnemu tveganju

Skupna izpostavljenost valutnemu tveganju (devizno neravnovesje in neravnovesje pri poslih z valutno klavzulo) je pri hranilnicah 31.12.2000 znašala 16,7 mio SIT in je bila dolga. V primerjavi z letom 1999 (skupna izpostavljenost valutnemu tveganju je takrat znašala 1,1 mio SIT in je bila kratka), se je izpostavljenost valutnemu tveganju pri hranilnicah precej povečala.

Skupna izpostavljenost valutnemu tveganju hranilnic je dolga in se je precej povečala.

3.4. Solventnostno tveganje

Količnik kapitalne ustreznosti je razmerje med kapitalom, zmanjšanim za določene odbitne postavke in prekoračena stanja v kapitalu nefinancijskih organizacij, in vsoto tveganju prilagojene aktive ter drugim tveganjem prilagojenih postavk. Tveganju prilagojena aktiva je seštevek posameznih bančnih postavk, tehtanih z določeno stopnjo kreditnega tveganja. Drugim tveganjem prilagojene postavke pa so enake seštevkemu kapitalskih zahtev za valutno tveganje in tržna tveganja. Kapitalni količnik mora znašati najmanj 8%.

Do leta 1995 je količnik kapitalne ustreznosti slovenskih bank naraščal, kar je bilo posledica zahtev Banke Slovenije po višjem kapitalu bank za pridobitev posameznih

Količnik kapitalne ustreznosti slovenskih bank je od leta 1995 padal...

pragov licenc. Po letu 1995, ko je dosegel količnik kapitalske ustreznosti **bank** maksimum pri 21,5%, je le-ta začel padati. Padajoči trend se je nadaljeval tudi po sprejetju sklepa o izračunu kapitala, kapitalskih zahtev in kapitalske ustreznosti bank in hranilnic maja 1999, ki je prinesel nekaj novosti v izračunu kapitala. V dodatni kapital se niso več uvrščale rezervacije na komitente, razvrščene v skupino A, dobiček tekočega poslovnega leta (do višine 50% po odbitku davkov in drugih dajatev), se je vključeval v temeljni kapital le, če je višino dobička potrdil pooblaščen revizor, od kapitala pa se je odštela celotna postavka neopredmetenih dolgoročnih sredstev. Spremembe pa so bile uvedene tudi pri tveganju prilagojeni aktivni in sicer strožje tehtanje izpostavljenosti do bank, vključitev izvedenih finančnih instrumentov ter strožje tehtanje aktivne zavarovane s premoženjem (nižji ponder le za zavarovanje z nepremičninami).

V skladu z zakonom o bančništvu in sklepom o izračunu kapitala, kapitalskih zahtev in kapitalske ustreznosti bank in hranilnic, ki v izračun količnika kapitalske ustreznosti vključujeta tudi drugim tveganjem prilagojene postavke, so banke in hranilnice prvič po stanju 30.06.2000 poročale valutnim tveganjem prilagojene postavke.

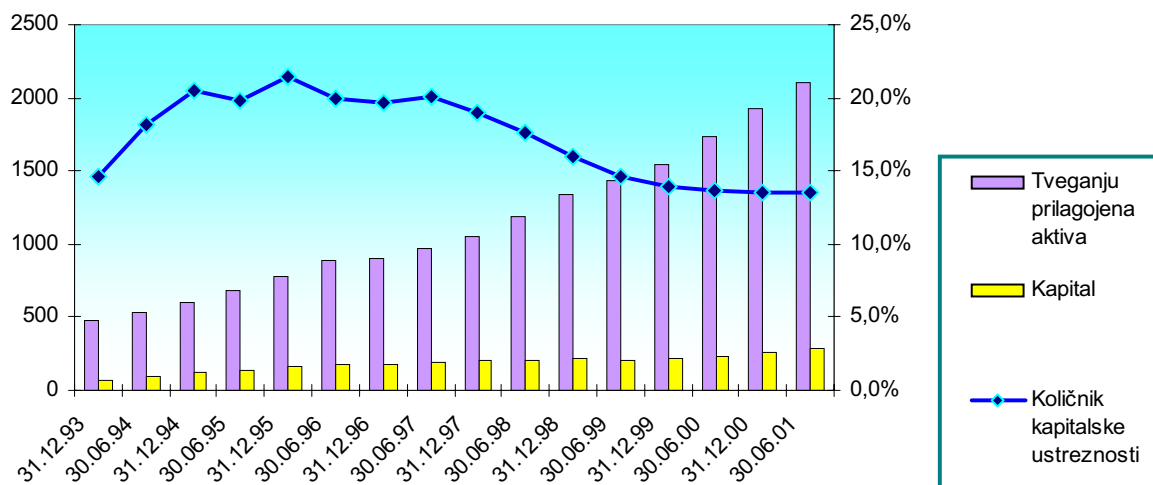
Količnik kapitalske ustreznosti bank je 30.06.2001 znašal 13,5%, kar je enako kot 31.12.2000.

... in znašal 30.06.2001
13,5%.

Tveganju prilagojena aktiva se še naprej povečuje. Njena rast do 30.06.2001 v primerjavi z 31.12.2000 je znašala 9,4% in 30.06.2001 dosegla vrednost 2.106 mia SIT.

V letu 2000 so banke začele poročati Banki Slovenije tudi o valutnim tveganjem prilagojenih postavkah, ki so na dan 31.03.2001 za vse banke skupaj znašale 50,9 mia SIT.

Slika 11: Gibanje tveganju prilagojene aktive in kapitala (v mia SIT) in količniki kapitalske ustreznosti (v %)

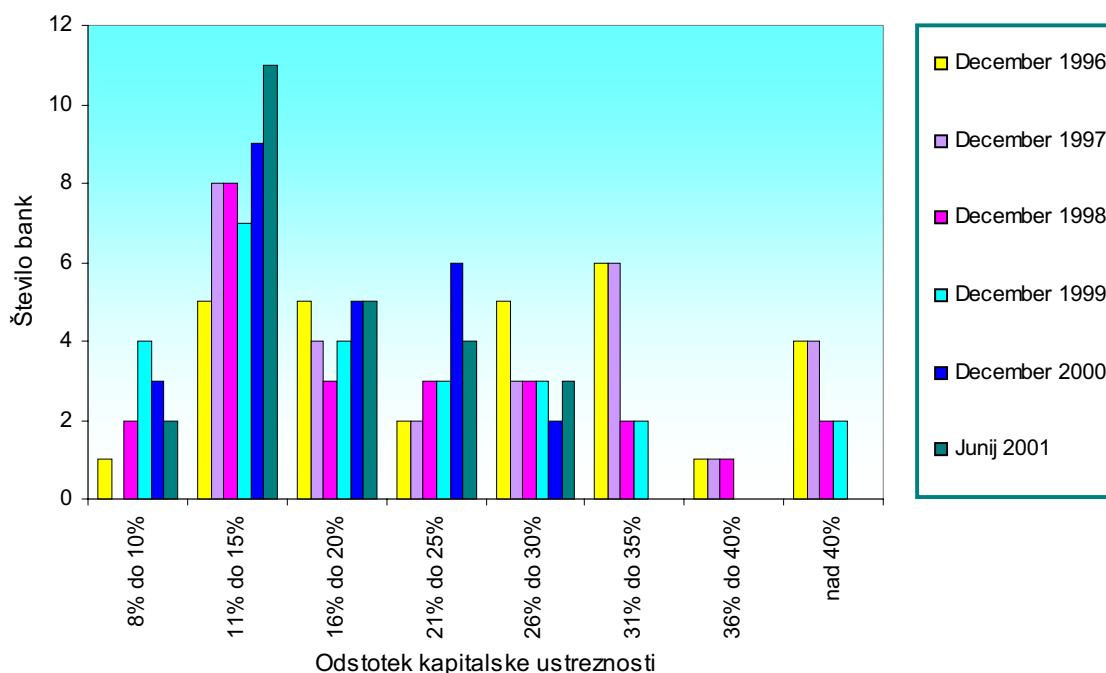


Vir: Banka Slovenije

Višina kapitalske ustreznosti se med bankami precej razlikuje. Konec marca 2001 je najvišji kapitalski količnik banke znašal 38,2%, najnižji pa 9,0%.

Iz porazdelitve števila bank v posameznih razredih kapitalske ustreznosti je od leta 1996 razviden trend povečevanja števila bank v dveh razredih z najnižjo kapitalsko ustreznostjo. Konec junija 2001 sta bili dve banki v razredu s kapitalskim količnikom od 8 do 10%, 11 bank je bilo v razredu 11-15%, 12 bank pa je imelo količnik med 15 in 30%. Nobena banka ni imela višjega količnika od 30%.

Več kot polovica bank ima količnik kapitalske ustreznosti nižji od 15%.

Slika 12: Porazdelitev bank po višini kapitalne ustreznosti⁹

Vir: Banka Slovenije

Tudi pri **hranilnicah** se je količnik kapitalne ustreznosti znižal. 31.03.2001 je količnik kapitalne ustreznosti v povprečju znašal 11,0%, kar je za 0,3 odstotne točke manj kot konec leta 2000.

3.5. Likvidnostno tveganje

Kratkoročno načrtovanje tokov tolarske likvidnosti in izpolnjevanje razredov ročnosti

Ker je od likvidnosti odvisno vsakodnevno preživetje banke, mora biti zagotavljanje zadostne likvidnosti prva skrb upravljanja s sredstvi in obveznostmi do virov sredstev v banki.

V skladu z 84. členom zakona o bančništvu je vsaka banka dolžna skrbeti za svojo likvidnost in gospodariti s svojimi sredstvi in naložbami tako, da je v vsakem trenutku sposobna izpolniti dospelosti obveznosti. Tolarsko likvidnost bank spremlja tudi Banka Slovenije na podlagi poročil o predvidenih tokovih tolarske likvidnosti, ki jih morajo banke dnevno dostavljati za tekoči in naslednji delovni dan.

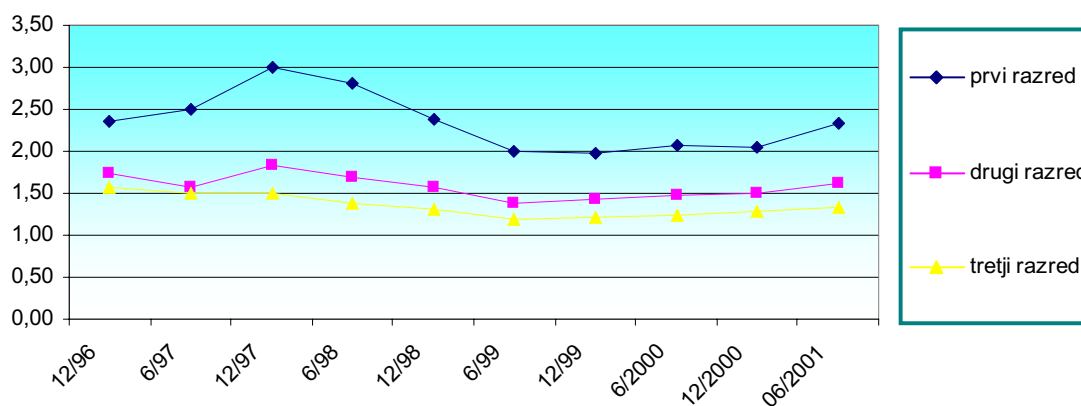
Julija 2001 izdan sklep o tolarski likvidnostni lestvici.

Do konca junija 2001 so banke in hranilnice v skladu s sklepom o obvezni uskladitvi rokov dospelosti naložb z rokom dospelosti sredstev (Uradni list RS, št. 40/99), ki predpisuje razmerja med naložbami in sredstvi bank v posameznih razredih, morale imeti vsaj toliko naložb kot imajo sredstev v posameznih razredih¹⁰. S 1. julijem 2001 je za banke začel veljati nov sklep - sklep o tolarski likvidnostni lestvici (Uradni list RS, št. 54/01), ki uvaja nekatere spremembe na področju količnikov likvidnosti. Spremembe sklepa so naslednje:

⁹ Pri primerjavi števila bank v posameznih razredih med leti je potrebno upoštevati, da se je skupno število bank med leti spreminjalo. Na dan 31.03.2001 je vključenih 25 bank.
¹⁰ Sklep je uvedel prvi, drugi in tretji razred naložb in sredstev, razmejitve med njimi pa je odvisna od ročnosti.

- sklep določa dva namesto dosedanjih treh razredov s preostalo dospelostjo do 30 in do 180 dni,
- iz naložb so črtane vse terjatve v tujem denarju razen blagajniških zapisov Banke Slovenije v tujem denarju,
- sklep določa mesečno poročanje povprečnih mesečnih količnikov likvidnosti,
- v postavki obveznosti do bank in hranilnic so dodane tudi obveznosti do Banke Slovenije, na strani naložb pa banka lahko upošteva **bremen prosti** znesek terjatev do Banke Slovenije,
- banka med naložbami ne more več upoštevati s trdno pravno zavezo dogovorjenega zneska sredstev, za katerega se lahko v primeru likvidnostnih težav zadolži v okviru bančne skupine.

Slika 13: Doseganje razredov bank



Vir: Banka Slovenije

Če banka na dan uveljavitve sklepa (01.07.2001) ne dosega predpisanega količnika posameznega razreda, mora to doseči postopno najkasneje do 30.6.2002, do takrat pa že doseženega količnika ne sme poslabšati.

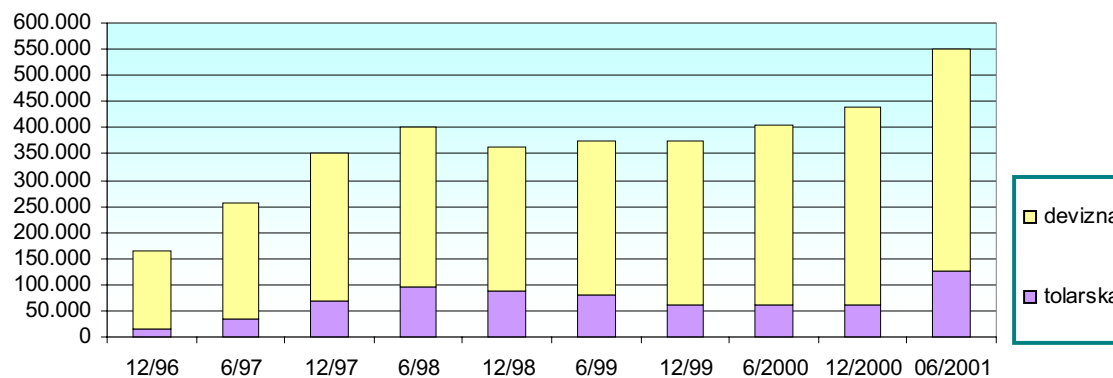
Sekundarna likvidnost

Sekundarna likvidnost, ki jo sestavljajo naložbe v kratkoročne vrednostne papirje Banke Slovenije in Republike Slovenije v domači in tuji valuti, pomeni likvidnostno rezervo bank. Te naložbe so osnova za pridobitev kreditov pri Banki Slovenije, potrebnih za morebitno premoščanje likvidnostnih težav.

Sekundarna likvidnost **bank** se od decembra 1999 spet povečuje. Po stanju 30.06.2001 je sekundarna likvidnost dosegla najvišjo vrednost doslej in sicer 549,6 mia SIT. V primerjavi z 31.12.2000 se je nominalno povečala za 25,3%. Iz slike je razvidno, da so

Sekundarna likvidnost bank se povečuje.

Slika 14: Sekundarna likvidnost bank (v mio SIT)



Vir: Banka Slovenije

banke imele najnižjo sekundarno likvidnost konec leta 1996 (163,8 mia SIT), vendar je le-ta do sredine leta 1998 postopoma naraščala in konec junija 1998 dosegla 401,5 mia SIT. Do konca decembra 1999 je bila na približno istem nivoju, od tedaj dalje pa spet narašča. Prevladujejo naložbe v devizne vrednostne papirje.

Hranilnice imajo v portfelju le tolarske vrednostne papirje.

Hranilnice, ki v skladu z zakonom o bančništvu lahko opravljajo bančne in druge finančne storitve le v tolarjih, imajo svojo sekundarno likvidnost v obliki zakladnih menic in tolarskih blagajniških zapisov Banke Slovenije. Zaradi zmanjšanja števila hranilnic se je znižala tudi sekundarna likvidnost hranilnic, ki je 30.06.2001 znašala 146,9 mio SIT.

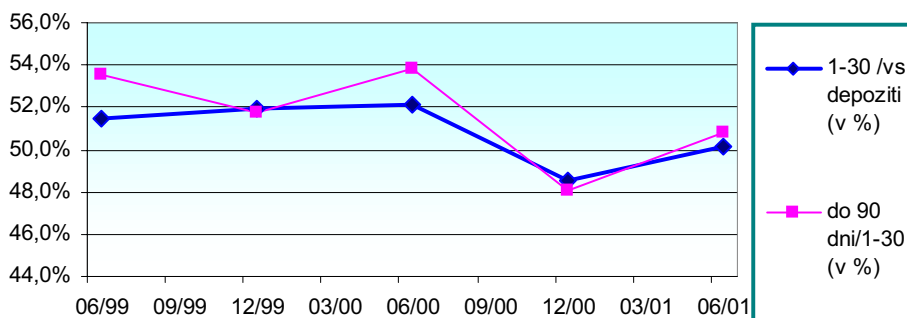
Koncentracija deponentov

Zelo pomemben element upravljanja z likvidnostjo je zagotavljanje razpršenosti virov sredstev po posameznih vlagateljih, vrstah vlog, trgih, rokih dospelosti ipd. Banka Slovenije na podlagi mesečnih poročil bank spremlja depozite tridesetih največjih deponentov banke in sicer njihov delež v vseh depozitih banke, višino obrestnih mer ter strukturo preostale dospelosti teh depozitov.

Izpostavljenost do trideset največjih deponentov se je nekoliko povečala.

Koncentracija depozitov po posameznih deponentih se med posameznimi bankami precej razlikuje in je pri manjših bankah praviloma večja kot pri velikih. Delež največjih trideset deponentov v depozitih¹¹ celotnega bančnega sistema (brez prebivalstva), ki se zaradi rasti depozitov trendno znižuje, je 30.06.2001 znašal 50,2% in je bil za 1,6 odstotne točke večji kot konec leta 2000. Banke so še vedno precej odvisne od nekaj velikih deponentov, velika odvisnost od le-teh pa povečuje likvidnostno tveganje. Ob okrepljeni rasti depozitov ročnosti 91 dni do enega leta ter dolgoročnih depozitov nebančnega sektorja se je v letu 2000 v strukturi depozitov največjih tridesetih deponentov zniževal delež depozitov s preostalo dospelostjo do 90 dni.

Slika 15: Deleža depozitov največjih 30. deponentov v vseh depozitih in depozitov s preostalo dospelostjo do 90 dni v depozitih največjih 30. deponentov (v %)



Vir: Banka Slovenije

Od julija 2001 dalje morajo banke poročati poleg tridesetih največjih deponentov še vse naslednje deponente, katerih skupni znesek depozitov presega 200 mio SIT.

Sklep o devizni likvidnostni lestvici

Banke morajo poročati o devizni likvidnosti v dveh razredih glede na preostalo dospelost.

Konec septembra 2000 je bil sprejet sklep (in dopolnjen junija 2001) o devizni likvidnostni lestvici (Uradni list, št. 87/00 in 54/01), s katerim je določena obveznost poročanja bank o usklajenosti deviznih naložb z deviznimi obveznostmi po preostali dospelosti. Banke morajo poročati o devizni likvidnosti v dveh razredih glede na preostalo dospelost. V prvi razred sodijo postavke s preostalo dospelostjo od 0 do 30 dni, v drugi razred pa postavke s preostalo dospelostjo od 0 do 180 dni.

¹¹ Definicijo "depozitov" opredeljuje navodilo za poročanje o največjih deponentih.

Za devizne naložbe banke se štejejo vse aktivne postavke v tuji valuti zmanjšane za pričakovana neplačila. Ne glede na preostalo dospelost se v prvi razred šteje prost znesek naložb v tuje dolžniške papirje z visoko boniteto, v evroobveznice Republike Slovenije in v blagajniške zapise Banke Slovenije v tuji valuti. Med deviznimi obveznostmi banka upošteva vse pasivne postavke v tuji valuti. Od zunajbilančnih postavk se tako pri naložbah kot pri obveznostih upoštevajo samo terminski posli, terminski del SWAP-ov, pogodbeno najete/odobrene kreditne linije ter nečrpani del najetih/odobrenih kreditov in pri obveznostih še odprti nekriti akreditivi.

Banke morajo Banki Slovenije mesečno poročati o svoji devizni likvidnosti, od 01.01.2002 dalje pa bodo morale posredovati poročila o devizni likvidnosti dnevno. Predpisani devizni likvidnostni količnik (pokritost deviznih obveznosti z deviznimi naložbami), ki mora znašati v obeh razredih najmanj 1, morajo banke izpolnjevati od 01.07.2001, za izpolnjevanje drugega razreda pa je predvideno prehodno obdobje do 01.01.2002, vendar v vmesnem obdobju količnika ne smejo poslabšati.

Izpolnjevanje obvezne rezerve in deviznega minimuma

V letu 2000 dve banki nista izpolnjevali **obvezne rezerve**, ena banka novembra 2000 in ena banka decembra 2000. V prvem polletju 2001 štiri banke niso izpolnjevale obvezne rezerve - januarja dve banki, februarja ena in marca ena banka. **Hranilnice** so v celoti izpolnjevale obvezno rezervo v letu 2000, v prvem polletju 2001 pa ena od hranilnic junija ni izpolnila obvezne rezerve. Odstotek izpolnjevanja obvezne rezerve je v letu 2000 pri bankah znašal 103,4% in v prvem polletju 2001 103,0%. Pri hranilnicah pa 131,3% leta 2000 in 106,9% v prvi polovici leta 2001.

Devizni minimum bank se povečuje od konca leta 1998, od konca leta 1999 pa se povečuje tudi preseganje predpisanega deviznega minimuma bank. 30.06.2001 je predpisani devizni minimum znašal 633,6 mia SIT (31.12.2000 569,7 mia SIT). Preseganje deviznega minimuma je konec junija 2001 znašalo 21,2%, konec leta 2000 pa 21,1%.

V prvem polletju 2001 štiri banke niso izpolnjevale obvezne rezerve.

3.6. Operativno tveganje

Operativno tveganje je tveganje, ki v zadnjem obdobju pridobiva na pomenu, z njegovo problematiko pa se ukvarja večina institucij s področja bančne regulative in banke same. Kljub temu, da samo tveganje nima enotne definicije, sodi med najpomembnejša bančna tveganja. Vsekakor pa je to tveganje, ki izhaja iz motenj v delovanju notranjih kontrol in motenj v 'corporate governance'. Ključnega pomena pri obvladovanju tveganja pa so vodstveni organi banke in sistem notranjih kontrol. Značilnost tega tveganja je, da v večini primerov nastopa skupaj z drugimi tveganji npr. tržnim in kreditnim tveganjem. V večini bank je operativno tveganje v začetni fazi obvladovanja, saj še ni izdelanih formalnih sistemov obvladovanja, zato se pristopi nanašajo na preproste eksperimentalne metode. Dejavniki tveganja so interne narave (kvaliteta notranje revizije, obseg poslovanja, število transakcij, stopnja storjenih napak ipd.), pri čemer korelacija med dejavniki in višino tveganja večinoma ni znana, kar onemogoča merjenje tveganja. Nedvomno pa sta učinkovit sistem notranjih kontrol in notranja revizija primarni sistem nadziranja, pri čemer poznamo tudi druge oblike kot so sistem omejitev na osnovi dejavnikov tveganj, zavarovanje, oblikovanje rezervacij ipd. Zakon o bančništvu posega na področje upravljanja z operativnim tveganjem v 26. členu, ki opredeljuje dolžnosti članov uprave. S strani nadzornih institucij še ni neposrednih natančnih metodologij merjenja, saj ostaja nerešeno vprašanje kvantitativne opredelitve. Pričakovati je, da bo kaj kmalu prišlo do sprememb tudi na tem področju, saj so dane pobude Bazelskega odbora za bančni nadzor za vključitev tega tveganja v sistem zahtev kapitalske ustreznosti. Nadzor bančnega poslovanja, pa bo temu tveganju posvetil veliko pozornost tako v obliki on-site pregledov kot tudi s pripravljanjem ustrezne regulative.

Operativno tveganje v zadnjem času pridobiva na pomenu.

3.7. Tveganja, ki jih prinaša okolje avtomatiziranih informacijskih sistemov

Uvedba računalniških informacijskih sistemov je bankam in hranilnicam ponudila priložnost, da opravljajo svojo dejavnost za stranke učinkoviteje, z večjo kvaliteto in natančnostjo in v ustrežnejših – zelenih časih. Tveganja, ki jih je uvedba informacijske tehnologije prinesla, niso nujno nova za upravljalce bančnih sistemov, imajo pa drugačno pojavno obliko in zato jih je morda posameznim vodjem težje zaznavati in se s tem povečuje negotovost. Vloga Nadzora bančnega poslovanja v Banki Slovenije je, da s svojimi pregledi ta tveganja identificira, na njih opozarja in jih s svojimi mehanizmi (ukrepi), ki jih posreduje vodstvu banke, tudi minimizira.

Taka tveganja so:

- tveganje izgube podatkov,
- celovitost podatkov (napake pri beleženju, napake pri obdelavi),
- tveganje izgube prihodkov,
- napačno oziroma neustrezno poročanje,
- zmanjšanje oziroma izguba konkurenčne prednosti,
- zmanjšanje oziroma izguba zasebnosti,
- zmanjšanje produktivnosti,
- motnje v poslovnem ciklu,
- izguba zaupanja zaposlenih (uporabnikov) v poteku procesov,
- neustrezno zanašanje na avtomatizirane sisteme,
- novi vidiki zaščite sredstev in
- kršitve zakonov in predpisov ter drugih zahtev regulatorjev.

Tveganja se odražajo v dogodkih (neprijetnih), ki so lahko posamični ali pogosti, z njimi pa so povezane majhne ali velike izgube – posledice. Te dogodke lahko razporedimo v štiri skupine:

- obrobne (trivialne) – posamične in z majhnimi izgubami,
- zaskrbljujoče – pogoste z majhnimi izgubami,
- pomembne – posamične z velikimi izgubami,
- kritične – pogoste z velikimi izgubami.

Glede na vrste neprijetnih dogodkov seveda vodstvo banke posamezna tveganja obravnava in jih poskuša kontrolirati. Nekatera tveganja so značilnost delovanja in jih ni mogoče odstraniti (inherentna tveganja), druga so taka, ki se spreminjajo (običajno v nekih soodvisnostih) in jih lahko zmanjšamo z uvedbo kontrol.

Modeli obvladovanja tveganj – sistemi upravljanja, sistemi internih kontrol

Potreba po obvladovanju tveganj je vzpodbudila oblikovanje t. i. dobre prakse.

Potreba vodstev bank po tem, da bi tveganja oblovali (nekatera tveganja sprejemala in načrtovala obnašanja, ko se zgodijo in druga s sistemi kontrol poskušala zmanjševati), so v preteklih letih privedla do skupnih naporov velikih bančnih sistemov na eni strani in profesionalnih združenj na drugi strani pri oblikovanju t.i. najboljše prakse. Namen vseh teh prizadevanj je bil oblikovati okvire kontroliranja, ki bodo učinkoviti, vendar ne bodo ogrožali poslovne uspešnosti. Poleg tega so vodstva oz. subjekti, ki dejansko upravljajo z bančnimi sistemi (vlagatelji preko skupščin, nadzorni sveti, uprave) želela v nekem smislu "merilo", s katerim bodo primerjali delovanje vodstev, ki so jih postavili, da uresničujejo njihove poslovne cilje. S takim merilom bi uspeli natančneje definirati pričakovanja in s tem minimizirati konflikte v odnosu upravljalec – vodja.

Za obvladovanje poslovnih sistemov so tako nastali okviri kontroliranja kot so COSO (1992 USA), CoCo (1995 Canada), Cadbury (1992 London, iniciran s strani Financial Reporting Council, London Stock Exchange), King Report (1994 South Africa) in cela vrsta standardov in smernic (guidelines), vključno s tistimi, izdanimi s strani profesionalnih združenj na področju revizije. Okvir kontroliranja kot npr. COSO, ki pomeni poročilo skupnih delovnih teles, je bil izdan s strani Committee of Sponsoring Organisation of Threadway, ki so ga sestavljali predstavniki American Institute of CPA, American Accounting Association, Institute of Internal Auditors, Institute of Management Accountants, Financial Executive Institute. Poročilo obravnava okolje kontroliranja,

obravnavanje tveganj, aktivnosti kontroliranja, informiranje in poročanje in pri tem opredeljuje vloge posameznikov (uprave, izvršnih direktorjev, interne revizije) pri zagotavljanju obvladovanja banke.

Ob tem je pomembno izpostaviti okolje kontroliranja, ki obsega:

- organizacijske oblike in strukture,
- zavedanje ljudi o kontrolah in njihovih namenih,
- osebnostne, etične in sposobnostne lastnosti posameznikov,
- načela, principe, filozofijo in operativne stile vodenja,
- dodeljevanje pooblastil in odgovornosti,
- pozornost, ki jo najvišje vodstvo namenja zahtevam in smernicam upravljalcev (lastnikov), drugih poslovno povezanih subjektov in javnosti.

V skupino dokumentov, ki opredeljujejo okvire kontroliranja lahko uvrstimo tudi COBIT (Control Objectives for Information and related Technology), ki ga je izdelala Information Control Audit and Control Foundation. Če je poslanstvo vseh naštetih dokumentov promoviranje najboljše prakse delovanja in kontroliranja, sami po sebi predstavljajo mero, s katero primerjamo konkretno okolje. Dokumenti pa pomenijo tudi pomembno zalogo znanja tako za vodje kot izvajalce procesov, o tem kako obvladovati tveganja in zagotavljati učinkovito in varno ravnanje z viri. COBIT je od omenjenih dokumentov najbolj dodelan, saj je upošteval spoznanja predhodnih poročil namenjenih predvsem najvišjim vodstvom in razdelal tudi smernice za izvedbo revidiranja.

COBIT definira v izhodiščih v štirih domenah (planiranje in organizacija, pridobivanje in implementacija, opravljanje storitev in vzdrževanje ter spremljanje) 34 procesov, za katere glede na vključene vire (kadri, aplikacije, tehnologijo, tehnična sredstva - centri in podatke) definira kriterije – cilje delovanja kontrol (učinkovitost, zmožljivost, zaupnost, celovitost, razpoložljivost, skladnost in zanesljivost). Tem procesom definira bistvene cilje delovanja kontrol. Zaradi tega pristopa je COBIT ne le priročnik za kontrolorje informacijskih sistemov, ampak tudi pripomoček pri oblikovanju internih kontrol.

Posebno pozornost Banka Slovenije namenja varnosti informacijskih sistemov. Na tem področju je Svet BS maja 2000 sprejel sklep, ki banke zavezuje, da morajo v svojem poslovanju upoštevati slovenski standard PSIST BS 7799 - kodeks varovanja informacij. Banka Slovenije bo ob svojih rednih kontrolah preverjala usklajenost bank po tem standardu.

Banke morajo upoštevati slovenski standard PSIST BS 7799.

III. RAZVOJ NA ZAKONODAJNEM PODROČJU IN REFORMA PLAČILNIH SISTEMOV

1. ZAKON O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O BANČNIŠTVU

Razlogi za sprejem zakona

Novela zakona je nastala na iniciativo Banke Slovenije kot posledica obiska MDS in Svetovne banke v okviru projekta FSAP v Sloveniji novembra 2000. Člani Misije MDS so med drugim opozorili tudi na nekatere pomanjkljivosti zakona o bančništvu, zato je Banka Slovenije v izdelani akcijski načrt vključila tudi pobude za spremembe zakona. V Banki Slovenije je bila ustanovljena delovna skupina z nalogo priprave novele zakona o bančništvu. Delovna skupina je v kratkem času pripravila osnutek novele, v katero pa so bile vključene še druge spremembe in dopolnitve, ki jih sicer člani Misije MDS niso izpostavili, vendar so bile po mnenju strokovnih služb Banke Slovenije nujne, saj bi z njimi hkrati odpravili nekatere pomanjkljivosti, ki so se pokazale v kratkem času izvajanja zakona o bančništvu. Od februarja do konca aprila 2001 je potekalo intenzivno usklajevanje besedila osnutka novele med predstavniki Ministrstva za finance in delovno skupino iz Banke Slovenije. Usklajeno besedilo je Ministrstvo za finance poslalo v obravnavo Vladi Republike Slovenije (RS), ki je novelo v nespremenjeni obliki potrdila in poslala predlog zakona v Državni zbor RS v sprejem po skrajšanem postopku. Predlog zakona so nato začela obravnavati tudi delovna telesa Državnega zbora in Državnega sveta. Na zahtevo Odbora Državnega zbora za finance in monetarno politiko je bilo opravljeno še usklajevanje z Združenjem bank Slovenije oziroma predstavniki bank in Zvezo hranilno kreditnih služb oziroma predstavniki le-teh. Rezultat usklajevanja je bil en amandma, ki ga je formalno vložil prej omenjeni Odbor Državnega zbora.

Državni zbor je 06.07.2001 sprejel predlog zakona in vloženi amandma. 19.07.2001 je bila v Uradnem listu RS, št. 59/01, objavljena novela zakona o bančništvu ZBan-A z začetkom veljavnosti dne 03.08.2001.

**Novela zakona o
bančništvu velja od
avgusta 2001**

Spremembe in dopolnila zakona o bančništvu

V okviru ciljev akcijskega načrta, ki se nanašajo na spremembe zakona o bančništvu, so s predlogom zakona v celoti uresničeni naslednji cilji oziroma odpravljene pomanjkljivosti in uresničena priporočila, na katere so opozorili člani Misije MDS:

- V novem drugem odstavku 25. člena zakona o bančništvu bo podlaga za izdajo podzakonskega akta oziroma sklepa Banke Slovenije, s katerim bo kot obvezna priloga zahtevi za izdajo dovoljenja za člana uprave predpisan tudi vprašalnik za kandidate za člane uprave banke. Na ta način bo Banka Slovenije kot bančni nadzornik lažje in celoviteje preverjala ustreznost kandidatov za člane uprav bank v postopku izdaje dovoljenja.
- Spremenjeni tretji odstavek 21. člen zakona o bančništvu ustrežneje opredeljuje posledice odvzema dovoljenja za kvalificiran delež. Novi četrti odstavek 21. člena ZBan pa jasneje opredeljuje posledice izgube glasovalnih pravic v primeru odvzema dovoljenja za kvalificiran delež oziroma v primeru pridobitve kvalificiranega deleža brez dovoljenja Banke Slovenije.
- S spremembo 80. in 83. člena zakona o bančništvu je v celoti uresničena zahteva po strožjem obravnavanju izpostavljenosti bank do delničarjev in drugih oseb v posebnem razmerju z banko. Črtana je tudi možnost odobravanja kreditov pod ugodnejšimi pogoji za osebe v posebnem razmerju z banko. V zvezi s tem je z dopolnitvijo 27. člena zakona o bančništvu uvedena tudi nova obveznost za upravo banke, da nadzorni svet obvesti o nastanku izpostavljenosti do prej omenjenih oseb, ki presega 1% kapitala banke. Triletno prehodno obdobje za omejitev izpostavljenosti je določeno v 39. členu zakona.

- Z dopolnitvijo 127. člena zakona o bančništvu bo predpisana obveznost poročanja uprave banke o nekaterih drugih dogodkih in okoliščinah, ki lahko vplivajo na varno in skrbno poslovanje banke, s katerimi mora biti Banka Slovenije kot nadzornik pravočasno seznanjena. Gre za poročanje o obširnejših prenovah na področju informacijske tehnologije in poročanje o drugih dogodkih, ki lahko vplivajo na varno in skrbno poslovanje bank.
- S črtanjem tretjega odstavka 228. člena zakona o bančništvu so dobile hranilnice možnost opravljati storitve tudi za srednje in velike pravne osebe, saj za ohranitev te omejitve ni več utemeljenih razlogov.
- Sprememba prvega odstavka 113. člena prinaša natančnejšo opredelitev nalog notranje revizije in posledično pravilno uporabo pojmov povezanih z notranjim revidiranjem.
- S spremembo četrtega odstavka 118. člena in dopolnitvijo tretjega odstavka 59. člena zakona o bančništvu bo v skladu z mednarodnimi standardi opredeljen nabor podatkov, ki jih prejema Ministrstvo za finance od Banke Slovenije in poslovnih bank.

V noveli zakona so še druge spremembe, ki večinoma pomenijo doslednejšo uskladitev s pravom Evropskih skupnosti in mednarodnimi standardi ali pa gre zgolj za redakcijske popravke. V nadaljevanju navajamo, kateri pravni instituti se vsebinsko spreminjajo oziroma dopolnjujejo:

- Poleg doseganje prepovedi opravljanja bančnih storitev (sprejemanje depozitov in dajanje kreditov za svoj račun) za osebe brez dovoljenja Banke Slovenije se dodatno uvaja prepoved sprejemanja depozitov od javnosti za nebančne organizacije (spremembe in dopolnitve 3., 5., 171. in 235. člena zakona o bančništvu).
- Uvajata se novi drugi finančni storitvi izdajanje elektronskega denarja in opravljanje skrbniških storitev (dopolnitev 6. člena zakona o bančništvu). Banke za opravljanje teh storitev potrebujejo dovoljenje Banke Slovenije. Sprememba je povezana z novima zakonoma o plačilnem prometu in investicijskih skladih in družbah za upravljanje, v katerih bodo te storitve vsebinsko urejene.
- Definicija kvalificiranega deleža se uskladi z bančno direktivo in bo v izjemnih primerih kot kvalificiran delež možno določiti tudi delež pod 10% glasovalnih pravic ali udeležbe v kapitalu banke, če ta omogoča izvajanje pomembnega vpliva (sprememba 9. člena zakona o bančništvu).
- Prepoved kreditiranja nakupa lastnih delnic se razširi s prepovedjo kreditiranja nakupa podrejenih dolžniških instrumentov, ki se lahko upoštevajo pri izračunu kapitala in kapitalske ustreznosti banke (dopolnitev 16. člena zakona o bančništvu).
- Obveznosti uprave banke o obveščanju nadzornega sveta banke se ustrezno povečajo zaradi nove ureditve izpostavljenosti do oseb v posebnem razmerju do banke (dopolnitev 27. člena zakona o bančništvu).
- Dosledneje se prepoveduje morebiten konflikt interesov članov nadzornega sveta, ki imajo pomemben vpliv v konkurenčnih finančnih organizacijah ne glede na njihov sedež (sprememba 29. člena zakona o bančništvu).
- Za rednega likvidacijskega upravitelja banke bo lahko imenovana le oseba z dovoljenjem Banke Slovenije (sprememba 33. člena zakona o bančništvu).
- Dovoljenje Banke Slovenije za združitev bo potrebno tudi v primeru, ko se banka združi z osebo, ki ni banka (sprememba 36. člena zakona o bančništvu).
- V skladu z možnostmi, ki jih dopušča bančna direktiva, se razširja krog predpisov, ki jih bodo morale spoštovati banke držav članic pri opravljanju bančnih oziroma drugih finančnih storitev na območju Republike Slovenije (sprememba 48. in 122. člena zakona o bančništvu). Gre za predpise, ki varujejo javne koristi (general good), še zlasti varstvo potrošnikov.
- Skladno z bančno direktivo se ureja nadzor nad opravljanjem bančnih oziroma drugih finančnih storitev bank držav članic na območju RS. Pristojni organi iz držav članic bodo tako lahko opravili pregled poslovanja podružnice, če bodo o tem predhodno obvestili Banko Slovenije. Obratno je tudi Banka Slovenije dobila večje pristojnosti za ukrepanje zoper podružnico oziroma banko države članice, če okrepi nadzornega organa iz države članice ne bi bili učinkoviti (sprememba 50. in 51. člena zakona o bančništvu).
- Razširjajo se obveznosti podružnic tujih bank na območju Republike Slovenije (sprememba 54. in 122. člena zakona o bančništvu).

- Banka Slovenije ima po novem pristojnost sporočanja pomembnih informacij pristojnim organom tujih jamstvenih shem v primerih t.i. dopolnilnega vključevanja podružnic bank v sisteme zajamčenih vlog v drugih državah (dopolnitev 59. člena zakona o bančništvu).
- Povečale so se obveznosti Banke Slovenije v zvezi z obveščanjem Evropske komisije (dopolnitev 60. člena zakona o bančništvu).
- Banka Slovenije je dobila pristojnost, da lahko zahteva povečanje količnika minimalne kapitalske ustreznosti posamezne banke, če je le-ta zaradi narave, vrste in obsega poslov izpostavljena dodatnim tveganjem (dopolnitev 69. člena zakona o bančništvu).
- Dosledneje se opredeljujejo vrste uteži za tehtanje tržnih tveganj (sprememba 71. člena zakona o bančništvu).
- Za potrebe nadzora na konsolidirani osnovi se ustrežneje opredeljuje pojem podrejene družbe in učinkoviteje ureja porazdelitev nalog med nadzornimi organi različnih držav (sprememba 95. člena zakona o bančništvu).
- Obveznosti hranilno kreditnih služb so se razširile v skladu z zahtevami bančnih direktiv, pri čemer se ne posega v tempo procesa usklajevanja (sprememba 123. in 241. člena zakona o bančništvu).
- Odpravlja se zakonska določba, ki je omogočala privilegiran dostop države in Banke Slovenije na finančne trge (sprememba 156. člena zakona o bančništvu).
- Učinkoviteje se ureja institut izredne uprave (dopolnitev 174. člena zakona o bančništvu).
- Ustrežno se prilagodijo kazenske določbe (spremembe 231., 234. in 236. člena zakona o bančništvu).

2. SLOVENSKA KAPITALSKA REGULATIVA IN NADZOR V LUČI SPREJETJA NOVEGA BASELSKEGA KAPITALSKEGA SPORAZUMA

Konec maja se je zaključilo obdobje za razpravo v zvezi z drugim predlogom baselskega kapitalskega sporazuma (New Capital Accord). Intenzivnost razprav, ki potekajo že nekaj let, bolj intenzivne pa so postale po objavi prvega predloga sporazuma v juniju 1999, je samo še en dokaz za to, kako pomembna je kapitalska ureditev za banke in kakšen je njen vpliv na varnost in stabilnost mednarodnega finančnega sistema. Obseg pripomb, predlogov, kritik ipd. kaže, kako resno so se zainteresirane skupine (regulatorno-nadzorne institucije, bančna združenja, nadsacionalne institucije...) v posameznih državah lotile analize baselskih predlogov in ugotavljanja njihovih potencialnih posledic.

Baselski komite je na podlagi prejetih pripomb že objavil ideološki osnutek glavnih sprememb, ki si jih lahko obetamo v zadnji različici kapitalskega sporazuma, ki naj bi bila za tretji krog razprav izdana proti koncu letošnjega leta ali v začetku naslednjega leta. Zaradi posledične zamude pri oblikovanju končnega dokumenta naj bi bila uveljavitev novih kapitalskih pravil prestavljena na leto 2005. Poudarki Basla v zvezi s prihodnjim razvojem so:

- vztrajanje na tristranski strukturi novega kapitalskega sporazuma;
- okrepitev kapitalske spodbude za banke, ki bodo uporabljale bolj sofisticirane načine merjenja tveganja in določanja kapitalskih zahtev (pristop temelječ na internih ratingih);
- zmanjšane prvotno določene kapitalske zahteve za operativno tveganje (20%) zaradi siceršnje prehode obremenitve za banke;
- spremenjena obravnava terjatev do malih in srednje velikih podjetij zaradi njihove pomembne vloge v gospodarstvu (zmanjšanje kapitalskih zahtev).

Baselskim predlogom na tem področju je sledila tudi Evropska komisija in tako v dokumentu, objavljenem januarja 2001, predstavila svoje poglede na prihodnji razvoj regulative in nadzora kapitalske ustreznosti bank in investicijskih podjetij. Baselski dokument in dokument Evropske komisije sta v veliki meri skladna, pri čemer slednji

bolj poudarja teme, ki so pomembnejše z vidika evropskih bank in skupnega evropskega trga. Za države članice je evropska regulativa, napisana v obliki direktiv, zavezujoča, kar velja tudi za države kandidatke ob vstopu v EU. Tudi urnik uveljavljanja novih pravil je predpisan s strani EU.

Nov kapitalni sporazum naj bi bil uveljavljen leta 2005.

Nova baselska kapitalna pravila oziroma evropske kapitalne direktive bodo tako v letu 2005 postale realnost tudi za slovenske banke in Banko Slovenije kot njihovega pristojnega regulatorja in nadzornika. Ne glede na to, da nas od uveljavitve nove kapitalne ureditve ločijo še vsaj tri leta, se je potrebno že sedaj zavedati, kakšne spremembe bo prinesla za slovenski bančni prostor.

Spremembe zakona o bančništvu

Zaradi novega kapitalnega sporazuma bo potrebno dopolniti zakon o bančništvu.

Implementacija nove kapitalne sheme bo povzročila manjše posege v zakon o bančništvu (v nadaljevanju: ZBan), na katerem temelji obstoječa ureditev na področju kapitala in kapitalne ustreznosti pri nas. ZBan zaenkrat uzakonja standardizirani pristop k ugotavljanju kapitalnih zahtev, ki pomeni določanje tveganosti terjatev in njihovo posledično tehtanje pri izračunu tehtane tvegane aktive na podlagi enotno predpisanih kriterijev. Za uporabo pristopa temelječega na internih ratingih ali internih sistemih za razvrščanje komitentov bankam, ki bodo izpolnjevale predpisane kriterije, bo potrebno razširiti ZBan.

Veliko dela na regulatornem področju

Uveljavitev treh stebrov nove kapitalne sheme, to je minimalnih kapitalnih zahtev (I.), regulativnega nadzora (II.) in tržne discipline (III.), bo zahtevala velike posege v obstoječo bonitetno regulativo. Predpogoji za izvajanje kapitalne regulative pa so v Sloveniji izpolnjeni že sedaj:

- sistem oblikovanja rezervacij v bankah je uveljavljen in dokaj rigorozen,
- računovodska infrastruktura, z izjemo nekaterih posebnosti, ki so hipoteka preteklega gospodarskega sistema (npr. revalorizacija), ne odstopa bistveno od mednarodno priznanih računovodskih standardov, vendar se bo morala v prihodnje hitreje prilagajati razvoju v bančnem sektorju in napovedanim spremembam v mednarodno računovodski ureditvi,
- slovenski bančni nadzor izpolnjuje glavnino temeljnih načel za učinkovit bančni nadzor.

Potrebne bodo tudi spremembe nekaterih podzakonskih aktov.

Zaradi sprememb v standardiziranem pristopu glede na obstoječo ureditev bo potrebno spremeniti **sklep o kapitalni ustreznosti** (Ur.l. RS, št. 16/01) v smislu spremembe uteži za tehtanje terjatev pri izračunu tveganju prilagojene aktive, ki naj bi se v večji meri naslanjale na zunanje ratinge oziroma bonitetne ocene, podeljene dolžnikom bank s strani rating agencij. V Sloveniji se pri obravnavi državnega tveganja (sovereign risk) v sklepu o kapitalni ustreznosti nismo odločili za uvedbo klubskega pristopa oz. za ugotavljanje tveganosti držav glede na njihovo članstvo v OECD, tako da nova ureditev na tem področju za banke ne bo prinesla pomembnejših sprememb.

Tudi pri tehtanju terjatev do bank naš obstoječi sistem ne izhaja iz klubskega pristopa in se že navezuje na prvovrstnost bank in rok zapadlosti, kar pomeni manjše spremembe za slovenske banke ob uveljavitvi novih pravil. V Sloveniji je sicer zaenkrat s strani bonitetnih agencij ocenjen majhen delež bančnih komitentov (podjetij), ki se v prihodnosti lahko poveča. V tem primeru se bodo kapitalne zahteve za visoko rangirana podjetja, zadolžena pri naših bankah, lahko zmanjšale. V vsakem primeru bo Banka Slovenije tista, ki bo presojala ustreznost zunanjih ratingov oz. metodologijo za njihovo določanje, uporabljeno v bonitetnih agencijah.

Spremembe v sklepu o kapitalni ustreznosti bodo potrebne tudi zaradi nekaterih drugih novosti, ki jih bodo prinesla nova kapitalna pravila, npr. strožje in kompleksnejše obravnave tehnik za zmanjševanje tveganja (credit risk mitigation), strožje obravnave terjatev, zavarovanih z zastavo premoženja, uvedbe višjih kategorij tveganj (utež 150%) itn. Novost za naše banke bo tudi uvedba kapitalnih zahtev za operativno tveganje, ki bi lahko povzročila padec koeficientov kapitalne ustreznosti.

Na področju konsolidiranega nadzora bo uveljavitev nove kapitalске ureditve prinesla spremembe predvsem zaradi obvezne subkonsolidacije, ki pomeni ugotavljanje izpolnjevanja kapitalskih omejitev in zahtev na vseh nivojih bančnih skupin in ne le na nivoju nadrejene banke v bančni skupini. Večje spremembe **sklepa o nadzoru bank in hranilnic na konsolidirani osnovi** (Ur. l. RS, št. 109/99) pa zaradi tega ne bodo potrebne.

Slovenske banke bodo morale ob uveljavitvi tretjega stebra novega kapitalskega sporazuma oziroma uvajanjem koncepta večje tržne discipline razkrivati več pomembnejših kvantitativnih in kvalitativnih podrobnosti o svojem finančnem položaju, rezultatu, obvladovanju tveganj ipd. Na področju poročanja bank oz. predpisovanja minimalnega obsega razkritja podatkov ima Banka Slovenije zadostna zakonska pooblastila, ki jih bo potrebno udejaniti v smislu spremembe naših sklepov (npr. **sklep o poslovnih knjigah in poslovnih poročilih bank in hranilnic** – Ur. l. RS, št. 39/99, 50/99, 63/99 in **sklep o podrobnejši vsebini poročil iz 127. člena ZBan** – Ur. l. RS, št. 32/99, 89/99).

Potrebna okrepitev on-site nadzora zaradi razširjenih pooblastil in novih nalog

Nadzorniki bomo morali svoje nadzorne metode prilagajati novim analitičnim pristopom, ki jih banke uporabljajo (ali jih bodo začele uporabljati) pri samooceni kapitalске ustreznosti in določanju internih kapitalskih ciljev. Pri on-site nadzoru naših bank bo potrebno v prihodnje posebno pozornost namenjati tudi področju drugih (nekreditnih) tveganj, med katerimi velja omeniti obrestno in operativno tveganje. Izvajanje nadzora v okviru drugega stebra bo namenjeno tudi preverjanju internih sistemov za razvrščanje komitentov in njihovi ustreznosti za uporabo v regulatorne namene ter ocenjevanju procesov interne alokacije kapitala v bankah.

V neposrednih pregledih v bankah bo potrebno več pozornosti namenjati nekreditnim tveganjem.

69. člen ZBan-a, dopoljen z zakonom o spremembah in dopolnitvah ZBan (Ur. l. RS, št. 59/01), daje Banki Slovenije možnost, da od posamezne banke zahteva izpolnjevanje višjega količnika kapitalске ustreznosti od minimalnega 8%, s čimer je postavljen temelj za učinkovito izvajanje drugega stebra nove kapitalске ureditve.

Nujno seznanjanje bank z novostmi na področju kapitalске regulative in nadzora ter njihovo strokovno usposabljanje

Tudi banke se bodo morale začeti intenzivno pripravljati na zaživetje tristebrne kapitalске sheme, še posebej, če bodo hotele izkoristiti različne oblike kapitalskih ugodnosti ali olajšav, ki jih novi kapitalški standardi ponujajo. Izvajanje novih kapitalskih pravil pa bo povezano tudi s številnimi novimi zahtevami, ki jih morajo banke poznati, da bodo lahko pravočasno in ustrezno odgovorile nanje.

3. HRANILNO KREDITNE SLUŽBE

30.06.2001 je v Sloveniji delovalo 57 hranilno kreditnih služb.

V Sloveniji je konec junija 2001 delovalo 57 hranilno kreditnih služb. Večina je bila ustanovljena pri kmetijskih in gozdarskih zadrugah in je včlanjena v Zvezo hranilno kreditnih služb, ki je po statusu tudi hranilno kreditna služba. Do sedaj so se hranilno kreditne službe v Republiki Sloveniji ustanovljale po posebnem zakonu o hranilno kreditnih službah, ki je bil prvič sprejet že leta 1969, nato pa ga je leta 1990 nadomestil veljavni zakon. Za ustanovitev hranilno kreditnih služb ni bil predpisan osnovni kapital, pogoje za delo hranilno kreditnih služb so zagotovili ustanovitelji. Zakon določa, da ustanovitelji neomejeno in solidarno jamčijo za hranilne vloge in vse obveznosti hranilno kreditne službe. Le v primeru, da hranilno kreditna služba pridobi garancijo banke, subsidiarno jamči za tako zavarovane hranilne vloge tudi Republika Slovenija. Hranilno kreditne službe, ki so članice Zveze hranilno kreditnih služb, so pri njej dolžne imeti likvidnostno rezervo v višini najmanj 5% vpoglednih vlog za namen medsebojnega zagotavljanja sredstev v primeru likvidnostnih težav.

Osnovni namen poslovanja hranilno kreditnih služb je v zbiranju hranilnih vlog prebivalstva (predvsem kmetov) in vračanju sredstev v panogo z dajanjem kreditov svojim ustanoviteljem - zadrugam in občanom. Zaradi tega je poslovanje hranilno kreditnih služb povsem lokalnega značaja.

Hranilno kreditne službe so majhne institucije, ki poslujejo le z ozkim krogom komitentov.

Po stanju na dan 30.06.2001 je znašala bilančna vsota vseh hranilno kreditnih služb v Sloveniji 59,7 mia SIT, kar je približna velikost srednje banke v Republiki Sloveniji. Hranilno kreditne službe so majhne institucije, ki poslujejo le z ozkim krogom komitentov.

Banka Slovenije je že pred uveljavitvijo zakona o bančništvu spremljala hranilno kreditne službe glede statistike in monetarne politike. Hranilno kreditne službe so bile že na podlagi zakona o bankah in hranilnicah dolžne voditi poslovne knjige in izpolnjevati obvezno rezervo. Tako Banki Slovenije že od leta 1992 redno pošiljajo mesečna poročila o knjigovodskem stanju računov, letne računovodske izkaze in poročila o izpolnjevanju obvezne rezerve, od leta 1995 pa tudi poročila o povprečnih obrestnih merah. Prva bonitetna poročila so hranilno kreditne službe začele pošiljati marca 2001 po stanju na zadnji dan leta 2000 v zvezi z razvrščanjem bilančnih in zunajbilančnih terjatev.

Zakon o bančništvu upošteva specifično hranilno kreditnih služb, hkrati pa tudi dejstvo, da so to po vsebini kreditne institucije in da morajo kot take v prihodnosti izpolnjevati določila evropskih direktiv za kreditne institucije. V zakonu je v skladu z Drugo bančno direktivo zahtevan tako za hranilnice kot za hranilno kreditne službe minimalni kapital v višini 220 mio SIT (1 mio EUR). Prehodno petletno obdobje (od uveljavitve zakona o bančništvu) za hranilno kreditne službe jim bo omogočilo, da se bodo prilagodile zahtevam glede višine minimalnega kapitala in drugim določbam zakona, ki se nanašajo na upravljanje s tveganji in na skrbno ter varno poslovanje.

Za hranilno kreditne službe je bilo pri Evropski uniji doseženo prehodno obdobje (do 31.12.2004) za uveljavitev kapitalskih in drugih zahtev varnega in skrbnega poslovanja po evropskih bančnih direktivah.

Hranilno kreditne službe so se dolžne postopoma uskladiti z določili zakona o bančništvu.

Banka Slovenije je v decembru 1999 sprejela sklep o usklajevanju hranilno kreditnih služb z zakonom o bančništvu, na podlagi katerega so hranilno kreditne službe dolžne postopoma izpolnjevati določila, ki veljajo za kreditne institucije, tako da bodo ob koncu petletnega prilagoditvenega obdobja v letu 2004 popolnoma usklajene. Tako bodo morale hranilno kreditne službe, ki se bodo nameravale uskladiti, do 31.12.2001 povečati »kapital« tako, da bo ta dosegel najmanj polovico zahtevanega minimalnega kapitala in ga nato povečati tako, da bo ta znašal od 31.12.2003 dalje najmanj zakonsko določen minimalni osnovni kapital (220 mio SIT). Takrat morajo hranilno kreditne službe dosegati tudi predpisano kapitalsko ustreznost in spoštovati omejitve izpostavljenosti do posamezne osebe ali skupine povezanih oseb, ter omejitve glede vsote vseh velikih izpostavljenosti. Sam sklep določa tudi obveznost ocenjevanja bonitete terjatev, oblikovanja rezervacij za kreditna in druga tveganja ter način poročanja Banki Slovenije.

Nobena hranilno kreditna služba do 29.01.2001 ni sprejela sklepa o začetku postopka likvidacije, vendar pa se je večina hranilno kreditnih služb odločila, da se bodo pripojile

k Zvezi hranilno kreditnih služb, banki ali finančni organizaciji. Preostale (predvidoma 17 hranilno kreditnih služb) se morajo usklajevati z zakonom o bančništvu na način in v rokih, določenih s sklepom o usklajevanju hranilno kreditnih služb z določbami zakona o bančništvu. To velja tudi za tiste hranilno kreditne službe, ki bi se kasneje odločile za združitev z drugo institucijo. Usklajevati se morajo do vpisa združitve v sodni register.

Hranilno kreditne službe, ki prilagoditve do februarja leta 2004 ne bodo opravile, bodo predlagane za prisilno likvidacijo.

4. REFORMA PLAČILNIH SISTEMOV IN GOTOVINSKEGA POSLOVANJA V LETU 2000 IN PRVI POLOVICI LETA 2001

4.1. Plačilni sistemi

V letu 2000 in 2001 se nadaljuje reforma plačilnih sistemov, ki jo kot medinstitucionalni projekt vodi Banka Slovenije. Po vzpostavitvi infrastrukturnih plačilnih sistemov bruto poravnave v realnem času (v nadaljevanju BPRČ) in neto klirinškega sistema Žiro kliring v letu 1998, ki predstavljata prvo raven reformnih ciljev, od 11.09.2000 poteka prenos (migracija) računov pravnih oseb iz okolja Agencije za plačilni promet (APP) v banke.

Glavna pozornost v obravnavanem obdobju je bila tako namenjena migraciji računov pravnih oseb v bančno okolje, ki pravzaprav predstavlja glavni cilj reforme plačilnih sistemov.

Prenos računov pravnih oseb v bančno okolje

V skladu s tretjim odstavkom 73. člena zakona o Agenciji za plačilni promet so bili pripravljene Kriteriji za opravljanje plačilnega prometa za pravne osebe v državi, ki, potrjeni s strani guvernerja Banke Slovenije in ministra za finance, predstavljajo temelj za izdajo dovoljenj bankam za prenos računov pravnih oseb v banke. Kriterije sestavljajo formalne in tehnične zahteve, ki jih morajo banke izpolnjevati za pridobitev dovoljenja.

Banka Slovenije in Ministrstvo za finance sta, po objavi Kriterijev (Ur. list RS št. 37/00 in 39/00), objavila organizacijsko-tehnična navodila za izvajanje nalog, določenih v njih. Navodila je pripravila Banka Slovenije s sodelovanjem APP, Davčne uprave Republike Slovenije in Ministrstva za finance.

Vzporedno s pripravo navodil za izvajanje nalog so potekale priprave na izdajo posebnega dovoljenja bankam za prevzem vodenja računov pravnih oseb in opravljanje domačega plačilnega prometa zanje. Banke so Banki Slovenije predložile dokumentacijo, iz katere je bilo razvidno, da izpolnjujejo pogoje, določene v Kriterijih. Banka Slovenije in Ministrstvo za finance sta tako konec julija 2000 podpisala sklepe za izdajo posebnega dovoljenja vsem bankam, obenem pa je bil določen datum začetka migracije računov pravnih oseb v banke – 11. september 2000.

Prenos računov pravnih oseb v konkurenčno okolje, kot druga raven ciljev reforme, poteka organizirano in postopno ter usklajeno z Ministrstvom za finance in Agencijo za plačilni promet. Prenos računov pravnih oseb je načrtovan v sedmih obdobjih (trimesečjih), s predvidenim zaključkom junija 2002.

Do konca leta 2000 je račun iz APP v banko preneslo 1.553, do konca junija 2001 pa 8.425 pravnih oseb.

Glede na to, da je poglobilni cilj reforme plačilnih sistemov prenos računov in plačilnega prometa pravnih oseb iz Agencije za plačilni promet v bančno okolje, je bil že v letu 1999 sprejet sklep, da se izvajanje reforme nadaljuje s pripravami bank na vodenje računov pravnih oseb v obliki pilotskega usposabljanja bank.

Glavni cilj reforme plačilnih sistemov je prenos računov pravnih oseb iz okolja Agencije za plačilni promet v banke.

Prenos računov pravnih oseb v bančno okolje se bo predvidoma zaključil junija 2002.

S pilotskim usposabljanjem bank so bili doseženi naslednji cilji:

- § pripraviti okolje v bankah za vodenje računov pravnih oseb in za opravljanje plačilnega prometa, združenega z vsemi storitvami za komitenta,
- § pridobiti izkušnje za prenos računov pravnih oseb v banke, tako v bankah kot pri pravnih osebah,
- § omogočiti, da bodo vse banke hkrati pripravljene za prevzem vodenja računov pravnih oseb,
- § ugotoviti pripravljenost bank za opravljanje plačilnega prometa.

Po uspešnem začetku procesa migracije in dokazani pripravljenosti bank je bil projekt pilotskega usposabljanja bank junija 2001 zaključen.

Zakon o plačilnem prometu

Zakon o plačilnem prometu je v pripravi.

Aktivnosti reforme plačilnih sistemov so bile v obravnavanem obdobju intenzivneje usmerjene tudi v pripravo novega zakona o plačilnem prometu. Nosilec aktivnosti za pripravo zakona je Ministrstvo za finance, ki je pripravilo novo besedilo zakona za drugo branje v parlamentu.

Predlog zakona vsebuje določbe o opravljanju storitev plačilnega prometa, ki pomenijo medbančno poravnavo, storitev, ki so povezane s plačilnim prometom, določbe o vodenju transakcijskega računa in izdaji plačilnega instrumenta. V zakonu so pomembne določbe o nadzoru in zmanjševanju tveganj v plačilnih sistemih, predvsem pa je bil pri njegovi pripravi zasledovan cilj usklajenost z evropskimi direktivami in priporočili Evropske centralne banke s področja plačilnih sistemov. Z zakonom bodo podane tudi osnove za preoblikovanje Agencije za plačilni promet, iz katere bosta ustanovljeni novi instituciji, t.j. Agencija RS za javnopravne evidence in storitve ter Urad za javna plačila.

Pregledi funkcije izvajanja plačilnega prometa v bankah

Komisija Banke Slovenije je izvedla pregled organizacijsko-tehničnih in kadrovskih pogojev bank za prenos računov pravnih oseb v banke.

Na podlagi sklepov Sveta Banke Slovenije na 203. in 205. seji je bila oblikovana Komisija Banke Slovenije za ugotovitev skladnosti pregledane dokumentacije za opravljanje plačilnega prometa za pravne osebe v državi z dejanskim stanjem v bankah, ki je svoje delo opravila predvsem v vlogi pregleda nad delovanjem plačilnih sistemov (*oversight*). Komisija je izvedla pregled organizacijsko-tehničnih in kadrovskih pogojev bank za prenos računov pravnih oseb iz Agencije za plačilni promet v banke.

Delo komisije je bilo pregled funkcij plačilnega prometa ob pregledih s to funkcijo povezanih področij gotovinskega poslovanja, informacijske tehnologije in notranje revizije oziroma usklajenosti dejanskega stanja v banki s posredovano dokumentacijo glede izpolnjevanja Kriterijev za opravljanje plačilnega prometa za pravne osebe v državi.

Ob pregledih vseh 24 bank so bili pripravljene zapisniki z navedenimi ugotovljenimi pomanjkljivostmi in priporočili ter postavljenimi roki za njihovo odpravo. Opažene pomanjkljivosti zadevajo predvsem subjektivne in organizacijske napake (pomanjkanje vodstvenega nadzora), sicer pa je bila v splošnem ugotovljena zadovoljiva pripravljenost bank za prevzem in vodenje računov pravnih oseb.

Vzpostavitev poravnave denarnega dela poslov z vrednostnimi papirji preko BPRČ

Nadaljeval se je projekt vzpostavitve poravnave denarnega dela poslov z vrednostnimi papirji preko reformiranih plačilnih sistemov.

V letu 2000 in prvem polletju 2001 se je nadaljeval medinstitucionalni projekt vzpostavitve poravnave denarnega dela poslov z vrednostnimi papirji preko reformiranih plačilnih sistemov, ki ga vodita Banka Slovenije in Centralna klirinško depotna družba (KDD).

Projekt ima dva temeljna segmenta, t.j. vzpostavitev poravnave denarnega dela poslov z vrednostnimi papirji, sklenjenih na organiziranem trgu vrednostnih papirjev (Ljubljanski Borzi vrednostnih papirjev), preko sistema BPRČ in vključuje tudi prenos posebnih računov bank in borzno posredniških družb iz APP v banke in Banko Slovenije, ter vzpostavitev denarne poravnave izvenborznih (OTC) poslov v centralnobančnem denarju in v realnem času po principu DVP (*Delivery versus Payment* oz. dostava proti plačilu). Slednje v povezavi s sistemom BPRČ Banke Slovenije omogoča dokončno poravnavo sklenjenih poslov (sočasno na strani denarja in vrednostnih papirjev) v zelo kratkem času še isti dan (posli, sklenjeni na organiziranem trgu, se namreč poravnava na osnovi T+2, t.j. z dvodnevnim zamikom).

V projektu je bila posebna pozornost namenjena segmentu poravnave OTC poslov, predvsem z namenom zmanjševanja tveganj pri poravnavi tovrstnih poslov, saj v obstoječem načinu poravnave teh poslov DVP mehanizem ni zagotovljen in so zato udeleženci izpostavljeni predvsem kreditnemu tveganju izgube glavnice. Vzpostavitev teh postopkov močno zmanjšuje v takih poravnavaх prisotna tveganja, hkrati in zato pa je njegova vzpostavitev pomembna tudi za vzpostavitev in razvoj učinkovitega in likvidnega trga s kratkoročnimi dolžniškimi vrednostnimi papirji.

Banka Slovenije je zato v juniju v sistemu BPRČ odprla klirinški poravalni račun KDD. Ta bo namenjen izključno denarni poravnavi poslov z vrednostnimi papirji v centralnobančnem denarju (kar je eno od pomembnih mednarodnih priporočil - *Recommendations for Securities Settlement Systems*), in sicer tako izvenborznih (OTC posli) kot tistih, sklenjenih na organiziranem trgu vrednostnih papirjev.

Obvladovanje tveganj in Temeljna načela za sistemsko pomembne plačilne sisteme

Pomemben del aktivnosti v projektu reforme je namenjen zmanjševanju oz. obvladovanju tveganj v novih plačilnih sistemih in prilagajanju mednarodnim priporočilom in direktivam, še posebej Lamfalussyjevim standardom, Minimalnim skupnim zahtevam za domače plačilne sisteme in Temeljnim načelom za sistemsko pomembne plačilne sisteme. Temeljna načela za sistemsko pomembne plačilne sisteme predstavljajo osnovne smernice in ne načrta oblikovanja plačilnih sistemov. Usmerjena so na tisti del plačilnih sistemov, ki skrbi za medbančni prenos sredstev, spoštovati pa jih morajo vsi sistemsko pomembni plačilni sistemi. V njih je poudarjena skrb za varnost in učinkovitost plačilnih sistemov.

V letu 2000 je bila posebna pozornost namenjena desetim Temeljnim načelom za sistemsko pomembne plačilne sisteme in njihovemu izpolnjevanju v reformiranih plačilnih sistemih v Republiki Sloveniji. V ta namen je bila pripravljena samoocena usklajenosti s Temeljnimi načeli, pozornost njihovemu izpolnjevanju ter oceni tega izpolnjevanja pa je v novembru 2000 posvetila tudi Misija MDS.

Predstavniki misije MDS so ocenili, da sistema BPRČ in Žiro kliring izpolnjujeta ali pretežno izpolnjujeta devet od desetih načel in da sistem APP (ki ni bil ocenjevan) predstavlja edino resno pomanjkljivost z vidika finančnih tveganj, zato je potrebno proces reforme čimprej izpeljati do konca. Pretežno neizpolnjevanje je bilo ugotovljeno pri načelu, ki zahteva, da mora biti v multilateralnem neto plačilnem sistemu zagotovljen pravočasen zaključek poravnave tudi v primeru, da udeležene z najvišjo neto obveznostjo ni sposoben plačati. Z namenom uskladitve tudi s tem načelom se bo v letu 2001 pristopilo k oblikovanju varnostne sheme v sistemu Žiro kliring.

Ocene so tako potrdile, da je razvoj plačilnih sistemov v Sloveniji na pravi poti in da bo imela Slovenija po končani reformi izrazito napredne, učinkovite in varne plačilne sisteme, ki bodo uporabnikom omogočali veliko izbire v smislu sprejemanja tveganj, stroškov in kvalitete storitev ter uravnavanja likvidnosti. Hkrati je primerjava z zahtevami Temeljnih načel opozorila na določene pomanjkljivosti, ki bodo v prihodnje služile kot opomnik za potrebne aktivnosti, katerih rezultat bo izboljšanje delovanja plačilnih sistemov v državi.

Ostale aktivnosti v okviru reforme plačilnih sistemov

V okvir reformnega procesa in nalog Banke Slovenije sodi tudi izobraževanje in seznanjanje strokovne javnosti s prenosom plačilnega prometa v banke, pri čemer je posebnega pomena usposabljanje bančnega osebja s širokim programom. Ta ne zajema ozko samo funkcije izvajanja plačilnega prometa temveč usposabljanje na področju vseh aktivnosti povezanih s plačilnim prometom.

Prav tako so pomembne aktivnosti standardizacije v plačilnem prometu, ki se iz segmenta standardizacije medbančnega plačilnega prometa (pri čemer ima še naprej vodilno vlogo Banka Slovenije) širijo na področje odnosa komitenta z izbrano banko.

Posebna pozornost je bila namenjena izpolnjevanju Temeljnih načel za sistemsko pomembne plačilne sisteme.

Slovenija bo imela po končani reformi napredne, učinkovite in varne plačilne sisteme.

4.2. Gotovinsko poslovanje

Oskrba države s tolarsko gotovino poteka prek depojev bankovcev BS, hranišča kovancev in organizacijskih enot APP.

Oskrba države s tolarsko gotovino v skladu s konceptom migracije gotovinskega plačilnega prometa v bančno okolje nemoteno poteka prek depojev bankovcev BS (v nadaljevanju: depojev), hranišča kovancev ter do prenehanja delovanja še prek organizacijskih enot APP.

V letu 2000 in prvi polovici leta 2001 je delovalo osem depojev bankovcev BS v okviru sedmih poslovnih bank-depozitarjev. Po končanem prehodnem obdobju, od 1. julija 1999 do 31. decembra 1999, ko je BS še izdajala in prevzemala gotovino na sedežu depoja, so s 1. januarjem 2000 depozitarji začeli zagotavljati prevoz gotovine od depoja do BS in obratno. Zaradi racionalizacije poslovanja se depoji začasno, do prenehanja delovanja organizacijskih enot APP, z gotovino oskrbujejo tudi pri podružnicah APP v kraju depoja.

Depoji bankovcev BS se v določeni meri oskrbujejo z gotovino iz rednega gotovinskega poslovanja bank in hranilnic s pravnimi in fizičnimi osebami, ki so uporabnice njihovih storitev.

Neposredne uporabnice depoja imajo sklenjene z depozitarji pogodbe za koriščenje storitev depoja. Transakcije na podlagi teh pogodb so urejene v standardnih količinah po 1.000 bankovcev (sveženj) za dvige in pologe v depo. Posredne uporabnice storitev depoja pa opravljajo transakcije z nestandardnimi količinami bankovcev t.j. količinami, ki so manjše od 1.000 kosov za vsak apoen na trgu bankovcev na drobno, t.j. z nakupi in prodajami pri depozitarjih. S 27. februarjem 2001 je BS zaradi racionalizacije gotovinskega poslovanja formalno omogočila, da se banke in hranilnice na ta način oskrbujejo tudi z večjimi količinami od zgoraj navedenih.

S postopnim prehodom računov pravnih oseb v banke in s tem z izločanjem gotovinskega plačilnega prometa iz APP v banke, slednje izvajajo posle prevzema in izplačevanja gotovine od pravnih oseb. Banke se tako z gotovino oskrbujejo pri komitentih in na trgu z gotovino na drobno, oskrba z gotovino v distribucijskih točkah centralne banke (depojih bankovcev BS) ima tako funkcijo servisiranja presežkov oz. primanjkljajev gotovine iz poslovanja, kar je tudi namen idejnega koncepta distribucije gotovine.

5. ORGANIZACIJA IN NALOGE ODDELKA NADZORA BANČNEGA POSLOVANJA

Oddelek nadzora bančnega poslovanja ima tri odseke.

Nadzor bančnega poslovanja je bil ustanovljen v Banki Slovenije 1. julija 1992. Oddelek se organizacijsko deli na tri odseke:

- Izdajanje dovoljenj
- Analize bančnega poslovanja (off-site)
- Izvajanje kontrole bančnega poslovanja (on-site)

Spremembe na področju zakonodaje in predpisov postavljajo oddelku nove naloge in kažejo potrebo po kadrovskih okrepitvah.

Ob ustanovitvi oddelka je bilo v oddelku 17 zaposlenih, konec junija 2001 pa 46. Od skupno 46 zaposlenih jih je osem v vodstvu oddelka, v odseku analize bančnega poslovanja je bilo konec junija 2001 16 delavcev, v odseku izvajanje kontrole bančnega poslovanja 19 in v odseku izdajanje dovoljenj trije zaposleni. Po uveljavitvi zakona o bančništvu (Uradni list RS, št. 7/99) je prevzel oddelek nove naloge (nadzor na konsolidirani osnovi, nadzor pravnih in fizičnih oseb v primeru utemeljenega suma, da opravljajo bančne storitve, ne da bi za to pridobile dovoljenje Banke Slovenije, nadzor hranilno kreditnih služb, itd), nove naloge pa ima Nadzor bančnega poslovanja tudi po zakonu o potrošniških kreditih (Uradni list RS, št. 70/00). Zaradi novih nalog, med katere sodijo tudi spremljanje evropske zakonodaje, Bazelskih priporočil, neposredni nadzor kreditnih institucij na področju preprečevanja pranja denarja in nadzor bank in hranilnic po zakonu o plačilnem prometu, se bo število zaposlenih do konca leta 2001 predvidoma povečalo na 48, do konca leta 2002 pa na 52.

Poleg skrbnega kadrovanja novih sodelavcev v Nadzoru bančnega poslovanja, od katerih ima tri četrtine univerzitetno izobrazbo, je zelo veliko pozornosti namenjene izobraževanju. Praktične izkušnje zaposlenih se prepletajo s krajšimi izobraževalnimi

oblikami (v obliki seminarjev, delavnic, študijskih obiskov) in/ali dopolnjujejo s teoretičnimi spoznanji predvsem na podiplomskem študiju.

Poglavitne naloge, ki jih opravljajo v posameznih odsekih so:

Izdajanje dovoljenj

- priprava podzakonskih predpisov na področju izdajanja dovoljenj in soglasij,
- svetovanje pri izvajanju predpisov s področja izdajanja dovoljenj in soglasij,
- obdelovanje vlog in priprava poročil za izdajo dovoljenj in soglasij,
- priprava in razlaga odločb o izdanih dovoljenjih,
- kontrola izvajanja izdanih odločb itd.

Analize bančnega poslovanja (off-site)

- izdelovanje systemske podlage za izvajanje nadzora bank in hranilnic,
- spremljanje mednarodnih priporočil na področju nadzora,
- svetovanje pri izvajanju finančne zakonodaje,
- izdelovanje navodil za uporabo računovodskih standardov in računovodsko svetovanje,
- kontroliranje poslovanja bank in hranilnic na podlagi predloženih poročil in druge dokumentacije,
- ukrepanje za odpravo nepravilnosti pri poslovanju bank in hranilnic in spremljanje odprave nepravilnosti,
- analiziranje poslovanja bank in hranilnic,
- sodelovanje z zunanjimi domačimi in tujimi institucijami,
- sodelovanje pri pripravah na kontrolo v bankah in hranilnicah,
- pravno svetovanje,
- računalniška obdelava podatkov itd.

Izvajanje kontrole bančnega poslovanja (on-site)

- priprava na kontrolo na podlagi predloženih poročil bank in hranilnic ter druge dokumentacije, ki so na voljo v oddelku,
- neposredno kontroliranje poslovanja v bankah in hranilnicah, izdelava poročil ter predlogov za ukrepanje,
- ukrepanje za odpravo ugotovljenih nepravilnosti pri poslovanju bank in hranilnic,
- nadzorovanje izvajanja sprejetih ukrepov proti bankam in hranilnicam,
- svetovanje za izboljšanje poslovanja bank in hranilnic pri neposrednih pregledih,
- spremljanje bank in hranilnic (monitoring),
- pripravljane ukrepov za preprečevanje poslabšanja stanja v bankah in hranilnicah,
- sodelovanje pri ugotavljanju pogojev za uvedbo izredne uprave v bankah in hranilnicah,
- sodelovanje pri ugotavljanju pogojev za uvedbo prisilne likvidacije banke in hranilnice,
- sodelovanje pri ugotavljanju pogojev in odločanju o razlogih za stečaj banke in hranilnice,
- v izjemnih primerih upravljanje in vodenje bank in hranilnic,
- sodelovanje z domačimi in tujimi kontrolnimi organi,
- sodelovanje s tujimi revizijskimi hišami itd.

Poročilo pripravili v: **Nadzoru bančnega poslovanja,**

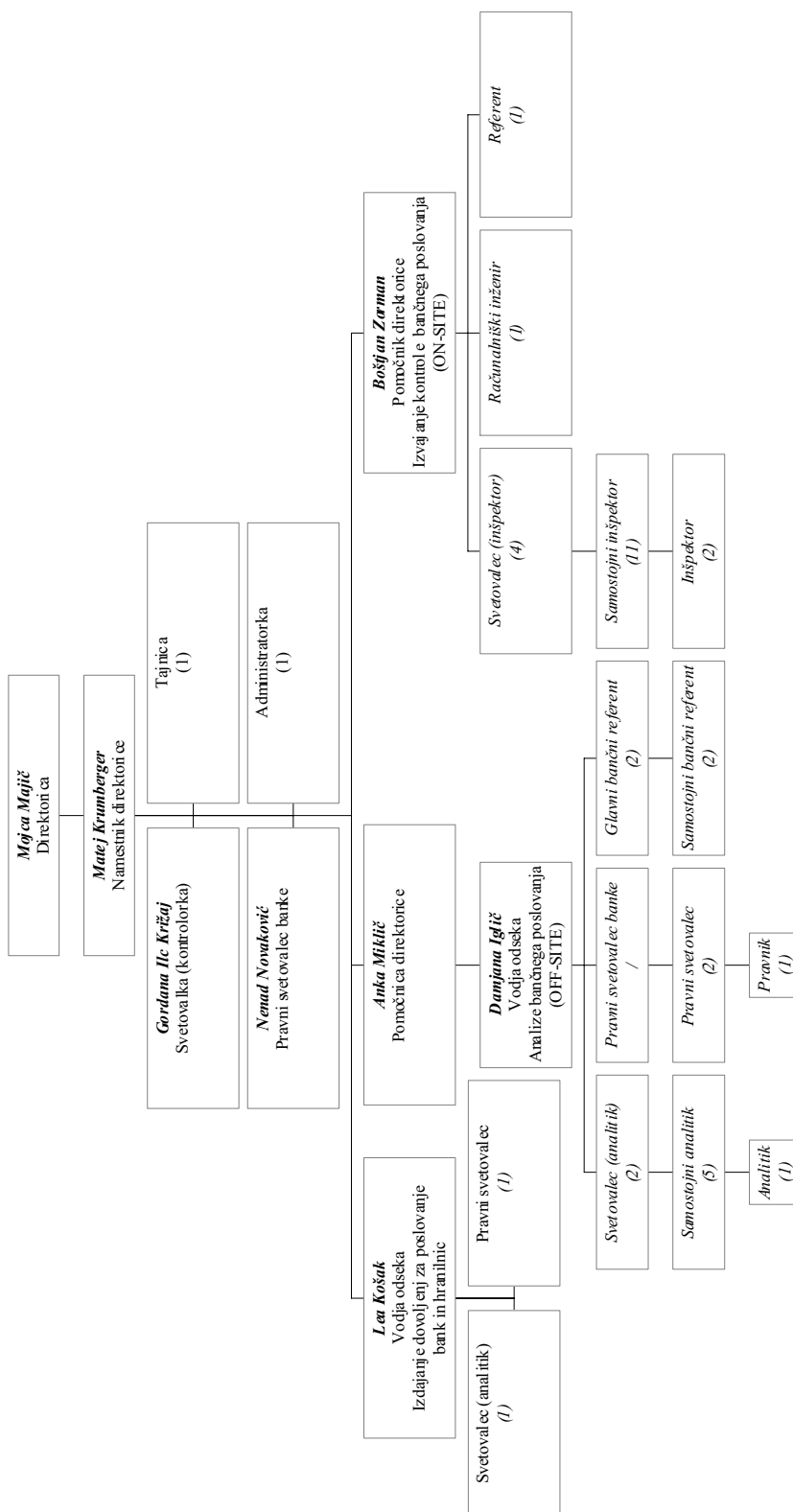
Plačilnih sistemih in Gotovinskem poslovanju
(Reforma plačilnih sistemov in gotovinskega poslovanja)

mag. Mojca Majič
Direktorica
Nadzor bančnega poslovanja

Samo Nučič
Namestnik guvernerja

DDOATKI

**ORGANIZACIJSKA STRUKTURA
NADZORA BANČNEGA POSLOVANJA NA DAN 30.06.2001**



ŠTEVILO IN LASTNIŠTVO BANK IN HRANILNIC

1. Število bank in hranilnic v Sloveniji¹⁾

Leto ²⁾	31/12/92	31/12/93	31/12/94	31/12/95	31/12/96	31/12/97	31/12/98	31/12/99	31.12.00	30.06.01
Banke	30	32	33	31	29	28	24	25	25	25
Hranilnice	15	13	11	8	7	6	6	6	3	3

2. Število bank v večinski tuji lasti³⁾

Leto ²⁾	31/12/92	31/12/93	31/12/94	31/12/95	31/12/96	31/12/97	31/12/98	31/12/99	31.12.00	30.06.01
Banke	2	5	6	6	4	4	3	5	6	6

3. Število bank v večinski državni lasti⁴⁾

Leto	31/12/92	31/12/93	31/12/94	31/12/95	31/12/96	31/12/97	31/12/98	31/12/99	31.12.00	30.06.01
Banke	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3

¹⁾ Upoštevane so le delujoče banke in hranilnice.

²⁾ Podatki v letu 1999 in 2000 vključujejo podružnico tuje banke v Sloveniji.

³⁾ Lastništvo tujih oseb nad 50%. Vse hranilnice so v 100% lasti domačih oseb.

⁴⁾ Lastništvo države nad 50%.

Poštna banka Slovenije, ki je vključena v tabeli pri vseh letih, je bila od ustanovitve do 31.12.1994 v lasti PTT podjetja Slovenije, od 1.1.1995 do 20.12.1996 v 100% lasti Republike Slovenije, od 21.12.1996 dalje pa v lasti Pošte Slovenije d.o.o., Maribor (katere ustanovitelj je Republika Slovenija).

BILANČNE VSOTE IN ZUNAJBILANČNE OBVEZNOSTI BANK IN HRANILNIC

4. Bilančne vsote bank in hranilnic

v mia SIT

Leto	31.12.93	31.12.94	31.12.95	31.12.96	31.12.97	31.12.98	31.12.99	31.12.00	30.06.01 ¹⁾
Banke	937,2	1.183,4	1.497,5	1.729,0	2.022,0	2.350,4	2.687,6	3.192,8	3.489,3
Hranilnice	2,1	2,7	4,4	5,1	7,2	9,5	11,0	12,3	13,7

4.a. Stopnje rasti bilančnih vsot bank in hranilnic

v %

Leto	31.12.93	31.12.94	31.12.95	31.12.96	31.12.97	31.12.98	31.12.99	31.12.00	30.06.01 ¹⁾
Banke	49,3	26,3	26,5	15,5	16,9	16,2	14,3	18,8	9,3
Hranilnice	-19,2	28,6	63,0	15,9	41,2	31,9	16,2	11,4	11,3

5. Tvegane zunajbilančne obveznosti²⁾

v mia SIT

Leto	31.12.93	31.12.94	31.12.95	31.12.96	31.12.97	31.12.98	31.12.99	31.12.00	30.06.01 ¹⁾
Banke	288,7	292,5	347,0	338,9	382,6	503,7	568,5	701,7	789,4
Hranilnice	0,059	0,004	0,027	0,122	0,036	0,093	0,088	0,038	0,061

5.a. Stopnje rasti tveganih zunajbilančnih obveznosti

v %

Leto	31.12.93	31.12.94	31.12.95	31.12.96	31.12.97	31.12.98	31.12.99	31.12.00	30.06.01 ¹⁾
Banke		1,3	18,6	-2,3	12,9	31,7	12,9	23,4	12,5
Hranilnice		-93,2	575,0	351,9	-70,5	158,3	-5,5	-56,2	57,7

¹⁾ Podatki za 31.03.2001 in 30.06.2001 niso revidirani.

²⁾ Med tvegane zunajbilančne obveznosti štejemo garancije, nepokrite akreditive, avalirane in akceptirane menice, prevzete nepreklicne obveznosti ter vse ostale obveznosti banke, pri katerih lahko nastane obveznost banke za plačilo.

KREDITI NEBANČNEMU SEKTORJU IN OBVEZNOSTI DO NEBANČNEGA SEKTORJA BANK IN HRANILNIC

6. Krediti nebančnemu sektorju

v mia SIT

Leto	31.12.93	31.12.94	31.12.95	31.12.96	31.12.97	31.12.98	31.12.99	31.12.00	30.06.01 ¹⁾
Banke	347,3	416,4	607,9	725,6	862,4	1.108,8	1.388,4	1.636,6	1.754,6
Hranilnice	1,4	1,9	3,2	4,0	5,2	7,1	8,8	10,8	11,9

6.a. Stopnje rasti kreditov nebančnemu sektorju

v %

Leto	31.12.93	31.12.94	31.12.95	31.12.96	31.12.97	31.12.98	31.12.99	31.12.00	30.06.01 ¹⁾
Banke	53,5	19,9	46,0	19,4	18,9	28,6	25,2	17,9	7,2
Hranilnice	-12,5	35,7	68,4	25,0	30,0	36,5	23,8	22,4	10,4

7. Obveznosti do nebančnega sektorja

v mia SIT

Leto	31.12.93	31.12.94	31.12.95	31.12.96	31.12.97	31.12.98	31.12.99	31.12.00	30.06.01 ¹⁾
Banke	492,0	712,6	916,6	1.169,4	1.412,2	1.667,7	1.859,0	2.157,5	2.369,0
Hranilnice	1,6	1,7	2,8	3,2	4,6	6,0	7,7	9,5	10,1

7.a. Stopnje rasti obveznosti do nebančnega sektorja

v %

Leto	31.12.93	31.12.94	31.12.95	31.12.96	31.12.97	31.12.98	31.12.99	31.12.00	30.06.01 ¹⁾
Banke	64,1	44,8	28,6	27,6	20,8	18,1	11,5	16,1	9,8
Hranilnice	-27,3	6,3	64,7	14,3	43,8	30,4	28,5	23,6	6,4

¹⁾ Podatki za 30.06.2001 niso revidirani.

DODATEK 5

BILANČNE VSOTE IN TRŽNI DELEŽI

		v mio SIT					v %				
	Banke	Bilančne vsote					Tržni delež				
		31.12. 1997	31.12. 1998	31.12. 1999	31.12. 2000	30.06. 2001 ¹⁾	31.12. 1997	31.12. 1998	31.12. 1999	31.12. 2000	30.06. 2001 ¹⁾
1	Nova Ljubljanska banka d.d. Ljubljana ²⁾	549.225	648.595	752.343	918.828	989.026	27,2	27,6	28,0	28,8	28,3
2	Nova Kreditna banka d.d. Maribor	237.654	285.029	321.813	368.109	409.007	11,8	12,1	12,0	11,5	11,7
3	SKB d.d. Ljubljana	241.010	281.184	307.637	323.353	334.713	11,9	12,0	11,4	10,1	9,6
4	Banka Koper d.d. Koper	120.299	137.190	167.905	198.310	222.514	5,9	5,8	6,2	6,2	6,4
5	Abanka d.d. Ljubljana	103.055	123.151	149.301	188.133	217.643	5,1	5,2	5,6	5,9	6,2
6	Banka Celje d.d. Celje	109.246	135.094	155.712	185.182	204.152	5,4	5,7	5,8	5,8	5,9
7	Gorenjska banka d.d. Kranj	90.706	108.041	130.310	159.137	173.694	4,5	4,6	4,8	5,0	5,0
8	Dolenjska banka d.d. Novo mesto	64.675	77.476	87.574	101.129	109.086	3,2	3,3	3,3	3,2	3,1
9	Bank Austria Creditanstalt d.d. Ljubljana	49.808	83.379	83.633	95.367	107.781	2,5	3,5	3,1	3,0	3,1
10	Pomurska banka d.d. M. Sobota, Bs NLB	51.426	55.936	62.138	74.052	80.446	2,5	2,4	2,3	2,3	2,3
11	Krekova banka d.d. Maribor	40.092	50.868	57.811	66.305	70.300	2,0	2,2	2,2	2,1	2,0
12	Banka VIPA d.d. Nova Gorica	43.378	49.446	54.114	60.683	64.438	2,1	2,1	2,0	1,9	1,8
13	Poštna banka Slovenije d.d. Maribor	24.927	37.500	47.811	58.884	64.254	1,2	1,6	1,8	1,8	1,8
14	Probanka d.d. Maribor	29.434	34.204	40.982	48.135	53.457	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
15	Banka Domžale d.d. Domžale, Bs NLB	27.852	32.967	38.023	45.693	51.143	1,4	1,4	1,4	1,4	1,5
16	Koroška banka d.d. Sl. Gradec, Bs NLB	29.351	33.493	38.013	46.370	49.626	1,5	1,4	1,4	1,5	1,4
17	SZKB d.d. Ljubljana	29.263	36.930	41.552	49.407	49.227	1,4	1,6	1,5	1,5	1,4
18	Banka Velenje d.d. Velenje, Bs NLB	27.505	32.395	37.343	41.710	43.711	1,4	1,4	1,4	1,3	1,3
19	Volksbank-Ljudska banka d.d. Ljubljana	17.149	19.730	24.311	31.748	34.875	0,8	0,8	0,9	1,0	1,0
20	S I B d.d. Ljubljana	20.137	21.249	24.595	30.054	34.250	1,0	0,9	0,9	0,9	1,0
21	Banka Zasavje d.d. Trbovlje, Bs NLB	19.921	26.157	25.976	30.258	31.803	1,0	1,1	1,0	0,9	0,9
22	Factor banka d.d. Ljubljana	13.450	14.913	17.490	25.167	31.324	0,7	0,6	0,7	0,8	0,9
23	Hypo Alpe-Adria-Bank d.d. Ljubljana			10.392	23.487	28.014	0,0	0,0	0,4	0,7	0,8
24	Banka Societe Generale d.d. Ljubljana	10.649	11.205	9.568	13.228	18.287	0,5	0,5	0,4	0,4	0,5
25	Kaerntner Sparkasse, podružnica v Sloveniji			1.254	10.063	16.553	0,0		0,0	0,3	0,5
26	Banka Creditanstalt d.d. Ljubljana	31.232					1,5				
27	M banka d.d. Ljubljana, Bs Banke Koper	13.501	14.227				0,7	0,6			
28	UBK banka d.d. Ljubljana, Bs SKB	12.511					0,6				
29	Hmezad banka d.d. Žalec, Bs Banke Celje	11.481					0,6				
30	Hipotekarna banka d.d. Brežice	3.099					0,2				
	Skupaj	2.022.036	2.350.359	2.687.600	3.192.792	3.489.324	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

1) Podatki za 30.06.2001 niso revidirani.

2) Podružnica NLB v Italiji pri podatkih na dan 30.06.2001 ni vključena.

BILANCA STANJA

Zap. štev.	Oznaka bil. post.	VSEBINA	v mio SIT									
			31.12.1994	31.12.1995	31.12.1996	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	30.06.2001 ¹⁾		
1.	A. I.	Denar v blegajni in stanje na računih pri CB	39.602	58.786	58.475	73.888	84.696	88.761	98.631	94.022		
2.	A. II.	Državna obvez. in drugi vred. pap., za reesk. pri CB	0	0	0	0	0	0	0	0		
3.	A. III.	Kreditni bankam	248.059	253.566	309.936	214.874	227.331	252.615	364.388	375.899		
4.	A. IV.	Kreditni strankam, ki niso banke	417.233	607.884	725.610	862.406	1.108.798	1.388.440	1.636.557	1.754.575		
5.	A. V.	Investicijski vrednostni papirji	316.257	387.411	449.161	628.059	615.876	584.586	638.610	734.998		
6.	A. VI.	Tržni vrednostni papirji	20.886	27.293	29.436	61.563	98.690	124.036	154.570	199.836		
7.	A. VII.	Naložbe v kapital neodvisnih strank	16.400	16.082	15.996	15.650	16.173	25.096	26.974	28.872		
8.	A. VIII.	Naložbe v kapital odvisnih strank	6.727	10.022	11.499	16.168	31.479	34.743	39.620	44.688		
9.	A. IX.	Neopredmetena dolgoročna sredstva	974	1.350	2.311	3.625	5.011	8.912	11.022	12.424		
10.	A. X.	Opredmetena osnovna sredstva	49.403	56.748	60.877	73.223	77.863	92.606	105.721	109.779		
11.	A. XI.	Vpisani, a ne vplačani kapital	1.262	0	0	0	0	0	0	0		
12.	A. XII.	Lastne delnice	5.235	3.486	3.231	2.421	2.026	2.195	1.961	877		
13.	A. XIII.	Druga sredstva	55.997	65.063	53.266	56.529	67.979	70.809	94.034	110.798		
14.	A. XIV.	Nevračunani stroški in nezaračunani prihodki	5.987	9.854	9.287	13.629	14.437	14.802	20.705	22.557		
		SKUPAJ SREDSTVA	1.183.423	1.497.544	1.729.083	2.022.037	2.350.359	2.687.600	3.192.792	3.489.324		
15.	P. I.	Obveznosti do bank	205.836	236.602	213.862	204.084	223.738	309.002	399.712	402.727		
16.	P. II.	Obveznosti do strank, ki niso banke	712.824	916.608	1.169.449	1.412.196	1.667.695	1.859.009	2.157.509	2.369.014		
17.	P. III.	Obveznosti iz zdanih vred. pap. in potrdila o vlogah	20.782	45.066	37.082	52.418	57.649	44.755	69.405	90.109		
18.	P. IV.	Druge obveznosti	16.871	24.316	18.726	22.827	22.595	24.025	32.892	56.641		
19.	P. V.	Vnaprej vračunani stroški in neobračunani prihodki	55.098	65.402	56.920	66.547	79.958	91.937	113.198	138.976		
20.	P. VI.	Dolgoročne rezervacije za obveznosti in stroške	30.172	32.905	35.518	36.218	42.443	49.258	57.557	61.944		
21.	P. VII.	Rezervacije za splošna bančna tveganja	0	0	0	0	0	4.502	7.644	9.042		
22.	P. VIII.	Podrejene obveznosti	0	0	0	0	0	25.831	39.264	37.744		
23.	P. IX.	Vpisani kapital	48.963	56.695	56.789	60.385	54.925	58.765	74.315	75.214		
24.	P. X.	Vplačani presežek kapitala	6.896	10.094	8.420	7.720	7.681	9.029	5.447	7.900		
25.	P. XI.	Rezerve	67.363	68.129	72.891	77.512	94.882	98.490	96.557	98.328		
26.	P. XII.	Revalorizacijski popravek kapitala	18.596	31.203	44.580	62.338	76.154	92.633	108.387	122.936		
27.	P. XIII.	Preneseni čisti dobiček ali izguba prejšnjih let	65	-447	1.127	4.393	6.578	10.292	10.953	18.757		
28.	P. XIV.	Čisti dobiček ali izguba poslovnega leta	358	10.971	13.729	15.398	16.061	10.073	19.951	-6		
		SKUPAJ SREDSTVA	1.183.423	1.497.544	1.729.083	2.022.037	2.350.359	2.687.600	3.192.792	3.489.324		
29.	B.	ZUNAJBILANČNE OBVEZNOSTI (od B.1. do B.3.)	402.723	509.513	489.456	615.597	753.145	942.196	1.190.458	1.296.098		
		Bilanca vsota - letno povprečje²⁾	1.060.858	1.324.570	1.640.467	1.879.618	2.184.297	2.541.098	2.953.787	3.374.957		
		Število bank	33	31	29	28	24	25	25	25		

1) Podatki na dan 30.06.2001 niso revidirani.

2) Izračunana kot povprečje stanj konec meseca.

STRUKTURA BILANCE STANJA BANK

Zap. št.	Oznaka bil. post.	VSEBINA	% od bilantne vsote konec meseca									
			31.12.1994	31.12.1995	31.12.1996	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	30.06.2001 ¹⁾		
1.	A. I.	Denar v blagajni in stanje na računih pri CB	3,3	3,9	3,4	3,7	3,6	3,3	3,1	2,7		
2.	A. II.	Državne obvez. in drugi vred. pap., za reesk. pri CB	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		
3.	A. III.	Kreditni bankam	21,0	16,9	17,9	10,6	9,7	9,4	11,4	10,8		
4.	A. IV.	Kreditni strankam, ki niso banke	35,3	40,6	42,0	42,7	47,2	51,7	51,3	50,3		
5.	A. V.	Investicijski vrednostni papirji	26,7	25,9	26,0	31,1	26,2	21,8	20,0	21,1		
6.	A. VI.	Tržni vrednostni papirji	1,7	1,8	1,7	3,0	4,2	4,6	4,8	5,7		
7.	A. VII.	Naložbe v kapital neodvisnih strank	1,4	1,1	0,9	0,8	0,7	0,9	0,8	0,8		
8.	A. VIII.	Naložbe v kapital odvisnih strank	0,6	0,7	0,7	0,8	1,3	1,3	1,2	1,3		
9.	A. IX.	Neopredmetena dolgoročna sredstva	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,3	0,3	0,4		
10.	A. X.	Opredmetena osnovna sredstva	4,2	3,8	3,5	3,6	3,3	3,4	3,3	3,1		
11.	A. XI.	Vpisani, a ne vplačani kapital	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		
12.	A. XII.	Lastne delnice	0,4	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0		
13.	A. XIII.	Druge sredstva	4,7	4,3	3,1	2,8	2,9	2,6	2,9	3,2		
14.	A. XIV.	Nevračunani stroški in nezaračunani prihodki	0,5	0,7	0,5	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6		
		SKUPAJ SREDSTVA	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0		
15.	P. I.	Obveznosti do bank	17,4	15,8	12,4	10,1	9,5	11,5	12,5	11,5		
16.	P. II.	Obveznosti do strank, ki niso banke	60,2	61,2	67,6	69,8	71,0	69,2	67,6	67,9		
17.	P. III.	Obveznosti iz izdanih vred. pap. in potrdila o vlogah	1,8	3,0	2,1	2,6	2,5	1,7	2,2	2,6		
18.	P. IV.	Druge obveznosti	1,4	1,6	1,1	1,1	1,0	0,9	1,0	1,6		
19.	P. V.	Vnaprej vračunani stroški in neobračunani prihodki	4,7	4,4	3,3	3,3	3,4	3,4	3,5	4,0		
20.	P. VI.	Dolgoročne rezervacije za obveznosti in stroške	2,5	2,2	2,1	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8		
21.	P. VII.	Rezervacije za splošna bančna tveganja	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,2	0,3		
22.	P. VIII.	Podrejene obveznosti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	1,2	1,1		
23.	P. IX.	Vpisani kapital	4,1	3,8	3,3	3,0	2,3	2,2	2,3	2,2		
24.	P. X.	Vplačani presežek kapitala	0,6	0,7	0,5	0,4	0,3	0,3	0,2	0,2		
25.	P. XI.	Rezerve	5,7	4,5	4,2	3,8	4,0	3,7	3,0	2,8		
26.	P. XII.	Revalorizacijski popravek kapitala	1,6	2,1	2,6	3,1	3,2	3,4	3,4	3,5		
27.	P. XIII.	Preneseni čisti dobiček ali izguba prejšnjih let	0,0	0,0	0,1	0,2	0,3	0,4	0,3	0,5		
28.	P. XIV.	Čisti dobiček ali izguba poslovnega leta	0,0	0,7	0,8	0,8	0,7	0,4	0,6	0,0		
		SKUPAJ SREDSTVA	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0		
29.	B.	ZUNAJBILANČNE OBVEZNOSTI (od B.1. do B.3.)	34,0	34,0	28,3	30,4	32,3	35,1	37,3	37,1		

¹⁾ Podatki na dan 30.06.2001 niso revidirani.

IZKAZ USPEHA BANK

v mio SIT

		1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	1. - 6.2001 ¹⁾
1.	Obrestni prihodki	136.038	242.324	266.484	293.258	280.785	300.353	434.505	227.292
2.	Obrestni odhodki	101.244	183.615	183.790	208.746	190.632	205.583	311.207	163.828
3.	Neto obresti	34.794	58.709	82.694	84.512	90.153	94.770	123.298	63.464
4.	Neto ostalo	9.284	14.291	9.430	16.926	20.437	26.173	32.733	13.395
	- neto provizije	11.695	19.736	23.627	26.923	30.206	33.726	37.858	21.213
	- neto finančni posli	7.194	8.386	-886	7.462	6.691	9.541	13.355	6.616
	- ostalo ²⁾	-9.605	-13.832	-13.310	-17.460	-16.460	-17.094	-18.480	-14.434
5.	Bruto prihodki (3+4)	44.078	73.000	92.124	101.438	110.590	120.944	156.032	76.860
6.	Splošni upravni stroški	28.151	42.280	50.293	58.111	65.808	74.408	86.228	45.964
	- stroški dela	1.921	26.911	31.843	35.361	38.343	43.701	49.085	26.712
7.	Neto prihodki (5-6)	15.927	30.720	41.831	43.327	44.782	46.536	69.804	30.896
8.	Neto rezervacije in neto odpisi	-11.253	-16.962	-23.489	-22.240	-18.806	-26.401	-37.233	-11.634
9.	Dobiček pred obdavčitvijo (7-8)	4.673	13.759	18.342	21.087	25.976	20.134	32.571	19.262
10.	Davek	243	1.487	2.550	5.747	9.915	10.085	12.620	
11.	Dobiček po obdavčitvi (9-10)	4.430	12.271	15.792	15.340	16.061	10.049	19.951	

¹⁾ Podatki za prvo polovico leta 2001 niso revidirani.

²⁾ Drugi prihodki od poslovanja + Izredni prihodki - Amortizacija - Drugi odhodki poslovanja - Revalorizacija kapitala, osnovnih sredstev in kap. naložb - Izredni odhodki

STRUKTURA IZKAZA USPEHA BANK

v % od povprečne bilančne vsote

		1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	1. - 6.2001 ¹⁾
1.	Obrestni prihodki	12,8	18,3	16,2	15,6	12,9	11,8	14,7	6,7
2.	Obrestni odhodki	9,5	13,9	11,2	11,1	8,7	8,1	10,5	4,9
3.	Neto obresti	3,3	4,4	5,0	4,5	4,1	3,7	4,2	1,9
4.	Neto ostalo	0,9	1,1	0,6	0,9	0,9	1,0	1,1	0,4
	- neto provizije	1,1	1,5	1,4	1,4	1,4	1,3	1,3	0,6
	- neto finančni posli	0,7	0,6	-0,1	0,4	0,3	0,4	0,5	0,2
	- ostalo	-0,9	-1,0	-0,8	-0,9	-0,8	-0,7	-0,6	-0,4
5.	Bruto prihodki (3+4)	4,2	5,5	5,6	5,4	5,1	4,8	5,3	2,3
6.	Splošni upravni stroški	2,7	3,2	3,1	3,1	3,0	2,9	2,9	1,4
	- stroški dela	0,2	2,0	1,9	1,9	1,8	1,7	1,7	0,8
7.	Neto prihodki (5-6)	1,5	2,3	2,5	2,3	2,1	1,8	2,4	0,9
8.	Neto rezervacije in neto odpisi	-1,1	-1,3	-1,4	-1,2	-0,9	-1,0	-1,3	-0,3
9.	Dobiček pred obdavčitvijo (7-8)	0,4	1,0	1,1	1,1	1,2	0,8	1,1	0,6
10.	Davek	0,0	0,1	0,2	0,3	0,5	0,4	0,4	
11.	Dobiček po obdavčitvi (9-10)	0,4	0,9	1,0	0,8	0,7	0,4	0,7	

¹⁾ Podatki za prvo polovico leta 2001 niso revidirani.

POSTAVKE IZKAZA USPEHA BANK V PRIHODKIH BANK

		v %							
		1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	1. - 6.2001 ¹⁾
% od bruto prihodkov									
1.	Neto obresti	78,9	80,4	89,8	83,3	81,5	78,4	79,0	82,6
2.	Neto neobrestno ostalo	21,1	19,6	10,2	16,7	18,5	21,6	21,0	17,4
	- neto provizije	26,5	27,0	25,6	26,5	27,3	27,9	24,3	27,6
	- neto finančni posli	16,3	11,5	-1,0	7,4	6,1	7,9	8,6	8,6
	- ostalo	-21,8	-18,9	-14,4	-17,2	-14,9	-14,1	-11,8	-18,8
3.	Splošni upravni stroški	63,9	57,9	54,6	57,3	59,5	61,5	55,3	59,8
	- stroški dela	4,4	36,9	34,6	34,9	34,7	36,1	31,5	34,8
4.	Neto prihodki ²⁾	36,1	42,1	45,4	42,7	40,5	38,5	44,7	40,2
5.	Neto rezervacije in neto odpisi	-25,5	-23,2	-25,5	-21,9	-17,0	-21,8	-23,9	-15,1
6.	Dobiček pred obdavčitvijo	10,6	18,8	19,9	20,8	23,5	16,6	20,9	25,1
7.	Davek	0,6	2,0	2,8	5,7	9,0	8,3	8,1	
8.	Dobiček po obdavčitvi	10,1	16,8	17,1	15,1	14,5	8,3	12,8	
% od neto prihodkov									
1.	Neto rezervacije in neto odpisi	-70,7	-55,2	-56,2	-51,3	-42,0	-56,7	-53,3	-37,7
2.	Dobiček pred obdavčitvijo	29,3	44,8	43,8	48,7	58,0	43,3	46,7	62,3
3.	Davek na dobiček	1,5	4,8	6,1	13,3	22,1	21,7	18,1	
4.	Dobiček po obdavčitvi	27,8	39,9	37,8	35,4	35,9	21,6	28,6	

¹⁾ Podatki za prvo polovico leta 2001 niso revidirani.

²⁾ Bruto prihodki - Splošni upravni stroški

NEKATERI KAZALCI ZA BANKE

	31.12.1994	31.12.1995	31.12.1996	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000	30.06.2001 ¹⁾	v %
I. Količnik kapitalske ustreznosti									
1. Kapital / Tveganju prilagljena aktiva	20,5	21,5	19,7	19,0	16,0	14,0	13,5	13,5	13,5
2. Temeljni kapital / Tveganju prilagljena aktiva	17,8	19,5	18,2	17,6	15,6	14,0	12,6	12,8	12,8
II. Kvaliteta aktive									
1. Popravki vrednosti / Dvornjive in sporne bilančne terjatve	49,3	47,7	54,8	55,6	51,5	11,6	44,3	44,6	44,6
2. Dvornjive in sporne bilančne terjatve / Bruto aktiva	12,0	11,0	10,3	9,4	10,9	11,6	13,1	12,8	12,8
III. Profitabilnost									
1. Neto obrestna marža ²⁾	3,7	4,9	5,6	4,9	4,5	4,0	4,5	4,1	4,1
2. Bruto dobiček na aktivo	0,4	1,0	1,1	1,1	1,2	0,8	1,1	1,2	1,2
3. Bruto dobiček na kapital	4,0	9,2	10,3	10,3	11,3	7,8	11,3	12,5	12,5
4. Neto odpisi, popravki in rezervacije / Neto dohodek	70,7	55,2	56,2	51,3	42,0	56,7	53,3	37,7	37,7
IV. Likvidnost									
1. Povprečna likvidna sredstva / Povprečni vpogledni viri sredstev	21,5	21,7	17,7	23,4	26,8	25,9	23,6	24,8	24,8
2. Povprečni vpogledni viri sredstev / Povprečna skupaj pasiva brez	27,7	28,6	28,8	28,7	27,1	28,1	27,1	25,5	25,5
V. Stroški poslovanja									
1. Stroški dela / Povprečna skupaj aktiva	1,7	2,0	1,9	1,9	1,8	1,7	1,7	1,6	1,6
2. Neto neobrestni prihodki / Operativni stroški	42,2	44,2	29,7	39,4	41,2	44,8	46,5	39,9	39,9

1) Podatki za 30.6.2001 niso revidirani.

2) Neto obrestna marža je izračunana kot razmerje med neto obrestmi in povprečno bruto obrestonosno aktivo.

NEDONOSNA IN SLABA BILANČNA IN ZUNAJBILANČNA AKTIVA BANK

Nedonosna bilančna in zunajbilančna aktiva

Vse banke	31.12.94	31.12.95	31.12.96	31.12.97	31.12.98	31.12.99	31.12.00	30.06.01 ¹⁾
Nedonosna bil. aktiva ²⁾ (v mio SIT)	91.638	80.169	104.118	107.969	126.651	141.702	170.741	172.820
Nedonosna bil. aktiva / Skupna bil. aktiva	8,1%	5,8%	6,4%	5,6%	5,7%	5,6%	5,6%	5,2%
Nedonosna bil. in zunajbil. aktiva ³⁾ (v mio SIT)	115.837	101.603	124.386	126.240	147.514	161.428	194.177	205.259
Nedonosna bil. in zunajbil. aktiva / Skupna bil. in zunajbil. aktiva	8,2%	5,8%	6,2%	5,5%	5,4%	5,2%	5,2%	5,0%

Slaba bilančna in zunajbilančna aktiva

Vse banke	31.12.94	31.12.95	31.12.96	31.12.97	31.12.98	31.12.99	31.12.00	30.06.01 ¹⁾
Slaba bil. aktiva ⁴⁾ (v mio SIT)	62.026	55.402	64.315	64.120	81.545	88.227	104.874	109.447
Slaba bil. aktiva / Skupna bil. aktiva	5,5%	4,0%	4,0%	3,3%	3,7%	3,5%	3,5%	3,3%
Slaba bil. in zunajbil. aktiva ⁵⁾ (v mio SIT)	80.723	68.560	76.921	73.246	91.179	98.306	117.034	123.743
Slaba bil. in zunajbil. aktiva / Skupna bil. in zunajbil. aktiva	5,7%	3,9%	3,8%	3,2%	3,3%	3,2%	3,1%	3,0%

¹⁾ Podatki za 30.06.2001 niso revidirani.

²⁾ Nedonosna bilančna aktiva je definirana kot vse bilančne postavke razvrščene v skupine C, D in E.

³⁾ Nedonosna bilančna in zunajbilančna aktiva je definirana kot vse bilančne in zunajbilančne postavke razvrščene v skupine C, D in E.

⁴⁾ Slaba bilančna aktiva je definirana kot vse bilančne postavke razvrščene v skupini D in E.

⁵⁾ Slaba bilančna in zunajbilančna aktiva je definirana kot vse bilančne in zunajbilančne postavke razvrščene v skupini D in E.

STRUKTURA BRUTO SKUPNE IZPOSTAVLJENOSTI (BILANČNE IN ZUNAJBILANČNE) PO DEJAVNOSTIH

DEJAVNOST	31.12.1994		31.12.1995		31.12.1996		31.12.1997		31.12.1998		31.12.1999		31.12.2000		30.06.2001 ¹⁾	
	%	v mio SIT	%	v mio SIT	%	v mio SIT	%	v mio SIT	%	v mio SIT	%	v mio SIT	%	v mio SIT	%	v mio SIT
A. GOSPODARSKE DRUŽBE IN S. P.	74,6	1.289.088	72,8	1.436.658	71,3	1.753.786	75,3	2.117.982	76,3	2.381.241	75,1	2.849.536	74,9	3.128.390	74,5	3.128.390
1. Kmetijstvo, lov, gozdarstvo	0,7	12.195	0,7	13.413	0,7	13.614	0,6	15.796	0,6	17.821	0,6	18.916	0,5	18.225	0,4	18.225
2. Ribarstvo	174	0,0	187	0,0	220	0,0	280	0,0	303	0,0	300	0,0	325	0,0	332	0,0
3. Rudarstvo	541	0,0	956	0,1	4.496	0,2	5.518	0,2	4.831	0,2	6.590	0,2	5.580	0,1	6.163	0,1
4. Pridelovalne dejavnosti	193.668	13,5	258.851	14,7	278.894	13,8	302.348	13,0	377.898	13,6	426.675	13,5	514.408	13,5	578.329	13,8
- proizvodnja električne, optične opreme	15.995	1,1	23.893	1,3	24.341	1,2	31.023	1,3	48.596	1,8	57.656	1,8	71.236	1,9	75.987	1,8
- proizvodnja vozil in plovil	25.584	1,8	31.086	1,8	31.859	1,6	34.769	1,5	39.207	1,4	44.360	1,4	52.756	1,4	59.422	1,4
- lesna in papirna industrija	30.377	2,1	33.378	1,9	35.694	1,8	37.457	1,6	41.553	1,5	47.539	1,5	47.082	1,2	49.010	1,2
- kemična industrija	29.344	2,0	45.667	2,6	48.004	2,4	52.341	2,2	77.025	2,8	79.666	2,5	105.851	2,8	127.148	3,0
- kovinska in strojna industrija	43.925	3,1	55.794	3,2	63.317	3,1	69.831	3,0	79.806	2,9	99.738	3,1	134.603	3,5	151.333	3,6
- proizvodnja električne, optične opreme	20.929	1,5	28.169	1,6	31.225	1,5	31.374	1,3	40.357	1,5	44.829	1,4	51.993	1,4	60.831	1,4
- proizvodnja vozil in plovil	20.123	1,4	30.498	1,7	31.612	1,6	31.818	1,4	35.450	1,3	33.604	1,1	28.338	0,7	29.336	0,7
- proizvodnja električne, optične opreme	7.981	0,6	10.366	0,6	12.842	0,6	13.735	0,6	15.906	0,6	19.283	0,6	22.549	0,6	25.263	0,6
5. Oskrba z elektriko, plinom, vodo	49.846	3,5	57.932	3,3	57.859	2,9	61.325	2,6	109.237	3,9	111.774	3,5	102.475	2,7	100.362	2,4
6. Gradbeništvo	27.527	1,9	31.900	1,8	35.953	1,8	51.297	2,2	75.817	2,7	102.762	3,2	116.376	3,1	130.007	3,1
7. Trgovina; popravila motornih vozil	90.941	6,3	135.477	7,6	165.200	8,2	205.612	8,8	268.753	9,6	347.658	11,0	440.837	11,6	468.171	11,2
8. Gostinstvo	6.603	0,5	11.940	0,7	16.360	0,8	21.481	0,9	27.567	1,0	38.642	1,2	44.214	1,2	49.329	1,2
9. Promet; skladiščenje, zveze	66.466	4,6	55.126	3,1	64.817	3,2	70.177	3,0	108.571	3,9	150.082	4,7	185.743	4,9	215.853	5,1
10. Javna uprava, obramba, socialno zavarov. ²⁾	147.834	10,3	290.770	16,4	317.261	15,7	351.583	15,1	368.947	13,3	415.733	13,1	474.974	12,5	490.105	11,7
11. Zdravstvo, socialno varstvo	4.929	0,3	5.690	0,3	5.968	0,3	6.458	0,3	8.087	0,3	8.882	0,3	11.475	0,3	13.488	0,3
12. Izobraževanje	520	0,0	535	0,0	884	0,0	1.186	0,1	1.278	0,0	2.468	0,1	2.685	0,1	2.949	0,1
13. Druge javne, skupne in osebne storitve	3.005	0,2	4.913	0,3	7.187	0,4	8.784	0,4	13.238	0,5	19.195	0,6	21.845	0,6	23.807	0,6
14. Finančno posredništvo ³⁾	323.964	22,6	250.557	14,1	299.621	14,9	480.186	20,6	504.997	18,2	501.882	15,8	641.300	16,9	733.930	17,5
15. Nepremičnine, najem poslovne stor.	73.835	5,1	87.675	5,0	98.135	4,9	109.081	4,7	146.913	5,3	168.075	5,3	196.775	5,2	219.716	5,2
16. Ostalo ⁴⁾	70.690	4,9	83.384	4,7	70.391	3,5	64.857	2,8	87.749	3,2	62.711	2,0	71.609	1,9	76.634	1,8
B. PREBIVALSTVO	117.555	8,2	200.425	11,3	259.148	12,9	309.334	13,3	381.693	13,8	468.858	14,8	534.059	14,0	587.185	14,0
C. TUJE OSEBE	247.672	17,2	281.591	15,9	319.057	15,8	286.124	11,4	275.728	9,9	318.680	10,1	421.071	11,1	484.342	11,5
SKUPAJ (A+B+C)	1.435.814	100,0	1.771.104	100,0	2.014.864	100,0	2.329.244	100,0	2.775.403	100,0	3.168.778	100,0	3.804.667	100,0	4.199.917	100,0

¹⁾ Podatki za 30.06.2001 niso revidirani.

²⁾ Vključeni so tudi vrednostni papirji države oziroma Republike Slovenije.

³⁾ Vključene so tudi terjatve do Banke Slovenije.

⁴⁾ Vključena tudi zasebna gospodinjstva z zaposlenim osebjem in eksteritorialne organizacije, združenja.

PREGLED BANK IN HRANILNIC V SLOVENIJI po stanju na dan 30.06.2001

I. Banke

ABANKA D.D. LJUBLJANA

1517 LJUBLJANA
Tel.: +386 1 471 81 00

Ima dovoljenje za naslednje druge finančne storitve:

- factoring;
- izdajanje garancij in drugih jamstev;
- kreditiranje, vključno s potrošniškimi krediti, hipotekarnimi krediti in financiranjem komercialnih poslov;
- trgovanje s tujimi plačilnimi sredstvi, vključno z menjalniškimi posli;
- trgovanje z izvedenimi finančnimi instrumenti;
- zbiranje, analiza in posredovanje informacij o kreditni sposobnosti pravnih oseb;
- izdajanje in upravljanje s plačilnimi instrumenti (npr. plačilne in kreditne kartice, potovalni čeki, bančne menice);
- oddajanje sefov;
- storitve v zvezi z vrednostnimi papirji, po zakonu, ki ureja trg vrednostnih papirjev;
- upravljanje pokojninskih skladov po zakonu, ki ureja pokojninske sklade;
- opravljanje poslov plačilnega prometa.

BANK AUSTRIA CREDITANSTALT D.D., LJUBLJANA

Šmartinska cesta 140
1000 LJUBLJANA
Tel.: +386 1 477 76 00

Ima dovoljenje za naslednje druge finančne storitve:

- factoring;
- izdajanje garancij in drugih jamstev;
- kreditiranje, vključno s potrošniškimi krediti, hipotekarnimi krediti in financiranjem komercialnih poslov;
- trgovanje s tujimi plačilnimi sredstvi, vključno z menjalniškimi posli;
- trgovanje z izvedenimi finančnimi instrumenti;
- izdajanje in upravljanje s plačilnimi instrumenti (npr. plačilne in kreditne kartice, potovalni čeki, bančne menice);
- storitve v zvezi z vrednostnimi papirji, po zakonu, ki ureja trg vrednostnih papirjev;
- opravljanje poslov plačilnega prometa.

BANKA CELJE D.D.

Vodnikova 2
3000 CELJE
Tel.: +386 3 543 10 00

Ima dovoljenje za naslednje druge finančne storitve:

- factoring;
- izdajanje garancij in drugih jamstev;
- kreditiranje, vključno s potrošniškimi krediti, hipotekarnimi krediti in financiranjem komercialnih poslov;
- trgovanje s tujimi plačilnimi sredstvi, vključno z menjalniškimi posli;

- trgovanje z izvedenimi finančnimi instrumenti;
- izdajanje in upravljanje s plačilnimi instrumenti (npr. plačilne in kreditne kartice, potovalni čeki, bančne menice);
- oddajanje sefov;
- opravljanje poslov plačilnega prometa.

BANKA KOPER D.D.

6502 KOPER

Tel.: +386 5 665 11 00

Ima dovoljenje za naslednje druge finančne storitve:

- factoring;
- izdajanje garancij in drugih jamstev;
- kreditiranje, vključno s potrošniškimi krediti, hipotekarnimi krediti in financiranjem komercialnih poslov;
- trgovanje s tujimi plačilnimi sredstvi, vključno z menjalniškimi posli;
- trgovanje z izvedenimi finančnimi instrumenti;
- izdajanje in upravljanje s plačilnimi instrumenti (npr. plačilne in kreditne kartice, potovalni čeki, bančne menice);
- oddajanje sefov;
- storitve v zvezi z vrednostnimi papirji, po zakonu, ki ureja trg vrednostnih papirjev;
- upravljanje pokojninskih skladov po zakonu, ki ureja pokojninske sklade;
- opravljanje poslov plačilnega prometa.

BANKA SOCIETE GENERALE LJUBLJANA D.D.

Trg republike 3

1000 LJUBLJANA

Tel.: +386 1 200 16 00

Ima dovoljenje za naslednje druge finančne storitve:

- factoring;
- izdajanje garancij in drugih jamstev;
- kreditiranje, vključno s potrošniškimi krediti, hipotekarnimi krediti in financiranjem komercialnih poslov;
- trgovanje s tujimi plačilnimi sredstvi, vključno z menjalniškimi posli;
- trgovanje z izvedenimi finančnimi instrumenti;
- zbiranje, analiza in posredovanje informacij o kreditni sposobnosti pravnih oseb;
- izdajanje in upravljanje s plačilnimi instrumenti (npr. plačilne in kreditne kartice, potovalni čeki, bančne menice);
- posredovanje pri sklepanju posojilnih in kreditnih poslov;
- opravljanje poslov plačilnega prometa.

BANKA VELENJE D.D., VELENJE

BANČNA SKUPINA NOVE LJUBLJANSKE BANKE

Rudarska 3

3320 VELENJE

Tel.: +386 3 899 52 00

Ima dovoljenje za naslednje druge finančne storitve:

- factoring;
- izdajanje garancij in drugih jamstev;
- kreditiranje, vključno s potrošniškimi krediti, hipotekarnimi krediti in financiranjem komercialnih poslov;
- trgovanje s tujimi plačilnimi sredstvi, vključno z menjalniškimi posli;
- izdajanje in upravljanje s plačilnimi instrumenti (npr. plačilne in kreditne kartice, potovalni čeki, bančne menice);
- oddajanje sefov;
- opravljanje poslov plačilnega prometa.

BANKA VIPA D.D.

Erjavčeva 2
5000 NOVA GORICA
Tel.: +386 5 338 50 00

Ima dovoljenje za opravljanje naslednjih drugih finančnih storitev:

- factoring;
- izdajanje garancij in drugih jamstev;
- kreditiranje, vključno s potrošniškimi krediti, hipotekarnimi krediti in financiranjem komercialnih poslov;
- trgovanje s tujimi plačilnimi sredstvi, vključno z menjalniškimi posli;
- trgovanje z izvedenimi finančnimi instrumenti;
- zbiranje, analiza in posredovanje informacij o kreditni sposobnosti pravnih oseb;
- izdajanje in upravljanje s plačilnimi instrumenti (npr. plačilne in kreditne kartice, potovalni čeki, bančne menice);
- oddajanje sefov;
- posredovanje pri sklepanju posojilnih in kreditnih poslov;
- storitve v zvezi z vrednostnimi papirji, po zakonu, ki ureja trg vrednostnih papirjev;
- opravljanje poslov plačilnega prometa.

**DOLENJSKA BANKA D.D.,
BANČNA SKUPINA NOVE LJUBLJANSKE BANKE**

Seidlova cesta 3
8000 NOVO MESTO
Tel.: +386 7 331 65 00

Ima dovoljenje za opravljanje naslednjih drugih finančnih storitev:

- factoring;
- izdajanje garancij in drugih jamstev;
- kreditiranje, vključno s potrošniškimi krediti, hipotekarnimi krediti in financiranjem komercialnih poslov;
- trgovanje s tujimi plačilnimi sredstvi, vključno z menjalniškimi posli;
- izdajanje in upravljanje s plačilnimi instrumenti (npr. plačilne in kreditne kartice, potovalni čeki, bančne menice);
- oddajanje sefov;
- opravljanje poslov plačilnega prometa.

FACTOR BANKA D.D.

Železna 16
1000 LJUBLJANA
Tel.: +386 1 431 11 36

Ima dovoljenje za naslednje druge finančne storitve:

- factoring;
- izdajanje garancij in drugih jamstev;
- kreditiranje, vključno s potrošniškimi krediti, hipotekarnimi krediti in financiranjem komercialnih poslov;
- trgovanje s tujimi plačilnimi sredstvi, vključno z menjalniškimi posli;
- trgovanje z izvedenimi finančnimi instrumenti;
- zbiranje, analiza in posredovanje informacij o kreditni sposobnosti pravnih oseb;
- izdajanje in upravljanje s plačilnimi instrumenti (npr. plačilne in kreditne kartice, potovalni čeki, bančne menice);
- storitve v zvezi z vrednostnimi papirji, po zakonu, ki ureja trg vrednostnih papirjev;
- upravljanje pokojninskih skladov po zakonu, ki ureja pokojninske sklade;
- opravljanje poslov plačilnega prometa.

GORENJSKA BANKA, D.D., KRANJ

Bleiweisova cesta 1
4000 KRANJ
Tel.: +386 4 208 40 00

Ima dovoljenje za naslednje druge finančne storitve:

- factoring;
- izdajanje garancij in drugih jamstev;
- kreditiranje, vključno s potrošniškimi krediti, hipotekarnimi krediti in financiranjem komercialnih poslov;
- trgovanje s tujimi plačilnimi sredstvi, vključno z menjalniškimi posli;
- izdajanje in upravljanje s plačilnimi instrumenti (npr. plačilne in kreditne kartice, potovalni čeki, bančne menice);
- oddajanje sefov;
- storitve v zvezi z vrednostnimi papirji, po zakonu, ki ureja trg vrednostnih papirjev;
- upravljanje pokojninskih skladov po zakonu, ki ureja pokojninske sklade;
- opravljanje poslov plačilnega prometa.

HYPO ALPE ADRIA BANK D.D., LJUBLJANA

Trg Osvobodilne fronte 12
1000 LJUBLJANA
Tel.: +386 1 300 44 00

Ima dovoljenje za naslednje druge finančne storitve:

- factoring;
- izdajanje garancij in drugih jamstev;
- kreditiranje, vključno s potrošniškimi krediti, hipotekarnimi krediti in financiranjem komercialnih poslov;
- trgovanje s tujimi plačilnimi sredstvi, vključno z menjalniškimi posli;
- izdajanje in upravljanje s plačilnimi instrumenti (npr. plačilne in kreditne kartice, potovalni čeki, bančne menice);
- oddajanje sefov;
- opravljanje poslov plačilnega prometa.

**KOROŠKA BANKA D.D., SLOVENJ GRADEC,
BANČNA SKUPINA NOVE LJUBLJANSKE BANKE**

Glavni trg 30
2380 SLOVENJ GRADEC
Tel.: +386 2 884 91 11

Ima dovoljenje za naslednje druge finančne storitve:

- factoring;
- izdajanje garancij in drugih jamstev;
- kreditiranje, vključno s potrošniškimi krediti, hipotekarnimi krediti in financiranjem komercialnih poslov;
- trgovanje s tujimi plačilnimi sredstvi, vključno z menjalniškimi posli;
- izdajanje in upravljanje s plačilnimi instrumenti (npr. plačilne in kreditne kartice, potovalni čeki, bančne menice);
- oddajanje sefov;
- opravljanje poslov plačilnega prometa.

KREKOVA BANKA D.D. MARIBOR

Slomškov trg 18
2000 MARIBOR
Tel.: +386 2 229 31 00

Ima dovoljenje za naslednje druge finančne storitve:

- factoring;
- izdajanje garancij in drugih jamstev;
- kreditiranje, vključno s potrošniškimi krediti, hipotekarnimi krediti in financiranjem komercialnih poslov;
- trgovanje s tujimi plačilnimi sredstvi, vključno z menjalniškimi posli;
- izdajanje in upravljanje s plačilnimi instrumenti (npr. plačilne in kreditne kartice, potovalni čeki, bančne menice);
- oddajanje sefov;
- storitve v zvezi z vrednostnimi papirji, po zakonu, ki ureja trg vrednostnih papirjev;
- opravljanje poslov plačilnega prometa.

NOVA KREDITNA BANKA MARIBOR D.D.

2505 MARIBOR
Tel.: +386 2 229 22 90

Ima dovoljenje za naslednje druge finančne storitve:

- factoring;
- izdajanje garancij in drugih jamstev;
- kreditiranje, vključno s potrošniškimi krediti, hipotekarnimi krediti in financiranjem komercialnih poslov;
- trgovanje s tujimi plačilnimi sredstvi, vključno z menjalniškimi posli;
- trgovanje z izvedenimi finančnimi instrumenti;
- izdajanje in upravljanje s plačilnimi instrumenti (npr. plačilne in kreditne kartice, potovalni čeki, bančne menice);
- oddajanje sefov;
- opravljanje poslov plačilnega prometa.

NOVA LJUBLJANSKA BANKA D.D., LJUBLJANA

1520 LJUBLJANA
Tel.: +386 1 425 01 55

Ima dovoljenje za naslednje druge finančne storitve:

- factoring;
- izdajanje garancij in drugih jamstev;
- kreditiranje, vključno s potrošniškimi krediti, hipotekarnimi krediti in financiranjem komercialnih poslov;
- trgovanje s tujimi plačilnimi sredstvi, vključno z menjalniškimi posli;
- trgovanje z izvedenimi finančnimi instrumenti;
- zbiranje, analiza in posredovanje informacij o kreditni sposobnosti pravnih oseb;
- posredovanje pri prodaji zavarovalnih polic, po zakonu, ki ureja zavarovalništvo;
- izdajanje in upravljanje s plačilnimi instrumenti (npr. plačilne in kreditne kartice, potovalni čeki, bančne menice);
- posredovanje pri sklepanju posojilnih in kreditnih poslov;
- oddajanje sefov;
- storitve v zvezi z vrednostnimi papirji, po zakonu, ki ureja trg vrednostnih papirjev;
- opravljanje poslov plačilnega prometa.

**POMURSKA BANKA D.D., MURSKA SOBOTA,
BANČNA SKUPINA NOVE LJUBLJANSKE BANKE**

Trg zmage 7
9000 MURSKA SOBOTA
Tel.: +386 2 433 21 32

Ima dovoljenje za naslednje druge finančne storitve:

- factoring;
- izdajanje garancij in drugih jamstev;
- kreditiranje, vključno s potrošniškimi krediti, hipotekarnimi krediti in financiranjem komercialnih poslov;
- trgovanje s tujimi plačilnimi sredstvi, vključno z menjalniškimi posli;
- izdajanje in upravljanje s plačilnimi instrumenti (npr. plačilne in kreditne kartice, potovalni čeki, bančne menice);
- oddajanje sefov;
- opravljanje poslov plačilnega prometa.

POŠTNA BANKA SLOVENIJE D.D.

Vita Kraigherja 5
2000 MARIBOR
Tel.: +386 2 228 82 00

Ima dovoljenje za naslednje druge finančne storitve:

- factoring;
- izdajanje garancij in drugih jamstev;
- kreditiranje, vključno s potrošniškimi krediti, hipotekarnimi krediti in financiranjem komercialnih poslov;
- opravljanje menjalniških poslov;
- izdajanje in upravljanje s plačilnimi instrumenti (npr. plačilne in kreditne kartice, potovalni čeki, bančne menice);
- opravljanje poslov plačilnega prometa.

PROBANKA D.D.

Gosposka ulica 23
2000 MARIBOR
Tel.: +386 2 252 05 00

Ima dovoljenje za naslednje druge finančne storitve:

- factoring;
- izdajanje garancij in drugih jamstev;
- kreditiranje, vključno s potrošniškimi krediti, hipotekarnimi krediti in financiranjem komercialnih poslov;
- trgovanje s tujimi plačilnimi sredstvi, vključno z menjalniškimi posli;
- izdajanje in upravljanje s plačilnimi instrumenti (npr. plačilne in kreditne kartice, potovalni čeki, bančne menice);
- oddajanje sefov;
- storitve v zvezi z vrednostnimi papirji, po zakonu, ki ureja trg vrednostnih papirjev
- upravljanje pokojninskih skladov po zakonu, ki ureja pokojninske sklade;
- opravljanje poslov plačilnega prometa.

SKB BANKA D.D.

1513 LJUBLJANA
Tel.: +386 1 433 21 32

Ima dovoljenje za naslednje druge finančne storitve:

- factoring;
- finančni zakup (leasing);
- izdajanje garancij in drugih jamstev;
- kreditiranje, vključno s potrošniškimi krediti, hipotekarnimi krediti in financiranjem komercialnih poslov;
- trgovanje s tujimi plačilnimi sredstvi, vključno z menjalniškimi posli;
- trgovanje z izvedenimi finančnimi instrumenti;
- zbiranje, analiza in posredovanje informacij o kreditni sposobnosti pravnih oseb;
- posredovanje pri prodaji zavarovalnih polic, po zakonu, ki ureja zavarovalništvo;
- izdajanje in upravljanje s plačilnimi instrumenti (npr. plačilne in kreditne kartice, potovalni čeki, bančne menice);
- oddajanje sefov;
- posredovanje pri sklepanju posojilnih in kreditnih poslov;
- storitve v zvezi z vrednostnimi papirji, po zakonu, ki ureja trg vrednostnih papirjev;
- opravljanje poslov plačilnega prometa.

SLOVENSKA INVESTICIJSKA BANKA, D.D., /DELNIŠKA DRUŽBA/, LJUBLJANA

Čopova 38
1101 LJUBLJANA
Tel.: +386 1 426 11 81

Ima dovoljenje za naslednje druge finančne storitve:

- factoring;
- finančni zakup (leasing);
- izdajanje garancij in drugih jamstev;
- kreditiranje, vključno s potrošniškimi krediti, hipotekarnimi krediti in financiranjem komercialnih poslov;
- trgovanje s tujimi plačilnimi sredstvi, vključno z menjalniškimi posli;
- izdajanje in upravljanje s plačilnimi instrumenti (npr. plačilne in kreditne kartice, potovalni čeki, bančne menice);
- oddajanje sefov;
- opravljanje poslov plačilnega prometa.

SLOVENSKA ZADRUŽNA KMETIJSKA BANKA D.D. LJUBLJANA

Kolodvorska 9
1000 LJUBLJANA
Tel.: +386 1 472 71 00

Ima dovoljenje za naslednje druge finančne storitve:

- factoring;
- izdajanje garancij in drugih jamstev;
- kreditiranje, vključno s potrošniškimi krediti, hipotekarnimi krediti in financiranjem komercialnih poslov;
- trgovanje s tujimi plačilnimi sredstvi, vključno z menjalniškimi posli;
- izdajanje in upravljanje s plačilnimi instrumenti (npr. plačilne in kreditne kartice, potovalni čeki, bančne menice);
- storitve v zvezi z vrednostnimi papirji, po zakonu, ki ureja trg vrednostnih papirjev;
- opravljanje poslov plačilnega prometa.

VOLKSBANK - LJUDSKA BANKA D.D.

Dunajska 128 A
1000 LJUBLJANA
Tel.: +386 1 431 10 09

Ima dovoljenje za naslednje druge finančne storitve:

- factoring;
- izdajanje garancij in drugih jamstev;
- kreditiranje, vključno s potrošniškimi krediti, hipotekarnimi krediti in financiranjem komercialnih poslov;
- trgovanje s tujimi plačilnimi sredstvi, vključno z menjalniškimi posli;
- izdajanje in upravljanje s plačilnimi instrumenti (npr. plačilne in kreditne kartice, potovalni čeki, bančne menice);
- opravljanje poslov plačilnega prometa.

**BANKA DOMŽALE D.D., DOMŽALE,
BANČNA SKUPINA NOVE LJUBLJANSKE BANKE**

Ljubljanska cesta 62
1230 DOMŽALE
Tel.: +386 1 724 53 00

Ima dovoljenje za naslednje druge finančne storitve:

- factoring;
- izdajanje garancij in drugih jamstev;
- kreditiranje, vključno s potrošniškimi krediti, hipotekarnimi krediti in financiranjem komercialnih poslov;
- trgovanje s tujimi plačilnimi sredstvi, vključno z menjalniškimi posli;
- izdajanje in upravljanje s plačilnimi instrumenti (npr. plačilne in kreditne kartice, potovalni čeki, bančne menice);
- oddajanje sefov;
- opravljanje poslov plačilnega prometa.

**BANKA ZASAVJE D.D., TRBOVLJE,
BANČNA SKUPINA NOVE LJUBLJANSKE BANKE**

Trg revolucije 25c
1420 TRBOVLJE
Tel.: +386 3 562 12 33

Ima dovoljenje za naslednje druge finančne storitve:

- factoring;
- izdajanje garancij in drugih jamstev;
- kreditiranje, vključno s potrošniškimi krediti, hipotekarnimi krediti in financiranjem komercialnih poslov;
- trgovanje s tujimi plačilnimi sredstvi, vključno z menjalniškimi posli;
- izdajanje in upravljanje s plačilnimi instrumenti (npr. plačilne in kreditne kartice, potovalni čeki, bančne menice);
- oddajanje sefov;
- opravljanje poslov plačilnega prometa.

Podružnica:**KAERTNER SPARKASSE AG, CELOVEC,
PODRUŽNICA V SLOVENIJI**

Dunajska 63
1000 LJUBLJANA
Tel.: +386 1 309 23 99

Ima dovoljenje za naslednje druge finančne storitve:

- factoring;
- izdajanje garancij in drugih jamstev;
- zbiranje, analiza in posredovanje informacij o kreditni sposobnosti pravnih oseb;
- posredovanje pri sklepanju posojilnih in kreditnih poslov.

II. Hranilnice:**DELAVSKA HRANILNICA D.D. LJUBLJANA**

Dalmatinova 4
1000 LJUBLJANA
Tel.: +386 1 300 02 20

Ima dovoljenje za naslednje druge finančne storitve:

- izdajanje garancij in drugih jamstev;
- kreditiranje, vključno s potrošniškimi krediti, hipotekarnimi krediti in financiranjem komercialnih poslov;
- trgovanje s tujimi plačilnimi sredstvi, vključno z menjalniškimi posli;
- izdajanje in upravljanje s plačilnimi instrumenti (npr. plačilne in kreditne kartice, potovalni čeki, bančne menice);
- opravljanje poslov plačilnega prometa.

LLT HRANILNICA IN POSOJILNICA D.D. MURSKA SOBOTA

Staneta Rozmana 11/a
9000 MURSKA SOBOTA
Tel.: +386 2 527 18 00

Ima dovoljenje za naslednje druge finančne storitve:

- izdajanje garancij in drugih jamstev;
- kreditiranje, vključno s potrošniškimi krediti, hipotekarnimi krediti in financiranjem komercialnih poslov;
- trgovanje s tujimi plačilnimi sredstvi, vključno z menjalniškimi posli;
- izdajanje in upravljanje s plačilnimi instrumenti (npr. plačilne in kreditne kartice, potovalni čeki, bančne menice).

HRANILNICA LON D.D., KRANJ

Bleiweisova 2
4000 KRANJ
Tel.: +386 4 280 07 77

Ima dovoljenje za naslednje druge finančne storitve:

- factoring;
- izdajanje garancij in drugih jamstev;
- kreditiranje, vključno s potrošniškimi krediti, hipotekarnimi krediti in financiranjem komercialnih poslov;
- trgovanje s tujimi plačilnimi sredstvi, vključno z menjalniškimi posli;
- zbiranje, analiza in posredovanje podatkov o kreditni sposobnosti pravnih oseb;
- izdajanje in upravljanje s plačilnimi instrumenti (npr. plačilne in kreditne kartice, potovalni čeki, bančne menice);
- oddajanje sefov;
- posredovanje pri sklepanju posojilnih in kreditnih poslov;
- opravljanje poslov plačilnega prometa.

PREGLED PREDSTAVNIŠTEV TUJIH BANK V REPUBLIKI SLOVENIJI po stanju na dan 30.06.2001

BANKA	NASLOV PREDSTAVNIŠTVA
Die Kärntner Sparkasse AG, Celovec Neuer Platz 14 A-9020 Klagenfurt Avstrija	Kärntner Sparkasse AG, Celovec Predstavništvo Ljubljana Dunajska 156 1000 Ljubljana Tel.: +386 1 568 83 09
LHB Internationale Handelsbank AG Frankfurt am Main Grosse Gallusstrasse 16 D-60311 Frankfurt am Main Nemčija	LHB Internationale Handelsbank AG, Frankfurt am Main Predstavništvo Ljubljana Slovenska cesta 54 1000 Ljubljana Tel.: +386 1 300 04 50
Cassa di Risparmio di Udine e Pordenone S.p.a. Via del Monte 1 IT-33100 Udine/Videm Italija	CRUP S.p.a. Predstavništvo Nova Gorica Ulica tolminskih puntarjev 4 5000 Nova Gorica Tel.: +386 5 302 55 68
European Bank for Reconstruction and Development One Exchange Square London EC2A 2JN Velika Britanija	European Bank Trg republike 3 1000 Ljubljana Tel.: +386 1 426 36 00
Raiffeisen Zentralbank Österreich AG Am Stadpark 9 A-1030 Wien Avstrija	Raiffeisen Zentralbank Österreich AG Predstavništvo Slovenija Trg republike 3 1000 Ljubljana Tel.: +386 1 200 18 00
Bank für Kärnten und Steiermark AG St. Veiter Ring 43 A-9020 Klagenfurt Avstrija	BKS Leasing d.o.o. Komenskega ulica 12 1000 Ljubljana Tel.: +386 1 300 09 20
Bank für Arbeit und Wirtschaft AG Seitzergasse 2-4 A-1010 Wien Avstrija	Bank für Arbeit und Wirtschaft AG Wien- Predstavništvo Trg republike 3 1000 Ljubljana Tel.: +386 1 470 08 58
UniCredito Italiano S.p.A. Via Dante 1 IT-16121 Genova Italija	UniCredito Italiano S.p.A Predstavništvo Koper Zore Perello Godina 3 6000 Koper Tel.: +386 5 639 83 01

STATUSNE SPREMEMBE BANK IN HRANILNIC

I. STATUSNE SPREMEMBE BANK

Banka	Statusna sprememba	Datum spremembe
PRIPOJITVE		
Ljubljanska banka Komercialna banka Nova Gorica d.d., Nova Gorica	Pripojitev k Novi Kreditni banki Maribor d.d., Maribor	30.12.1994
E banka d.d. Maribor	Pripojitev k Novi Ljubljanski banki d.d., Ljubljana	12.01.1995
Ljubljanska banka Posavska banka d.d., Krško	Pripojitev k Novi Ljubljanski banki d.d., Ljubljana	01.04.1996
Banka Noricum d.d. Ljubljana	Pripojitev k Banki Celje d.d.	19.12.1996
Hmezad banka d.d. Žalec	Pripojitev k Banki Celje d.d.	30.09.1998
Banka Creditanstalt d.d. Ljubljana	Pripojitev k Bank Austria d.d.	02.11.1998
UBK banka d.d. Ljubljana (bančna skupina SKB)	Pripojitev k SKB banki d.d. Ljubljana	30.12.1998
M banka d.d. Ljubljana	Pripojitev k Banki Koper d.d.	01.10.1999
STEČAJI IN LIKVIDACIJE		
Komercialna banka Triglav d.d. Ljubljana	Začetek postopka likvidacije	05.07.1996
	Začetek stečajnega postopka	27.12.1996
Hipotekarna banka d.d. Brežice	Začetek postopka likvidacije	02.12.1998
	Začetek stečajnega postopka	19.04.2000

STATUSNE SPREMEMBE BANK IN HRANILNIC

II. STATUSNE SPREMEMBE HRANILNIC

Hranilnica	Statusna sprememba	Datum spremembe
PRIPOJITVE		
HiP Fiba d.d. Koper	Pripojitev k Abanki d.d. Ljubljana	30.12.1994
Hranilnica Magro d.d. Grosuplje	Pripojitev k Hranilnici Lon d.d., Kranj	21.08.1995
Hranilnica Hmezad Agrina d.o.o. Žalec	Pripojitev h Komercialni banki Triglav d.d. Ljubljana	03.07.1996
HIP Val d.o.o. Izola	Pripojitev h Komercialni banki Triglav d.d. Ljubljana	04.07.1996
Hranilnica Hipo d.d. Domžale	Pripojitev k Ljubljanski banki – Banki Domžale d.d, Domžale	14.03.1997
Mariborska hranilnica – posojilnica d.o.o. Maribor	Pripojitev k Delavski hranilnici d.d., Ljubljana	30.06.2000
Hranilnica in posojilnica KGP Kočevska d.d., Kočevje	Pripojitev k Slovenski združni kmetijski banki d.d. Ljubljana	29.12.2000
STEČAJI IN LIKVIDACIJE		
Kranjska hranilnica in posojilnica Ljubljana d.d., Ljubljana	Zaključek stečajnega postopka	09.03.2001
Štajerska hranilnica d.d., Maribor	Začetek stečajnega postopka	27.07.1993
Alea d.d. hranilnica Ajdovščina	Prenehanje hranilnice po skrajšanem postopku	29.03.1999
Mestna hranilnica d.o.o., Krško	Prenehanje hranilnice po skrajšanem postopku	20.11.1995
Hranilnica in posojilnica Tilia d.o.o. Novo mesto	Prenehanje poslovanja hranilnice	11.11.1997
Poteza – Hranilnica d.o.o., Ljubljana	Začetek redne likvidacije	24.11.2000

VELJAVNI PREDPISI, KI UREJAJO NADZOR BANK IN HRANILNIC

1. **Zakon o Banki Slovenije**
(Ur. l. RS št. 1/91 - I)
2. **Zakon o bančništvu**
(Ur. l. RS št. 7/99 in 59/01)
3. **Zakon o hranilno kreditnih službah**
(Ur. l. RS št. 14/90, 30/90, 17/91, 55/92, 66/93, 7/99)
4. **Zakon o bankah in hranilnicah**
(Ur. l. RS št. 1/91 – I, 38/92, 46/93, 45/94 in 7/99 – razveljavljen, v veljavi ostane le 79. člen)
5. **Sklep o uskladitvi zneskov najnižjega osnovnega kapitala banke, zajamčene vloge in najnižjega kapitala hranilnice**
(Ur. l. RS št. 102/00)
6. **Sklep o kontroli poslovanja bank in hranilnic**
(Ur. l. RS št. 55/92 in 89/98)
7. **Sklep o kapitalski ustreznosti bank in hranilnic**
(Ur. l. RS št. 16/01)
8. **Sklep o veliki izpostavljenosti bank in hranilnic**
(Uradni list št. 32/99)
9. **Sklep o razvrstitvi aktivnih bilančnih in zunajbilančnih postavk bank in hranilnic**
(Ur. l. RS št. 32/99)
10. **Navodilo za izvajanje sklepa o razvrstitvi aktivnih bilančnih in zunajbilančnih postavk ter sklepa o oblikovanju posebnih rezervacij bank in hranilnic**
(navodilo izdano 10.05.1999)
11. **Navodilo za restrukturiranje terjatev bank in hranilnic**
(navodilo izdano 20.05.1999)
12. **Sklep o oblikovanju posebnih rezervacij bank in hranilnic**
(Ur. l. RS št. 32/99)
13. **Sklep o podrobnejši vsebini poročil iz 127. člena zakona o bančništvu**
(Ur. l. RS št. 32/99 in 89/99)
14. **Sklep o poslovnih knjigah in poslovnih poročilih bank in hranilnic**
(Ur. l. RS št. 39/99, 50/99 in 63/99)
- 15a. **Navodilo za izvajanje sklepa o poslovnih knjigah in poslovnih poročilih bank in hranilnic – (z metodologijo za sestavitev bilance stanja s podrobnejšo razčlenitvijo bilančnih postavk)**
(navodilo izdano 27.05.1999, spremenjeno 22.06.1999, 27.07.1999 in 07.11.2000)
- 15b. **Navodilo za izvajanje sklepa o poslovnih knjigah in poslovnih poročilih bank in hranilnic – (z metodologijo za izračun kazalcev)**
(navodilo izdano 21.01.2000)
16. **Navodilo o pošiljanju mesečnih poročil o knjigovodskem stanju računov**
(navodilo izdano 27.05.1999)
17. **Sklep o najmanjšem obsegu ter vsebini revizijskega pregleda in revizorjevega poročila**
(Ur. l. RS št. 39/99)
18. **Sklep o podrobnejšem načinu izračuna obveznosti, terjatev in naložb pri ugotavljanju neto dolžništva**
(Ur. l. RS št. 42/99)
19. **Sklep o ugotavljanju in poročanju vrednosti naložb bank in hranilnic v kapital nefinančnih organizacij in opredmetena osnovna sredstva**
(Ur. l. RS št. 42/99)
20. **Sklep o devizni likvidnostni lestvici**
(Ur. l. RS št. 87/00 in 54/01)
21. **Sklep o tolarski likvidnostni lestvici**
(Ur. l. RS št. 54/01)

22. **Sklep o tolarski likvidnostni lestvici hranilnic**
(Ur. l. RS št. 62/01)
23. **Navodilo za poročanje o največjih deponentih**
(navodilo izdano 05.07.2001)
24. **Navodilo za izpolnjevanje poročila o tokovih tolarske likvidnosti bank**
(navodilo izdano 05.07.2001)
25. **Navodilo za izdelavo poročila o količnikih likvidnosti tolarske likvidnostne lestvice**
(navodilo izdano 05.07.2001)
26. **Sklep o dajanju posebnih likvidnostnih posojil s sodelovanjem bank**
(Ur. l. RS št. 25/97, 37/98, 31/99 in 38/01)
27. **Sklep o zagotavljanju integralnih podatkov o stanju terjatev in obveznosti bank in hranilnic do posameznega komitenta**
(Ur. l. RS št. 85/98)
28. **Navodilo za izračun nekaterih značilnih aktivnih in pasivnih obrestnih mer bank in hranilnic za nebančni sektor**
(navodilo izdano 20.05.1999 – prečiščeno besedilo izdano 02.03.2000)
29. **Sklep o neizravnanih aktivnih in pasivnih postavkah banke v tujem denarju (o odprti devizni poziciji banke)**
(Ur. l. RS št. 37/99)
30. **Sklep o usklajevanju hranilno kreditnih služb z določbami zakona o bančništvu**
(Ur. l. RS št. 109/99 in 62/01)
31. **Sklep o nadzoru bank in hranilnic na konsolidirani osnovi**
(Ur. l. RS št. 109/99)
32. **Sklep o določitvi pogojev, ki jih mora izpolnjevati banka oziroma hranilnica za opravljanje bančnih oziroma drugih finančnih storitev ter o določitvi dokumentacije, na podlagi katere je mogoče ugotoviti, ali bo družba sposobna opravljati dejavnosti, na katere se nanaša zahteva za izdajo dovoljenja**
(Ur. l. RS št. 109/99 in 52/2000)
33. **Sklep o določitvi dokumentacije, na podlagi katere je mogoče ugotoviti, ali je podružnica tuje banke sposobna opravljati storitve, na katere se nanaša zahteva tuje banke za izdajo dovoljenja za njeno ustanovitev**
(Ur. l. RS št. 109/99 in 52/2000)
34. **Sklep o obveščanju o nameravani odtujitvi delnic**
(Ur. l. RS št. 109/99)
35. **Sklep o pogojih, ki jih mora izpolnjevati kreditni posrednik**
(Ur. l. RS št. 110/99 in 11/01)
36. **Sklep o sistemu zajamčenih vlog**
(Ur. l. RS št. 61/00)
37. **Navodilo za izpolnjevanje poročila o zajamčenih vlogah**
(navodilo izdano 10.08.2000)
38. **Sklep o sistemu jamstva za terjatve vlagateljev pri borzno posredniških družbah**
(Ur. l. RS št. 56/01)
39. **Priporočila za opravljanje poslov trgovanja v bankah**
(priporočila izdana aprila 1997)
40. **Priporočila za upravljanje s kapitalom v bankah**
(priporočila izdana oktobra 1998)
41. **Priporočila za upravljanje s kreditnim tveganjem v bankah**
(priporočila izdana oktobra 1998)
42. **Priporočila za upravljanje z likvidnostjo v bankah**
(priporočila izdana oktobra 1998)
43. **Priporočila za upravljanje s tečajnim tveganjem v bankah**
(priporočila izdana oktobra 1998)
44. **Priporočila za vzpostavitev in izvajanje sistema notranjega nadziranja v bankah** (priporočila izdana oktobra 1998)
45. **Priporočila za upravljanje s poslovnim tveganjem,**
Bazelski odbor za bančni nadzor (priporočila izdana septembra 1998)
46. **Priporočila za povečevanje transparentnosti bank,**
Bazelski odbor za bančni nadzor (priporočila izdana septembra 1998)

47. **Dobra bančna praksa v razkrivanju kreditnega tveganja**
(priporočilo izdano septembra 2000)
48. **Načela upravljanja s kreditnim tveganjem**
(priporočilo izdano septembra 2000)
49. **Upravljanje s tveganjem pri poravnavi v tujih valutah**
(priporočilo izdano septembra 2000)
50. **Sklep o letnem nadomestilu za opravljanje nadzora, pavšalnih stroškov nadzora in taksah za odločanje o zahtevah za izdajo dovoljenj**
(Ur. l. RS št. 23/01)
51. **Pravilnik o medsebojnem sodelovanju nadzornih organov**
(Ur. l. RS št. 55/99 in 87/00)
52. **Navodilo o določitvi meril za pretežno opravljanje dejavnosti drugih finančnih storitev**
(Ur. l. RS št. 55/99)

RATINGI SLOVENSКИH BANK IN SLOVENIJE

Fitch

Ocenjevana banka	Kratkoročni rating	Dolgoročni rating	Individualni rating	Podpora
Nova Ljubljanska banka	F2	A-	C	2
Nova Kreditna banka Maribor	F3	BBB	C/D	2
SKB	F1	A	D	3
Banka Koper	F3	BBB-	C/D	4
Banka Celje	F3	BBB	C	4
Abanka	F3	BBB-	C/D	4
Gorenjska banka	F2	BBB+	B/C	4

Ocena države	Dolgoročni dolg		Kratkoročni dolg v tuji valuti
	v tuji valuti	v domači valuti	
Slovenija	A	AA	F1

Moody's

Ocenjevana banka	depozite	depozite	Finančna moč
Nova Ljubljanska banka	P-2	Baa2	C-
Nova Kreditna banka Maribor	P-2	Baa2	C-
SKB banka	P-1	A2	D+

Ocena države	Dolgoročni dolg		Kratkoročni dolg
	v tuji valuti	v domači valuti	
Slovenija	A2	Aa3	P1

Standard & Poor's

Ocenjevana banka	Kratkoročni rating	Dolgoročni rating		Izgledi
		Tuja valuta	Domača valuta	
Nova Ljubljanska banka	A-3	BBB-	BBB-	stabilno
Nova Kreditna banka Maribor			BBpi	
Banka Koper			Bpi	
Banka Celje			BBpi	
Abanka			Bpi	
Gorenjska banka			BBpi	

Ocena države	Suvereno tveganje	
	v tuji valuti	v domači valuti
Slovenija	A/Stable/A-1	AA/Stable/A-1+

Capital Intelligence

Ocenjevana banka	Kratkoročni rating	Dolgoročni rating	Rating domače moči	Podpora	Izgledi
Nova Ljubljanska banka	A 2	A-	A-	2	stabilno
Nova Kreditna banka Maribor	A 2	BBB	BBB	2	stabilno
SKB banka	A 3	BBB-	BB+	2	stabilno
Banka Koper	A 3	BBB-	BBB-	4	stabilno
Banka Celje	A 3	BBB-	BBB-	3	stabilno
Abanka	B	BB+	BBB-	4	stabilno
Gorenjska banka	A 3	BBB-	BBB-	4	stabilno

Ocena države	Dolgoročni rating	Kratkoročni rating
Slovenija	A-	A2

